

WÓJT GMINY UŁĘŻ

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY UŁĘŻ

Uchwała nr LI/280/23

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

I wyłożenie

OPRACOWANIE:

mgr inż. arch. kraj. ANNA HARABIN

uprawniona do sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko na podstawie art. 74 a ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...)

STYCZEŃ 2024

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	3
1	GLÓWNE CELE PROGNOZY	4
2	ZAKRES PROGNOZY	6
3	POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	7
4	INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	8
5	ANALIZA SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU I CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	9
6	INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	10
7	CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OPRACOWANIA	11
7.1	POWIERZCHNIA ZIEMI	12
7.2	ŚWIAT ZWIERZĄT	16
7.3	SZATA ROŚLINNA	17
7.4	KLIMAT	18
8	STAN SANITARNY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	19
8.1	STAN JAKOŚCI POWIETRZA	19
8.2	KLIMAT AKUSTYCZNY	20
8.3	STAN WÓD	20
8.4	STAN GLEBY I POWIERZCHNI ZIEMI	22
9	ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI DOKUMENTU	23
10	STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	24
11	OCHRONA ŚRODOWISKA Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI DOKUMENTU, W TYM DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE PRAWNEJ	26
11.1	OBIEKTY PODLEGAJĄCE OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	26
11.2	POZOSTAŁE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO	31
12	OCHRONA ŚRODOWISKA NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	34
12.1	OCHRONA PRZYRODY	34
12.2	OCHRONA KRAJOBRAZU	35
12.3	OCHRONA ZASOBÓW LEŚNYCH	35
12.4	OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH	35
12.5	POZOSTAŁE AKTY PRAWNE I DOKUMENTY POWIĄZANE Z PROJEKTEM	37
13	ODDZIAŁYWANIA NA OBSZAR I INTEGRALNOŚĆ NATURA 2000 ORAZ NA ŚRODOWISKO	38
13.1	ODDZIAŁYWANIE NA PRZEDMIOT OCHRONY NATURA 2000	39
	_ODDZIAŁYWANIE NA SIEDLISKA I GATUNKI	39
	_ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	40
	_ODDZIAŁYWANIE NA FAUNĘ	40
	_ODDZIAŁYWANIE NA INTEGRALNOŚĆ OBSZARU 2000	40
13.2	SZCZEGÓŁOWA PROGNOZA WPLYWU USTALEŃ PLANISTYCZNYCH	40
13.3	WPLYW NA CELE ŚRODOWISKOWE DLA JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH, OKREŚLONYCH W „PLANIE GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA WISŁY”	47
13.4	ODDZIAŁYWANIE USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM NA KLIMAT	48
13.5	ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU ZMIANY STUDIUM NA LUDZI	49
14	ZAPOBIEGANIE I KOMPENSACJA PRZYRODNICZA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	50
15	PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH	51
16	WSKAZANIE TRUDNOŚCI PRZY OPRACOWANIU PROGNOZY	51
17	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	52

1 WSTĘP

Niniejszy dokument stanowi prognozę oddziaływania na środowisko do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Ułęż, wykonywanej w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zmiana Studium została opracowana na podstawie **Uchwały Nr LI/280/23** Rady Gminy Ułęż z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ułęż. Zakres zmiany Studium obejmuje korekty przeznaczenia terenów wynikające ze zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, zmiany przepisów regulujących prowadzenie gospodarki przestrzennej oraz analizowanych wniosków osób fizycznych i prawnych o zmianę studium, konieczność dostosowania treści zapisów dokumentu Studium w celu uwzględnienia zasadnych wniosków planistycznych zarówno w zakresie potrzeb inwestycyjnych Gminy (zadania celu publicznego np. w celu rozbudowy i modernizacji urządzeń infrastruktury kanalizacyjnej z oczyszczalnią ścieków) jaki i potrzeb lokalnej społeczności. Zmian wymagają również ustalenia Studium, dotyczące możliwości realizacji biogazowni oraz wyznaczenia nowych lub poszerzenia istniejących obszarów pod farmy fotowoltaiczne o mocy powyżej 500 kW, a także ich stref ochronnych. Aktualizacji wymagać będą również uwarunkowania przyrodnicze.

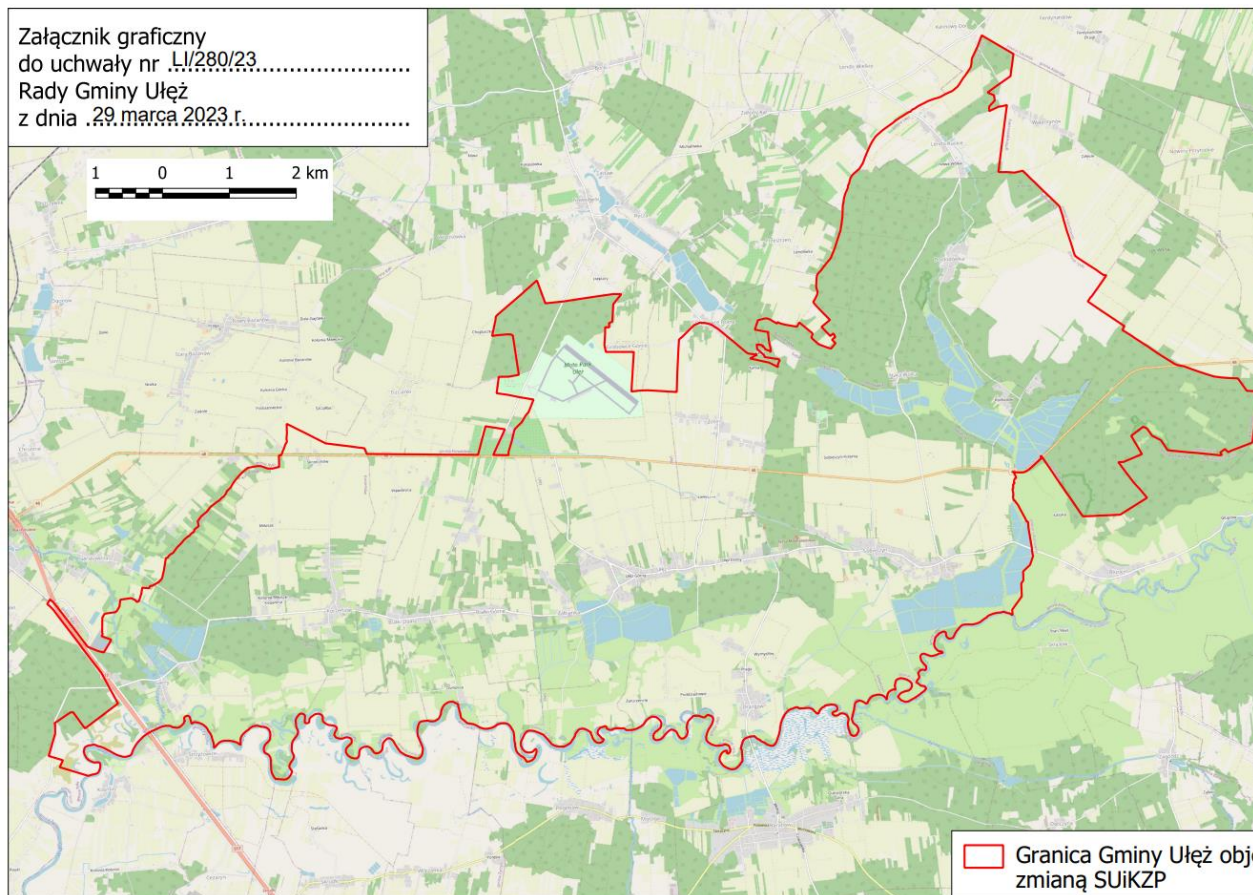
Wobec powyższych zmian opracowanie dokumentu prognozy oddziaływania na środowisko jest jednym z etapów procedury planistycznej i jako dokument obligatoryjny warunkuje uchwalenie projektu zmiany studium. **Niniejsza prognoza jest wersją do wyłożenia, ze zmianami** wynikającymi z przeprowadzanych uzgodnień i wprowadzanych korekt do projektu studium. Zmiany te dotyczą przede wszystkim korekt odnośnie: planowanej oczyszczalni wraz z biogazownią i infrastrukturą w Białkach Dolnych, terenów wojskowych w Sobieszynie, infrastruktury OZE (Sarny, Podlodówka), terenów zalesień i lasów (zgodnie z ewidencją) w Podlodówce, terenów zabudowy zagrodowej w Sarnach, terenów usługowych (UT i US) w Osmolicach oraz infrastruktury drogowej wynikające ze zrealizowania drogi S17.

Przez strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko zgodnie rozumie się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu obejmujące w szczególności: uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko, uzyskanie wymaganych ustawą opinii, zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu. Zakres merytoryczny prognozy określa art. 51 i 52 w/w ustawy oraz stanowisko Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie i Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rykach odnośnie zakresu prognozy i stopnia szczegółowości.

W wyniku analizy zasadności przystąpienia do zmiany studium wskazano na potrzebę zmian, czego efektem jest uchwała o przystąpieniu.

Prognoza została sporządzona zgodnie z Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, zakresem wskazanym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rykach. Podstawą prawną jest również Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jak również uchwała inicjująca Nr LI/280/23 Rady Gminy Ułęż z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ułęż. Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ułęż wyrażona jest w postaci określenia polityki przestrzennej gminy obejmującej zidentyfikowanie kompleksowych uwarunkowań rozwojowych gminy, rozpoznania potrzeb oraz problemów do rozwiązania, określenia podstawowych kierunków rozwoju gminy i funkcji terenu, zasad ich przekształceń, w tym szczególnie pożądanej weryfikacji istniejącego i planowanego zagospodarowania, określenia warunków ochrony walorów środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego gminy. Kompleksowa zmiana studium związana jest także z aktualizacją przepisów prawnych, nowymi uwarunkowaniami oraz zmianą zapotrzebowania na nowe zagospodarowanie terenu gminy.

Poniżej rycina z obszarem opracowania objętego zmianą studium, dołączona do uchwały inicjującej.

Ryc. 1 Załącznik uchwały inicjującej z obszarem opracowania objętym zmianą (źródło: uchwała inicjująca wraz z załącznikiem graficznym)

Skróty użyte w prognozie:

- suikzp – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
- mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
- sooś – strategiczna ocena oddziaływania na środowisko,
- RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- GDOŚ – Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- PPIS – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny,
- PGW WP – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
- jcw – jednolite części wód (Pd – podziemnych, Pw- powierzchniowych),
- OCK – Obszar Chronionego Krajobrazu,
- N2000 – Natura 2000
- OWO – Obszar Wysokiej Ochrony Wód podziemnych
- GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

1 GŁÓWNE CELE PROGNOZY

Celem prognozy jest zidentyfikowanie zagrożeń dla środowiska jakie mogą powstać w wyniku realizacji ustaleń dokumentu planistycznego oraz określić działania mające na celu ograniczenie ewentualnie występujących negatywnych skutków środowiskowych. Analiza ustaleń zawartych w projektach planistycznych na etapie ich powstawania jest pozytywna i prowadzi do eliminacji zagrożeń u źródła. Zmiany zagospodarowania przestrzeni najczęściej odbywają się kosztem środowiska. Studium jest dokumentem strategicznym, pomimo iż nie stanowi aktu prawa miejscowego, dla planów zagospodarowania przestrzennego jest to podstawowy dokument kierunkowy w rozwoju gminy. Dlatego też kierunki rozwoju i zagospodarowania wskazane w projekcie zmiany studium będą rzutować na dalszy rozwój gminy, w tym oddziaływać na środowisko przyrodnicze. Powstające dokumenty planistyczne muszą więc z jednej strony spełniać

wymagania z zakresu ochrony środowiska, a z drugiej powinny realizować potrzeby społeczno - gospodarcze.

Oceny skutków ustaleń studium, wynikające z przyjętych kierunków zagospodarowania oraz możliwości występowania zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia ludzi i środowiska biogeograficznego, poszukiwanie i wskazanie możliwości rozwiązań planistycznych najkorzystniejszych dla stanu środowiska, poprzez:

- analizę dokumentów specjalistycznych, danych mapowych, danych przestrzennych obszaru opracowania;
- identyfikację i ocenę najbardziej prawdopodobnych wpływów na biofizyczne komponenty środowiska określonego obszaru, jakie może wywołać realizacja dyspozycji przestrzennych zawartych w projekcie;
- współpracę autora prognozy z autorem projektu celem eliminacji rozwiązań i ustaleń niemożliwych do przyjęcia ze względu na ewentualne negatywne skutki dla środowiska lub zagrożenie dla zdrowia mieszkańców;
- pełne poinformowanie podmiotów tj. wnioskodawców, społeczność lokalną i organów samorządu o skutkach wpływu ustaleń projektu zmiany studium na środowisko przyrodnicze.

Tak więc prognoza opiera się przede wszystkim na licznych analizach pozwalających na identyfikację procesów i wartości środowiska. Po tym etapie możliwa jest ocena potencjalnych skutków realizacji ustaleń planistycznych wprowadzonych na obszarze opracowania, co stanowi główny cel prognozy. Zadanie to wymaga interdyscyplinarnej analizy procesów i zjawisk zachodzących w środowisku przy uwzględnieniu zmian w szeroko rozumianym otoczeniu. Tak szeroki zakres wiedzy pozwoli na osiągnięcie głównego celu dokumentu, a więc wykazanie, jak sposób zagospodarowania wpłynie na środowisko i naruszy zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Wprowadzane nowe ustalenia planistyczne, a następnie ich realizacja mogą powodować oddziaływania na komponenty środowiska, np.: wody powierzchniowe i podziemne, klimat lokalny, hałas, bioróżnorodność, ukształtowanie terenu, stan gleb, stan powietrza.

Celem prognozy jest również wyeliminowanie na etapie sporządzania nowych ustaleń planistycznych działań sprzecznych z zasadami zrównoważonego rozwoju, zarówno na analizowanym obszarze jak i w jego otoczeniu. Prognoza powinna określić w jakim stopniu zasada zrównoważonego rozwoju, a w tym ochrona środowiska, zostały uwzględnione w projektowanym dokumencie i jakie mogą być skutki negatywne i pozytywne dla środowiska w wyniku realizacji działań zawartych w planie.

W efekcie prognoza umożliwi wprowadzenie ustaleń, umożliwiających zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej jak i w szerszym zakresie. Celem prognozy jest również ocena na ile ustalenia, obok zachowania istniejących wartości zasobów środowiska, pozwolą na wzbogacenie lub odtworzenie obniżonych, zdegradowanych wartości. Wskaże w jakim stopniu istniejące zagrożenia ulegną obniżeniu bądź spotęgowaniu. Celem pośrednim prognozy są oceny konieczne, wynikające z cytowanej *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Należą do nich m. in.: określenie możliwości oddziaływań transgranicznych i na obszary Natura 2000, identyfikacja obszarów objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko i jego elementy składowe, zaproponowanie rozwiązań ograniczających, zapobiegających i kompensujących negatywne oddziaływanie oraz zaproponowanie rozwiązań alternatywnych.

Reasumując prognoza to dokument nie rozstrzygający o słuszności wskazanych kierunków rozwoju gminy i obranych celów strategicznych, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą realizacja ustaleń na poszczególne komponenty środowiska wraz z ich wzajemnymi powiązaniami (tj. ekosystemy, krajobraz, ludzie, dobra materialne, dobra kultury).

2 ZAKRES PROGNOZY

Zakres prognozy wynika z zapisów art. 51 i 52 cytowanej ustawy oraz opinii instytucji uzgadniających jej zakres tj. Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego oraz Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska. Jak wspomniano wcześniej zakres i stopień szczegółowości prognozy został uzgodniony następującymi pismami:

- RDOŚ - pismem znak: WOOŚ.411.44.2023.AS z dnia 20 lipca 2023 r.,
- PPIS pismem znak: ONS-NZ.7016.16.2023 z dnia 18 lipca 2023 r.

W wymienionych wyżej dokumentach szczególną uwagę zwrócono na następujące zagadnienia:

Wg RDOŚ – prognoza powinna określać, analizować i oceniać oraz przedstawiać zagadnienia zgodnie z art. 51 ust. 2 w.w. ustawy z 3 października 2008 r. z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 52 tej ustawy. Powinna analizować istniejące problemy ochrony środowiska dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *O ochronie przyrody*.: OCK „Pradolina Wieprza” oraz N2000 „Dolny Wieprz” z (PLH 060051) i ich przedmiot ochrony.

Zgodnie z zakresem prognoza powinna obejmować zagadnienia:

- istniejącego stanu środowiska, w tym opis elementów przyrodniczych, zagrożenia dla środowiska i źródła tych zagrożeń oraz problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu;
- oceny wpływu planowanego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu wraz określeniem jego przewidywanej skali i intensywności (powierzchnia terenu, intensywność użytkowania);
- metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy z określeniem źródła pochodzenia danych;
- identyfikacji i ocen znaczących oddziaływań na środowisko wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio-, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko wynikające z realizacji projektowanego dokumentu, w tym oddziaływania na różnorodność biologiczną, ludzi, wodę, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
- podsumowania ocen cząstkowych dla poszczególnych elementów środowiska oraz obszarów chronionych;
- rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie, kompensację przyrodniczą oddziaływań negatywnych ustaleń projektowanego dokumentu;
- dostosowania analiz do szczegółowości dokumentu planistycznego i stanu współczesnej wiedzy;
- kolizji z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi, konfliktów społecznych na wczesnym etapie;
- uzasadnionych i racjonalnych rozwiązań zapobiegających negatywnym oddziaływaniom na formy ochrony przyrody;
- wpływu ustaleń dokumentu planistycznego na zagadnienia klimatyczne w tym cele i kierunki adaptacji do zmian klimatu zgodnie ze *Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030* (Ministerstwo Środowiska);
- wpływu ustaleń na różnorodność biologiczną (które obok zmian klimatycznych) zawartych w Poradniku dotyczącym uwzględniania problematyki zmian klimatu i różnorodności biologicznej w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko - GDOŚ (strona internetowa);
- uwzględnienia zasad zrównoważonego rozwoju i racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska;

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny uzgadnia wskazany we wniosku zakres i stopień szczegółowości przedmiotowej prognozy jako zgodny z wymaganiami art. 51 ust.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie...*

3 POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Dokumentami powiązаныmi z niniejszą prognozą są następujące opracowania:

- Polityka ekologiczna państwa 2030 - Warszawa 2019;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego, Lublin 2015,
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030,
- Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027, ATMOTERM, opracowanie pod kier. mgr Anny Wahlig, Lublin 2019,
- Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022 (WPGO) wraz z załącznikiem, jakim jest Plan inwestycyjny (PI) – uchwała Nr XXIV/349/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 2 grudnia 2016 r.;
- Plan gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły, KZGW, Warszawa wraz z aktualizacją,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2021, raport opracowany w Regionalnym Wydziale Monitoringu Środowiska w Lublinie Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Lublin, kwiecień 2022,
- Strategia Rozwoju Gminy Ulęż,
- Plan Rozwoju Lokalnego gminy Ulęż,
- Program Rozwoju Miejscowości Ulęż,
- Program Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ulęż,
- J. Cuch: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe, Lublin 2011,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Opole Lubelskie zatwierdzonego uchwałą Nr XXII/173/2020 Rady Miejskiej w Opolu Lubelskim z dnia 8 września 2020 roku,
- A. Barszcz: Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ulęż, 2018,
- Stan środowiska w województwie lubelskim. Raport 2020, GIOŚ Lublin 2020,
- Województwo lubelskie. Wojewódzki Program Rozwoju Alternatywnych Źródeł Energii, 2005 Biuro Planowania Przestrzennego, Lublin,
- Przestrzenne aspekty lokalizacji energetyki wiatrowej w województwie lubelskim, 2011. BPP Lublin;
- Stan i perspektywy rozwoju hydroenergetyki w województwie lubelskim, 2012. BPP Lublin;
- Rozporządzenie nr 38 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza”;
- cele ochrony dla N2000 „Dolny Wieprz” określone przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska;
- Uchwała Nr LXXXIII/1734/2016 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 16 lutego 2016 r. w sprawie wykonania Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego (dokument w opracowaniu);
- Ocena wpływu zmian klimatu na różnorodność biologiczną oraz wynikające z niej wytyczne dla działań administracji ochrony przyrody do roku 2030, GDOŚ 2012,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Warszawa 2013,
- mapy geologiczne, hydrologiczne, sozologiczne, geologiczno – inżynierskie, geomorfologiczne.
- Formularze danych obszarów Natura 2000, <https://natura2000.gdos.gov.pl/>
- Dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej,
- Dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie,
- Dane Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lublinie, www.wkz.lublin.pl
- Dane GUS, Bank Danych Regionalnych,

- Bazy danych PIG (Państwowy Instytut Geologiczny),
- Dane geoportalu gminnego – System Informacji Przestrzennej, <https://e-mapa.net/>
- Dane geoportalu krajowego, INSPIRE itp., www.geoportal.gov.pl
- Dane geoportalu GDOŚ, <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>
- Dane z Banku Danych o Lasach, <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/>
- Mapa obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce, wymagających szczególnej ochrony – Kleczkowski A.S. (red) 1996 AGH Kraków Nazewnictwo Geograficzne Polski, Tom I, Hydronimy, Główny Urząd Geodezji i Kartografii z 2006 r.:
- Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym.

4 INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognoza została sporządzona w oparciu o identyfikację, analizę i ocenę potencjalnych skutków związanych z realizacją ustaleń zmiany studium. W opracowaniu prognozy posłużono się opisową analizą prawdopodobnych skutków oddziaływania na środowisko oraz na zdrowie i dobrobyt ludzi, jakie mogą wystąpić w przypadku realizacji ustaleń zmiany studium.

W procedurze rozpatrywania oddziaływania uwzględniono wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego. Wstępną ocenę przeprowadzono kompleksowo za prostego prognozowania posługując się metodą analogii. Wstępną ocenę przeprowadzono dla kilku wariantów, które powstawały na etapie projektowania. Poprzez współpracę projektanta studium i autora prognozy możliwe było wypracowanie wariantu optymalnego, dla którego wykonana została niniejsza prognoza. Analizy przeprowadzone w ramach prognozy oparto na założeniach, że stanem odniesienia prognozy są:

- istniejący stan środowiska przyrodniczego i zagospodarowania terenu, określony w opracowaniu ekofizjograficznym;
- ustalenia kierunków zagospodarowania wskazane w projekcie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- uwarunkowania wynikające z realizacji ustaleń zagospodarowania przestrzennego obszaru objętego zmianą studium;
- działania związane z realizacją ustaleń studium w formie planów miejscowych i realizacji inwestycji na obszarze gminy,

Ocenę możliwych przemian komponentów środowiska przeprowadzono w oparciu o analizę ich funkcjonowania w istniejącej strukturze przestrzennej. Kolejnym krokiem jest analiza przyszłego funkcjonowania środowiska pod wpływem przemian, jakie zajądą skutek realizacji ustaleń planistycznych. Etapem końcowym jest ocena skutku, czyli wynikowego stanu komponentów środowiska powstałego na skutek przemian w jego funkcjonowaniu, spowodowanych realizacją ustaleń studium oraz sformułowanie propozycji zmian lub alternatywnej wersji ustaleń, wynikających z troski o osiągnięcie możliwie korzystnego stanu środowiska w warunkach projektowanego zagospodarowania przestrzennego obszaru.

Opracowanie złożone jest z następujących głównych części:

- rozpoznanie uwarunkowań występujących w obszarze opracowania;
- analiza ustaleń projektu zmiany studium w omawianym obszarze;
- identyfikacja i prognoza prawdopodobnych zmian stanu środowiska na skutek realizacji ustaleń projektu wraz z określeniem ich możliwego zasięgu;
- prognoza możliwego wpływu zmian środowiska na zdrowie i warunki życia mieszkańców;
- propozycje modyfikacji ustaleń oraz działań i przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia negatywnego wpływu u proponowanych rozwiązań na środowisko przyrodnicze i warunki życia mieszkańców.

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zapoznano się z zapisami i rozwiązaniami projektowymi dla analizowanego terenu;

- zapoznano się z danymi fizjograficznymi obejmującymi obszar, wykorzystującymi dane geoprzestrzenne;
- dokonano oceny projektu zmiany studium w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych;
- przeprowadzono wizję lokalną;
- przeanalizowano literaturę, materiały źródłowe, dokumentacje specjalistyczne z zakresu hydrogeologii, geologii, hydrologii, przyrody, krajobrazu, plan zagospodarowania przestrzennego województwa, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego terenów otaczających itp., które dotyczą charakterystyki i stanu poszczególnych składników środowiska oraz uwarunkowań środowiskowych, a także perspektywicznego rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego;
- dokonano oceny stanu środowiska na podstawie wyników monitoringu państwowego oraz wizji terenowej,
- analizując powyższe zbadano kwestię potencjalnych znaczących oddziaływań na środowisko oraz odporności środowiska na degradację oraz oceniono wpływa potencjalnych skutków środowiskowych realizacji ustaleń projektowanego dokumentu dla stanu środowiska i zdrowia ludzi oraz możliwości minimalizacji znaczących oddziaływań na środowisko i potrzeb ewentualnej kompensacji przyrodniczej;
- dokonano analizy czynników mających wpływ (negatywny i pozytywny) na środowisko i jego komponenty;
- dokonano analizy oddziaływań na obszary chronione ustawą o ochronie przyrody: Natura 2000 Opole Lubelskie i Komasyce, Wrzelowiecki PK wraz z otuliną oraz Chodelski OCK.

5 ANALIZA SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU I CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Realizacja postanowień projektu zmiany dokumentu planistycznego może wpłynąć na środowisko, oddziałując na poszczególne komponenty przyrodnicze. Skutki realizacji jego postanowień można będzie oszacować i przeanalizować po przeprowadzeniu monitoringu ukazującego stan poszczególnych komponentów środowiskowych. Porównanie stanu początkowego, czyli „moment” wejścia w życie zmienionego studium zagospodarowania przestrzennego, ze stanem późniejszym (po zrealizowaniu jego ustaleń w postaci miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a następnie w dalszej perspektywie czasowej – po kilkuletnim użytkowaniu obiektów czy terenów zrealizowanych wg tychże ustaleń) umożliwi dopiero dokładne stwierdzenie wpływu ustaleń planistycznych i realizacji na poszczególne komponenty środowiska.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym organ sporządzający miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Wójt) zobowiązany jest przynajmniej raz w czasie kadencji Rady na przeprowadzenie analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, w tym skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu. W propozycjach dotyczących przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu należy uwzględnić m.in.:

- prowadzenie rejestru miejscowych planów, rejestrowanie wniosków o sporządzenie miejscowych planów lub ich zmianę, gromadzenie materiałów z nimi związanych;
- rejestrowanie wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, zmiany funkcji terenu;
- ocenę i aktualizację form ochrony najcenniejszych elementów środowiska przyrodniczego;
- oceny rozwoju gospodarczego (przedsiębiorczości, rozwoju budownictwa, powierzchni urządzonych terenów zieleni);
- ocena warunków i jakości klimatu akustycznego wykonywane 1 raz na 4 lata.

W zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska wykonywanego według metod preferencyjnych określonych w przepisach szczególnych, odpowiedzialne są jednostki i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie,

instytucje odpowiedzialne za zarządzanie kryzysowe i bezpieczeństwo mieszkańców, w zakresie ochrony przyrody: Lasy Państwowe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska, np. IMGW, RZGW i inne. Ujednolicony system pomiarów i ocen związanych ze stanem środowiska wprowadziła ustawa Inspekcji Ochrony Środowiska za pomocą Państwowego Monitoringu Środowiska. Wszelkie dane prowadzonych monitoringów są zebrane w raportach rocznych, danych Urzędu Statystycznego i innych jednostek administracji państwowej. Uzyskane wyniki przeprowadzonych analiz poszczególnych komponentów umożliwią określenie stanu i ewentualnych przekroczeń normatywnych (dotrzymanie standardów jakości środowiska). W przypadku zmian negatywnych i występowania przekroczeń standardów możliwe będzie wyznaczenie obszarów występowania tychże przekroczeń i odpowiedniego zagospodarowania takich terenów.

W celu sporządzenia prawidłowej oceny zachodzących zmian w środowisku największe znaczenie ma prowadzenie monitoringu: jakości wód powierzchniowych i podziemnych, stanu powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu w obrębie stref mieszkaniowych, obserwacje stanu flory i inwentaryzacja gatunków fauny, oddziaływania antropogeniczne na elementy abiotyczne i biotyczne środowiska. Dobrym wskaźnikiem jest udział roślin inwazyjnych, przebieg naturalnej sukcesji, zmiany w ekotopach.

Szczególny monitoring winien objąć również wody powierzchniowe, w tym rzeki: Wieprz, Świnka i Zalesianka. Rzeką Wieprz obejmuje gminę Ułęż w swym środkowym i końcowym biegu, niosąc zanieczyszczenia również z terenów spoza gminy.

Aby monitoring wskazywał realne oddziaływanie niezbędna jest dokładna inwentaryzacja a następnie ciągły monitoring stanu zasobów środowiska, szczególnie fauny i flory, przede wszystkim w obszarach chronionych prawnie, które występują na obszarze gminy. Szybkie wychwycenie niepokojących oddziaływań pozwoli na zatrzymanie negatywnych procesów we wczesnym etapie, umożliwiającym przywrócenie stanu pierwotnego.

Bardzo dobrym wspomaganie monitoringu jest przeprowadzanie analiz przestrzennych, ilościowych i jakościowych z użyciem fotogrametrii, teledetekcji i chromatografii. Dalsza analiza GIS z wykorzystaniem informacji i danych z tych technik daje realny obraz zmian w środowisku.

6 INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Na oddziaływanie transgraniczne największy wpływ mają takie czynniki jak:

- odległość od granicy państwa,
- rodzaj wprowadzanych funkcji planistycznych (w tym rodzaj ewentualnych emitorów, ilość powstałych zanieczyszczeń, wysokość, na której zachodzi emisja,
- wielkość terenu objętego opracowaniem,
- charakter zasobów przyrodniczych i ich wzajemne oddziaływania,
- warunki meteorologiczne.

Obszary objęte zmianą studium położone są w znacznej odległości od granicy państwa. Dla planowanych przedsięwzięć wynikających z realizacji ustaleń zmiany studium nie występuje transgraniczne oddziaływanie na środowisko. Jest to spowodowane tym, że oddziaływanie transgraniczne, wychodzące poza granice państwa, nie występuje w formie bezpośredniej – tereny objęte projektem zmiany nie są położone przy granicy państwa. Jeśli chodzi o znaczące oddziaływanie pośrednie ustaleń planistycznych na środowisko, uwzględniając powiązania geokomponentów w obszarze projektu i poza jego granicami, można stwierdzić, że ustalenia planistyczne biorą pod uwagę zachowanie standardów jakości środowiska dla poszczególnych elementów przyrodniczych (woda, powietrze, stan gleb itp.). Ogranicza to ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym po części na oddziaływanie transgraniczne. Zmiany dotyczą obszarów punktowych w obrębie zmiany zabudowy poprzez usankcjonowanie istniejącego zagospodarowania, zmiany przeznaczenia terenów, uaktualnienie zasięgu wód szczególnego zagrożenia powodzią w kategorii wód 1% i 10%, wyznaczenie terenów pod fotowoltaikę, określenie

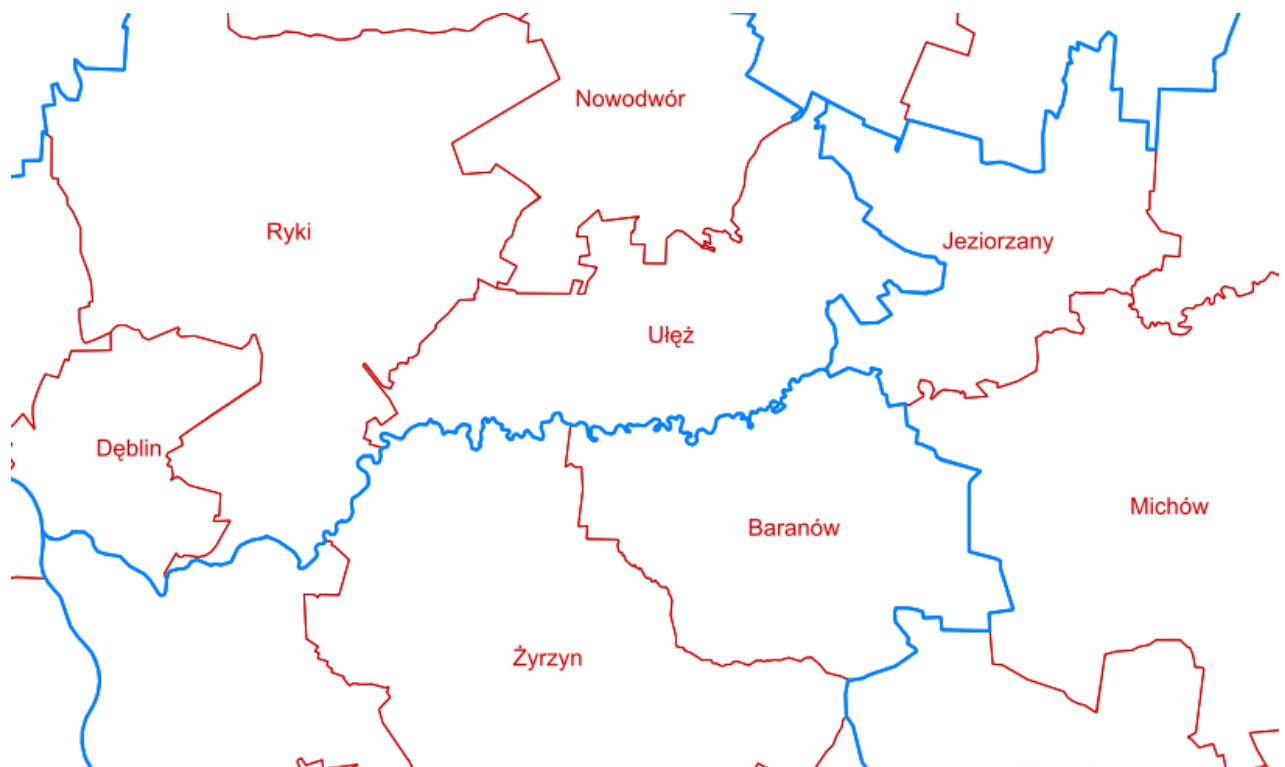
przebiegu infrastruktury technicznej - linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia (110 kV). Powyższe zmiany **nie będą oddziaływać transgranicznie**.

7 CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OPRACOWANIA

Gmina Ulęż położona jest w północno-zachodniej części województwa lubelskiego, w powiecie ryckim. Znajduje się w regionie zwanym Małym Mazowszem. Powierzchnia gminy wynosi 83,47 km², co stanowi około 16,6% powierzchni powiatu. W skład gminy wchodzi 12 miejscowości: Ulęż, Sobieszyn, Drażgów, Sarny, Korzeniów, Białki Dolne, Białki Górne, Podlodów, Podlodówka, Lendo Ruskie, Zosin i Żabianka oraz 13 sołectw. Południową granicę gminy wyznacza rzeka Wieprz, dalej graniczy z gminami: Żyrzyn, Baranów, Adamów i Nowodwór (od północy), Jeziorzany (od wschodu), Ryki (zachód i pn-zach.). Najbardziej zaludnione są miejscowości: Ulęż, Sobieszyn i Korzeniów. Wg danych GUS (www.bdl.stat.gov.pl) w roku 2022 zamieszkiwało 3393 osoby (stan na 30.06.2022 r.). Gmina jest dobrze skomunikowana. Główną oś komunikacyjną tworzą:

- droga krajowa nr 17 na kierunku drogi ekspresowej S17 relacji: S8 (Warszawa Drewnica) – Zakręt – S12 (Kurów) – S12(Piaski) – Zamość – Hrebenne – granica państwa (Lwów),
- droga krajowa nr 48, która na odcinku: Dęblin – Moszczanka – Kock (DK19/S19/Węzeł „Kock-Północ”) została zaliczona do klasy GP (główna ruchu przyspieszonego),
- droga ekspresowa S17 w obrębie Sarny w zachodniej części gminy – przecinająca gminę na niewielkim odcinku.

Uzupełnieniem są drogi gminne i lokalne, usprawniające połączenia komunikacyjne w gminie. Położenie zabudowań względem tych ulic wskazuje na przewagę wsi ulicówek, jednorzędowych i łańcuchowych. Gmina Ulęż sąsiaduje z gminami: Ryki, Nowodwór, Adamów, Jeziorzany, Baranów, Żyrzyn.

Ryc. 2 Położenie gminy Ulęż względem gmin sąsiednich

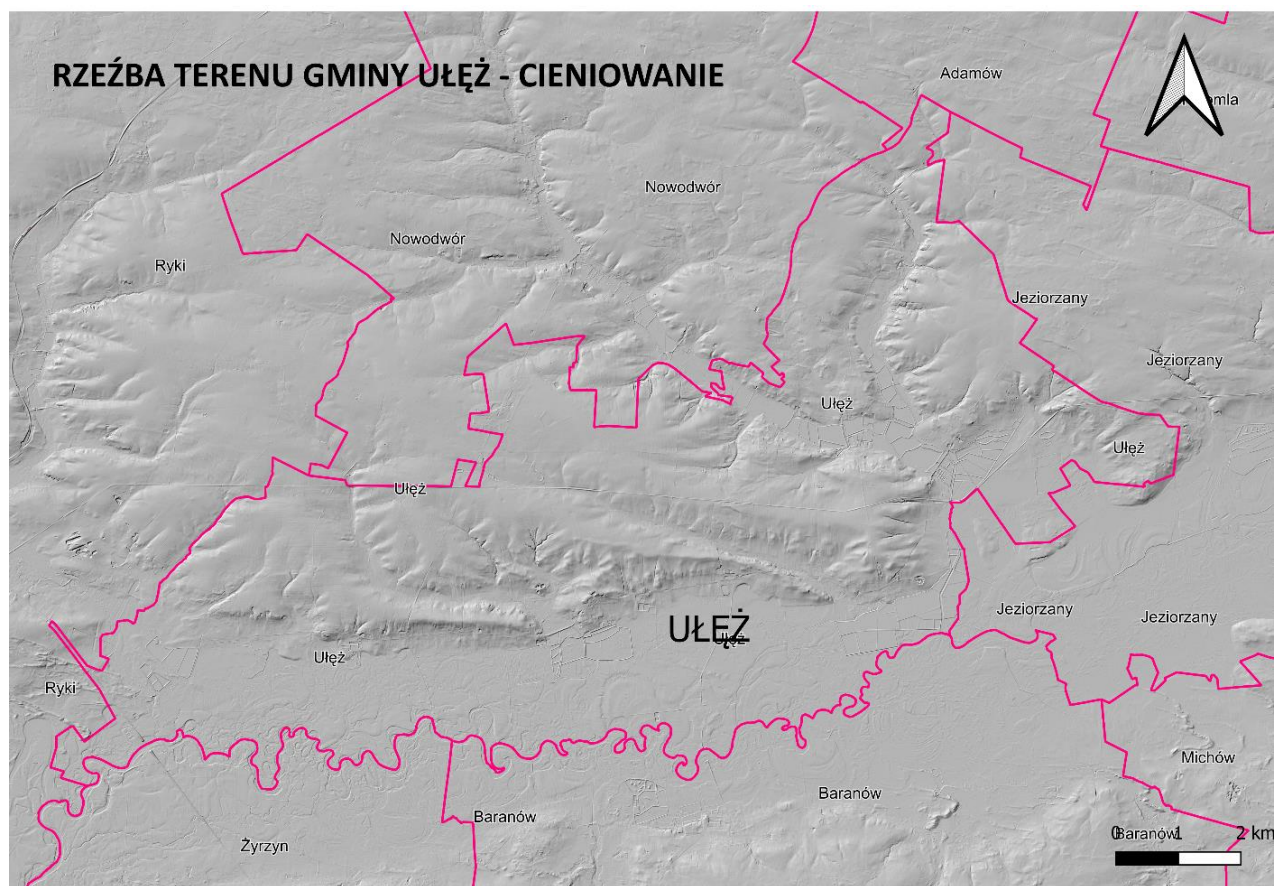
7.1 POWIERZCHNIA ZIEMI

BUDOWA GEOLOGICZNA I RZEŻBA TERENU

Gmina Ułęż leży w obrębie jednostki tektonicznej zwanej rowem lubelskim. Wypełniony jest on osadami kredowymi, na których zalegają utwory trzeciorzędowe i czwartorzędowe. Skąły trzeciorzędowych w postaci pliocenów mułków zalega na głębokości 90 - 100 m n.p.m. w obrębie doliny Wieprza, a na terenach wysoczyznowych sięga do 140 m n.p.m. Czwartorzęd reprezentowany jest tu przez skały plejstoceny piaszczysto gliniaste oraz holoceny aluwia, torfy oraz piaski rzeczne. Największa, bo 30 metrowa miąższość utworów holoceny notowana jest w dolinie Wieprza.

Rzeźbę terenu charakteryzuje dość szeroka i płaska dolina Wieprza, w obrębie której wyróżnić można dwie terasy holoceny oraz nadzalewową terasę plejstoceny. Bardziej urozmaicona hipsometrycznie jest Wysoczyzna Żelechowska. Opada ona stromo ku dolinie wyraźną krawędzią. Większa część gminy położona jest w zasięgu lekko falistej moreny dennej Wysoczyzny Żelechowskiej, którą urozmaicają płytkie i krótkie wcięcia.

Dolina Wieprza o szerokości ok. 4 km. stanowi oś morfologiczną gminy. Wysoczyzna Żelechowska, obejmująca północną część gminy na wysokości średnio około 160 - 165 m n.p.m., ma charakter polodowcowy. Schodzi ona w kierunku południowym - ku dolinie Wieprza dosyć stromą krawędzią, której wysokość sięga w okolicach Sobieszyna około 40 m., dając najbardziej urozmaicony orograficznie obszar w granicach gminy Ułęż. Najniższym punktem w gminie jest koryto Wieprza w miejscowości Kośmin (zachodnia część obszaru) i osiąga 117 m n.p.m. Najwyższe wzniesienie ma 177,4 m. n.p.m. i zlokalizowane jest w pobliżu miejscowości Kolonia Trzcianka. Deniwelacje dochodzą więc tu do 60 m. Rzeka Wieprz w obrębie doliny silnie meandruje. Starorzecza w pobliżu koryta rzeki wypełnia zwykle woda, natomiast starsze, leżące w większej odległości od koryta są suche. Meandry, starorzecza oraz terasy (zalewowe holoceny i nadzalewowe plejstoceny) stanowią najbardziej charakterystyczne cechy geomorfologii doliny Wieprza w granicach gminy

Ryc. 3 Rzeźba terenu gminy (cieniowana) – źródło: dane otarte geoportal.gov

GLEBY

Pokrywa glebowa gminy związana jest z budowa geomorfologiczną. Przeważają płatowo występujące gleby brunatne wylugowane (występują na obszarze całej gminy), gleby pseudobielicowe z glin morenowych pyłowych, lekkich i średnich piasków gliniastych (w północnej części gminy). W dolinie Wieprza występują głównie mady i piaski.

- **Gleby brunatne wylugowane** występujące płatowo niemalże na całym jej obszarze - mają główne cechy charakterystyczne dla gleb brunatnych typowych (gleby brunatne właściwe powstają z różnych utworów macierzystych bogatych w zasady. Charakteryzują się wymyciem węglanów do głębokości na ogół nie większej niż 60-80 cm oraz brakiem przemieszczania lub słabym przemieszczaniem frakcji ilastej, wolnego żelaza i glinu. Są to gleby eutroficzne i mezoficzne. Cechą gleb brunatnych eutroficznych jest odczyn słabo kwaśny do obojętnego i wysycenie kompleksu sorpcyjnego kationami zasadowymi powyżej 60% na głębokości od 25 do 75 cm, a gleb brunatnych mezotroficznych odczyn kwaśny do słabo kwaśnego i wysycenie zasadami od 30 do 60%. Gleby te powstają z materiałów macierzystych o uziarnieniu piasków gliniastych i drobniejszym, zasobnych w węglan wapnia.). Różnią się natomiast od nich brakiem CaCO₃ w profilu do głębokości 1 m, wysyceniem kompleksu sorpcyjnego kationami o charakterze zasadowym w granicach od 30 do 60% w warstwie od 25 do 75 cm, a także słabym przemieszczaniem wolnego żelaza i glinu, a niekiedy frakcji ilastej. Mają główne cechy charakterystyczne dla gleb brunatnych typowych. Różnią się natomiast od nich brakiem CaCO₃ w profilu do głębokości 1 m, wysyceniem kompleksu sorpcyjnego kationami o charakterze zasadowym w granicach od 30 do 60% w warstwie od 25 do 75 cm, a także słabym przemieszczaniem wolnego żelaza i glinu, a niekiedy frakcji ilastej;
- **Gleby pseudobielicowe**, dominujące w północnej części gminy, wytworzone z glin morenowych, pyłowych, piasków gliniastych, głównie lekkich i średnich, wytworzone z glin morenowych, pyłowych, piasków gliniastych, głównie lekkich i średnich;
- **Mady** występujące w dolinie Wieprza, są to gleby powstałe w wyniku nagromadzenia się materiału niesionego przez wody i akumulowanego w wyniku wytracania energii wody. Zasadniczą cechą mad jest obecność w profilu naprzemianległych warstw o różnym składzie granulometrycznym. Poszczególne warstwy mogą cechować się skrajnie różnym składem granulometrycznym lub zbliżonym. W zależności od typu utworów dominujących w profilach glebowych wyróżnia się mady lekkie, średnie i ciężkie. Mady tworzą się wzdłuż dolin rzecznych w obrębie terasy zalewowej. Wylewy wód rzecznych powodują ciągłe nagromadzanie się materiału na powierzchni gleby. Jeśli z różnych przyczyn ten proces jest zahamowany (np. wskutek wybudowania obwałowań rzek), mogą wyraźnie zacząć rozwijać się inne procesy glebotwórcze, np. akumulacja próchnicy, brunatnienie. Kierunek tych procesów jest uzależniony od szeregu czynników glebotwórczych, m.in. pokrywy roślinnej, charakteru skały macierzystej i warunków hydrologicznych. Mady tworzą zazwyczaj siedliska lasów łęgowych.

Przeważają gleby średniej jakości i słabe, bo IV-VI klasy bonitacyjne. Powierzchniowo największym kompleksem gleb jest kompleks żytanio - ziemniaczany, który dominuje w północnej części gminy. Gleby klasy I-III zajmują 22,3% powierzchni użytków rolnych i podlegają szczególnej ochronie w myśl Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (według IUNG w Puławach) dla gminy Ułęż mieści się w granicach 40-50 pkt. i jest niższy od średniej dla województwa lubelskiego wynoszącej 77,8 pkt. W gminie dominuje produkcja roślinna, a głównymi uprawami są zboża i ziemniaki. W ponad połowie gospodarstw rolnych odbywa się też uprawa warzyw gruntowych.

SUROWCE MINERALNE

W obszarze gminy występują złoża **węgla brunatnego** i surowców mineralnych kruszyw naturalnych takich jak: **piaski, żwiry i torfy**, co stwarza możliwości ich wykorzystania. Pełne wykorzystanie surowców ilastych powinno podlegać dokładnemu rozpoznaniu i udokumentowaniu. Jest to najbardziej prawdopodobne dla złoża surowców ilastych w polu C na obszarze Grabówka – Ułęż – Korzeniów. Złoże kruszywa „Żabianka I” charakteryzuje zasoby geologiczne w kategorii C1 wynoszące

87,95 tys. ton. Żłoże „Żabianka II”, również w kategorii C1, posiada zasoby wynoszące 882,14 tys. ton. Jest to obszar górniczy w ramach pola A i B.

Na terenie gmin Ułęż, Ryki i Nowodwór występuje udokumentowane żłoże węgla brunatnego „Sierskowola”. Jego zasoby geologiczne zostały zatwierdzone decyzją wg stanu na dzień 01.01.1956 r. w kategorii C2+D i wynoszące 21 597,00 tys. ton.

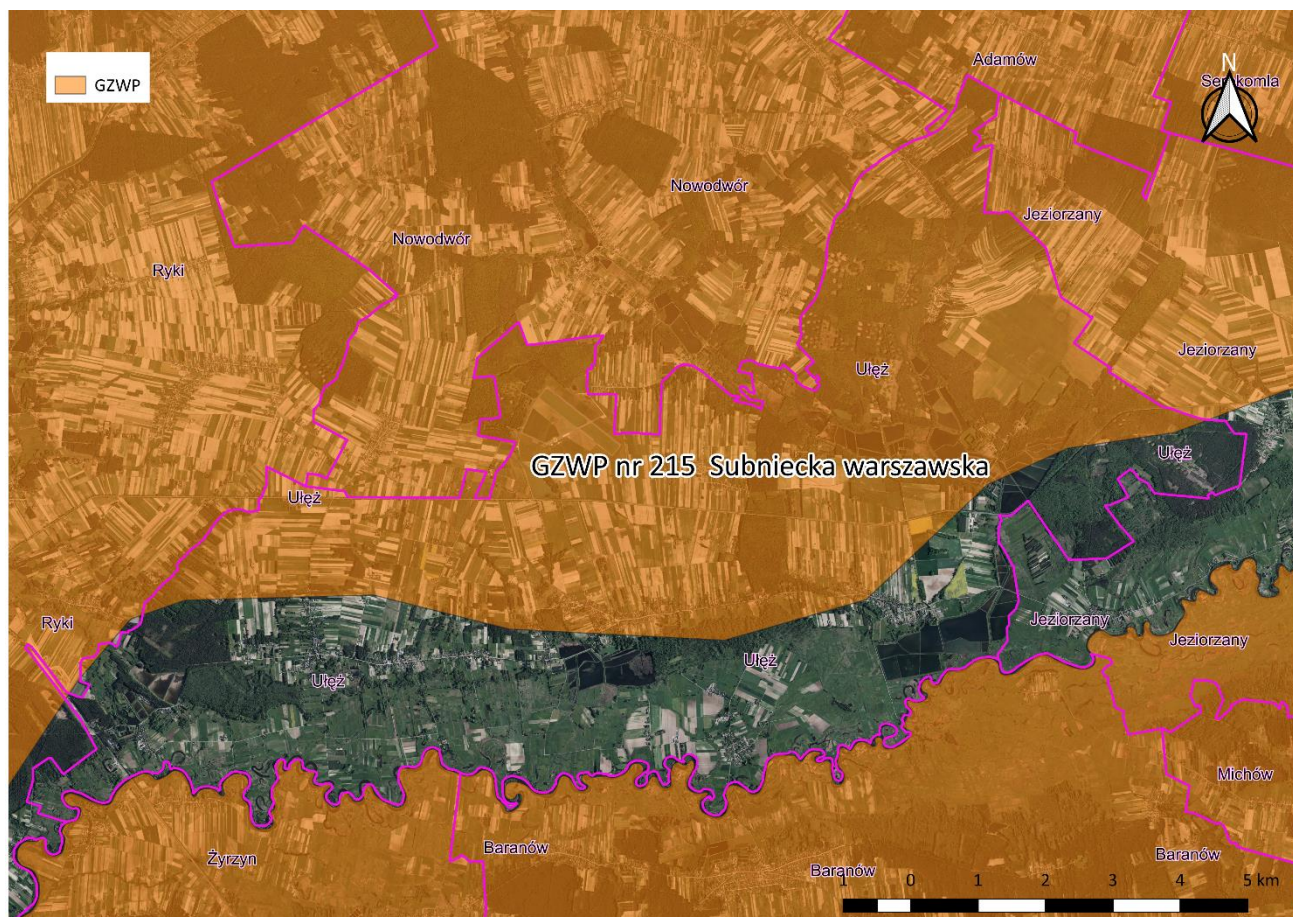
Żłoża torfu rozpoznano w dolinach rzeki Wieprz i w dolinie rzeki Świnki, w obrębie OCK "Pradolina Wieprza". Jako rezerwuar wody spełniają funkcje hydrologiczne oddziałując na bilans wodny poszczególnych zlewni, jak również wpływając na zbiorowiska siedliskowe roślin i zwierząt. Dlatego też wydobycie torfów powinno być ograniczone, a tereny wyłączony z zainwestowania urbanistycznego.

WODY

Wody podziemne – występowanie wód podziemnych w gminie na określonych głębokościach związane jest z odległością poziomą od rzek, a szczególnie od rzeki Wieprz. Im dalej od rzeki tym wody gruntowe występują głębiej. W rejonie doliny poziomy wód gruntowych jest najpłytszy (najbliżej powierzchni terenu) - do 2 m pod powierzchnią terenu. Płytkie zaleganie wód występuje w obszarach licznych w gminie torfowisk. W gminie wody podziemne krążą w utworach: kredowych (najbardziej zasobnych), trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Utwory węglanowe są silnie spękane i słabo przepuszczalne, powodując krążenie wód w szczelinach. Silnie zmineralizowane wody powstały poprzez podatność podłoża na wypływające działanie krążącej w nim wody. Rozpuszczone składniki znajdujące się w wodzie to przede wszystkim węglan wapnia, związki żelaza i siarczany.

Eksploatacja wód podziemnych odbywa się z trzech pięter wodonośnych. Najbardziej wydajne jest piętro kredowe, ale najintensywniej wykorzystywane są wody trzeciorzędowe w studniach wierconych i czwartorzędowe w studniach gospodarczych (niska jakość wód czwartorzędowych). Wody czwartorzędowe dodatkowo narażone są na zanieczyszczenia. Cechą niekorzystną są również przebiegi wododziałowe wód podziemnych i powierzchniowych, które nie pokrywają się ze sobą. Powoduje to zaburzenia przenikania wód w powiązaniach hydraulicznych wód powierzchniowych i podziemnych.

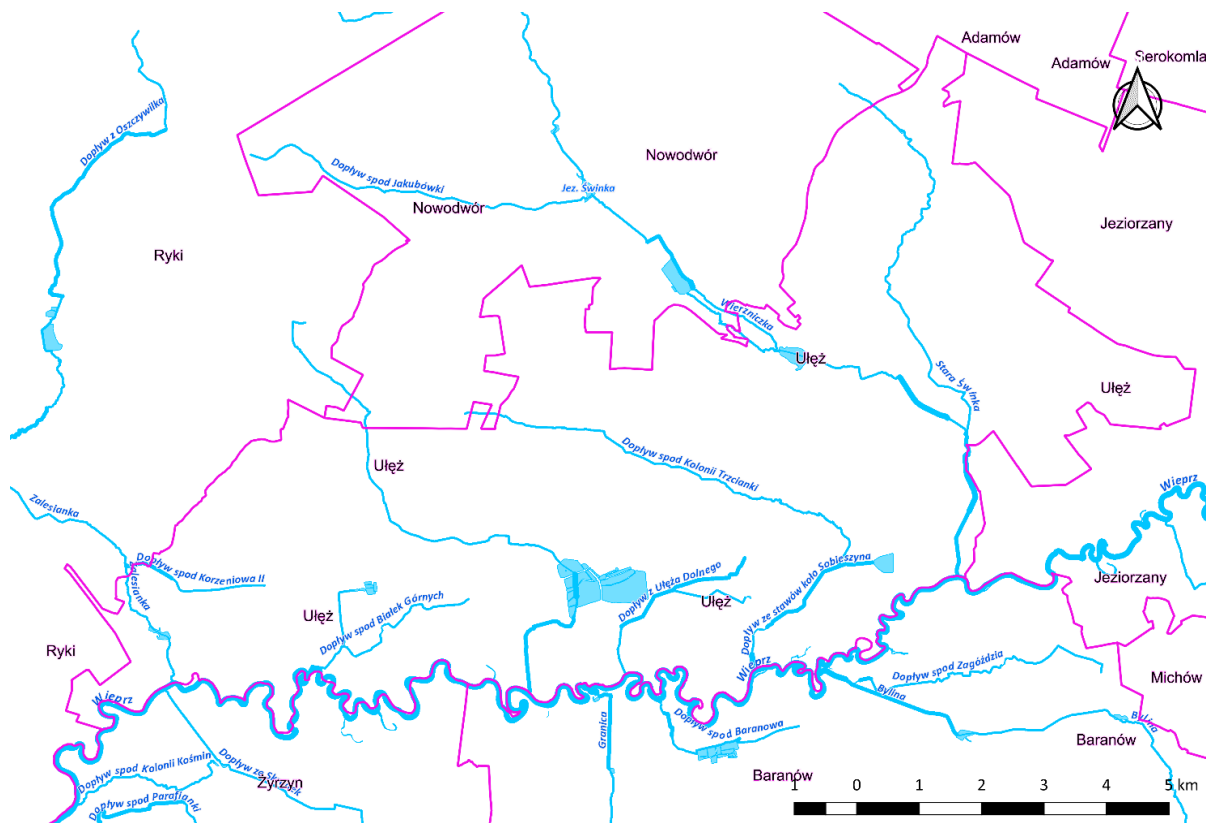
Elementem składowym systemu wód podziemnych jest występowanie tzw. podziemnych zbiorników wodnych. Główne zbiorniki wód podziemnych to struktury geologiczne lub ich fragmenty wykazujące w skali regionów hydrogeologicznych najwyższą wodonośność i zasobność, stanowiące obecnie lub mogące stać się w przyszłości podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę mieszkańców. Jednym z priorytetów gospodarki wodnej, wynikającej między innymi z wymienionych aktów prawnych, jest ochrona wód podziemnych jako głównego źródła wód pitnych i zabezpieczenia dostępu do czystej wody dla tych gałęzi gospodarki, które wymagają wody o dobrej jakości. Dlatego podejmowanych jest szereg działań mających na celu ochronę najcenniejszych zasobów wód podziemnych, które mogą zapewnić zaopatrzenie w wodę w perspektywie wieloletniej. Jednym ze sposobów szeroko pojętej ochrony wód podziemnych jest opracowana w Polsce koncepcja udokumentowania i ochrony najcenniejszych zasobów tych wód – głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) wraz z określeniem zakresu ich niezbędnej ochrony oraz wskazanie obszarów, które powinny być taką ochroną objęte. Gmina Ułęż jest położona w rejonie granic drugorzędnych jednostek hydrogeologicznych z występującymi strukturami kopalnymi w utworach czwartorzędowych. Gmina objęta jest regionem tzw. Prowincją hydrogeologiczną niziną jako neogeńsko-paleogeńska „Subniecka warszawska” o nr 215. Jest to zbiornik porowy w średniej głębokości zwierciadła wód 160 m. Jest to zbiornik nieudokumentowany. Zasięg tego zbiornika przedstawia poniższa rycina.

Ryc. 4 Zasięg GZWP nr 215 na obszarze gminy Ułęż. (źródło: dane PIG)

Wody powierzchniowe- Gmina Ułęż leży w dorzeczu dolnego **Wieprza**, który przyjmuje dwa dopływy - **Świnkę** i **Zalesiankę** i stanowi oś hydrograficzną gminy. Posterunek wodowskazowy zamykając zlewnię Wieprza zlokalizowany jest w Kośminie (tuż za zachodnią granicą gminy). Średni przepływ Wieprza określany jest tam na 37 m³/s. natomiast przepływ maksymalny wynosi 70 m³/s, a minimalny 22 m³/s. Przepływy ekstremalne notowane były ó czerwca 1964 roku (591 m³/s) oraz 22 grudnia 1962 roku (92 m³/s), a różnice stanów wody w Kośminie to sięgają one 4m.

Wieprz o długości 303,2 km i zlewnie o powierzchni 10415,2 km². Na całej długości płynie przez Lubelszczyznę i stanowi jej główną rzekę. Część wyżynna dorzecza Wieprza położona jest w obrębie Rostocza i Wyżyny Lubelskiej, natomiast część nizinna w obrębie Polesia Podlaskiego i Wołyńskiego oraz Niziny Południowopodlaskiej. Z wyjątkiem odcinka uregulowanego koryta (wyprostowanego) od Zwierzyńca do Szczebrzeszyna oraz w granicach południowego Krasnegostawu, Wieprz pozostaje rzeką nieuregulowaną. Od Krasnobrodu aż do ujścia w dnie doliny Wieprza istnieje zagrożenie powodziowe (wodami 100- letnimi). Dolina ma zmienną szerokość od 1,5 km do - 2,0 km doliną, niewspółmiernie dużą w stosunku do rzeki i jest zmeliorowana dla potrzeb rolnictwa. W obszarze większych jednostek osadniczych, po obu stronach rzeki, miejscami w obrębie terasy zalewowej, znajduje się zabudowa, która ogranicza funkcje ekologiczne doliny. Odcinki te po rewaloryzacji biologicznej polegającej na sukcesywnej likwidacji zabudowy na terenach zalewowych, odzysku powierzchni biologicznie czynnej, rekultywacji terenów zdegradowanych, odtwarzaniu zadrzewień i zakrzewień pasmowych powinny powrócić do prawidłowego funkcjonowania ekologicznego. Dolina Wieprza ma postać meandrującego koryta Wieprza z występującymi starorzeczami, oczkami wodnymi, torfiankami oraz stawami (Żabianka - Ułęż oraz Sobieszyn). Stawy występują również w Podlodowie w dolinie Świnki oraz w Sarnach w dolinie Zalesianki. Na obszarze gminy Ułęż znajdują się niewielkie sztuczne zbiorniki, stawy hodowlane oraz trzy urządzenia piętrzące. Daje to łączną powierzchnie wód otwartych na terenie gminy ok 550 ha i stanowi 6,7% jej powierzchni. Różnorodność obiektów wodnych, ich cechy wpływają na dużą różnorodność i atrakcyjność krajobrazu dolinnej części gminy, którą dodatkowo wyróżniają stosunkowo niewielkie zmiany spowodowane dotychczasowymi pracami melioracyjnymi.

Ryc. 5 Sieć hydrologiczna gminy Uleź (źródło: dane PIG)

Obszar należy do jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych:

- PLRW 20001924999 - Wieprz od Tyśmienicy do ujścia,
- PLRW 20001724949 - Świnka,
- PLRW 200017249572 - Dopływ spod Bazanowa Starego,
- PLRW 200017249549 Dopływ ze Stawów koło Sobieszyna,
- PLRW 20001724969 Zalesianka,

7.2 ŚWIAT ZWIERZĄT

Przyroda w gminie Uleź jest bogata zarówno siedliskowo jak i gatunkowo. Zachowanie wysokiej bioróżnorodności świata zwierząt wynika ze sprzyjających, dobrze zachowanych i różnorodnych siedlisk będących miejscem życia. Najliczniej reprezentowany ekotop występuje na styku zróżnicowanych naturalnych form siedliskowych. Jest to spowodowane występowaniem gatunków wszystkich stykających się ekotopów, no: leśnego i łąkowego. Dodatkowo w gminie nie występuje bardzo rozwinięty i terenochłonny przemysł, dzięki czemu zachowało się tu wiele gatunków roślin i zwierząt, niekiedy rzadko spotykanych w Polsce. W Sarnach, Żabiance, Uleżu, Sobieszynie oraz w dolinie Świnki na Brzozowej, Wólce Sobieszynskiej i Podlodowie znajdują się duże kompleksy stawów, które stanowią prawie 7 % powierzchni gminy. Hoduje się w nich głównie karpie. W dolinie Wieprza oraz na terenach leśnych w pobliżu szkoły w Sobieszynie-Brzozowej i Podlodowa utworzono **Obszar Chronionego Krajobrazu o nazwie „Pradolina Wieprza”**. Wśród rzadkich gatunków ptaków spotkać można perkoza dwuczubego i perkoza zausznika, czapłę białą, zimorodka i orła bielika. Na szczególną uwagę zasługuje obecność ściśle chronionego żółwia błotnego, który jest w Polsce jedynym gatunkiem żółwia żyjącym na wolności. Często występuje tu zaskroniec zwyczajny oraz bocian biały, którego gniazda na stałe wpisały się w tutejszy krajobraz. Spore zróżnicowanie środowisk w dolinie Wieprza oraz fragmenty dobrze zachowanych naturalnych lasów decydują o tym, że gmina należy do najbardziej interesujących faunistycznie w województwie lubelskim. Pod tym względem szczególnie wyróżniają się południowe i wschodnie rejony gminy, które są ważnymi terenami lęgowymi dla ptaków. Do cenniejszych rejonów pod względem faunistycznym należą:

- dolina Wieprza, a w jej obszarze rzeka oraz starorzecza, zakrzewienia i zadrzewienia łąkowe, stanowiącymi naturalne środowisko życia dla ptaków łąkowych i zaroślowych;
- kompleksy stawów w Ułężu i Sobieszynie, stanowiące miejsca lęgu i bytowania wielu rzadkich i chronionych gatunków ptaków wodno-błotnych, a w Sobieszynie również żółwia błotnego (*Emys orbicularis*);
- starodrzewy w Lasach Sobieżyńskich i partie lasów sąsiadujących ze stawami - strefy występowania kilkudziesięciu cennych gatunków ptaków, w tym dzięcioła czarnego, bociana czarnego, samotnika, puchacza, kraski.

W obszarze gminy, a szczególnie w rejonie doliny Wieprza występują gatunki zwierząt wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG - i są to: 1337 *Castor fiber* i 1355 *Lutra Lutra*. Płazy i gady z tego załącznika to: 1188 *Bombina bombina* i 1220 *Emys orbicularis*, zaś ryby: 1130 *Aspius aspius* oraz 1145 *Misgurnus fossilis*.

Najcenniejszymi i najrzadszymi ptakami wodnymi należą zasiedlające kompleksy stawów następujące perkozy: dwuczuby, rdzawoszyi, zausznik oraz perkozek. Poza tym spotykane są tu chronione gatunki ptaków: bąk. łąbędź niemy (obserwowany na stawach w Ułężu i Sobieszynie), a także rzadka gęś gęgawa (stawy w Ułężu). Spośród kaczek obserwowane były na omawianym terenie następujące rzadkie gatunki: krakwa, cyranka i płaskonos. Ponadto do interesujących gatunków ptaków występujących w obrębie gminy zalicza się: błotniak stawowy (stawy w Ułężu i Sobieszynie), kokoszka wodna (stawy, torfianki i starorzecza), brzęczka (trzciniowiska), bekas, rycyk i derkacz (wilgotne łąki). Podkreślić trzeba, że rejon Pradoliny Wieprza to obszar jedyne z najwyższych na Lubelszczyźnie zagęszczenia bociana białego (ok. 12 par na 100 km²).

Bogata, zasługująca na uwagę jest również entomofauna, dla której duże znaczenie posiadają wilgotne łąki w dolinach rzecznych, mokradła poza tymi dolinami, a także te fragmenty pól uprawnych, które są silnie zadrzewione i zakrzewione. Dość liczną grupą są ważki, gatunki szeroko rozprzestrzenione w kraju, tj.: piononóg zwykły, miedziopiers metaliczna, lecicha pospolita, szablak krwisty, szablak zwyczajny, żagnica jesienna, żagnica wielka, żagnica sina, żagnica południowa, oczobarwnica mniejsza, oczobarwnica większa, łątka wczesna, łątka dzieweczka, łątka wiosenna, łątka halabardówka, nimfa stawowa, straszka syberyjska. Ich występowanie związane jest przede wszystkim z rzeką Wieprz, Świnką i Zalesianką, jak również wodami stojącymi (stawy) oraz mokradłami.

Wśród owadów spotkać można gatunki chronione, szczególnie motyli (paź królowej, mieniak tęczowiec, czerwoczyk żarek, listkowiec cytrynek, modraszek arion, modraszek ikar, rusałka kratkowiec, rusałka pawik, rusałka pokrzywnik, rusałka wierzbowiec i rusałka żałobnik), chronionych i zagrożonych gatunków trzmieli (trzmiel ciemnopasy, trzmiel ogrodowy, trzmiel paskowany, trzmiel parkowy, trzmiel rudy, trzmiel rudoszary, trzmiel rudonogi, trzmiel rdzawoodwłokowy, trzmiel szary, trzmiel wielkooki, trzmiel ziemny, trzmiel zmienny i trzmiel żółty).

7.3 SZATA ROŚLINNA

Na podstawie podziału geobotanicznego wg Fijałkowskiego gmina Uleź znajduje się na terenie podokręgu Równiny Lubartowskiej oraz Wysoczyzny Łukowsko-Siedleckiej w okręgu Małego Mazowsza. Największą wartość geobotaniczną ma dolina Wieprza, w obrębie której stwierdzono występowanie rzadkich gatunków roślinnych: *Armeria elongata*, *Allium angulosum*, *Teucrium scordium*, *Petasities spurius*, *Salvinia natans*, *Lenina gibba*, *Butomus umbellatus*, *Leersia oryzoides*.

W roślinności naturalnej dominują zbiorowiska leśne i łąkowe. Szata roślinna w gminie różnicuje się na dwie podstawowe jednostki: łąkowo-olsową (rzadkie w Polsce zespoły *Salici-Populetum* i *Salicetum Triandro-Viminalis*) w dolinie Wieprza oraz borów mieszanych na Wysoczyźnie Żelechowskiej w północno-wschodniej części gminy. Lasy i grunty leśne zajmują ok. 23,4% obszaru gminy, co sprawia, że lesistość gminy jest porównywalna do średniej wojewódzkiej. Największe kompleksy leśne znajdują się w północno-wschodniej części gminy. Gatunkami dominującymi w lasach są sosna, dąb i brzoza, a do gatunków występujących sporadycznie należą modrzew, świerk, klon zwyczajny, jesion, grab, olsza czarna, topola, osika, lipa i wiąz. Ogólnie zbiorowiska leśne są mniej wartościowe pod względem

geobotanicznym ze względu na ich znaczące przekształcenie, jeśli chodzi o skład gatunkowy (monokultura sosnowa).

W dolinie Wieprza, w obrębie OCH „Pradolina Wieprza występują gatunki drzew charakterystyczne dla Europy Środkowej: dąb, lipa, grab, brzoza, klon, świerk, modrzew. Flora lasów liczy wiele gatunków mchów, porostów i grzybów. Rosną tu zawilce wielokwiatowe, kopytniki i paprotki zwyczajne. W obrębie stawów występuje bogata roślinność szuwarowa, grązel żółty i grzybienie białe.

Wyodrębnić można również typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG takie jak:

- 3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*;
- 3270 Zalewane muliste brzegi rzek;
- 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*);
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*);
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk;
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion*).

Roślinność segetalna to głównie zespoły z palusznikiem krwawym i nitkowatym (*Digitarietum ischaemi*), chwastnicą jednostronną (*Echinochloo-Setarietum*), skrytkiem polnym (*Aphanonatricarietum*), wyką czteronasienną (*Vicietum tetraapermae*) i żółtnicą (*Galinsogo-Setarietum*). Na gruntach najuboższych, ale również już użytkowanych rolniczo, spotyka się zbiorowiska chwastów w trzech zespołach: z chłodkiem drobnym i czyścem trwałym (*Arnoserido-Selernathetum*), sitem dwudzielnym i chłodkiem (*Junco-Selernathetum*) oraz ze sporkiem i życicą (*Spergulo-Lolietum remeti*).

Roślinność sadów i ogrodów - związana z sadami owocowymi i plantacjami owocowymi. Odznaczają się składem gatunkowym o charakterze przejściowym pomiędzy zbiorowiskami leśnymi (sady) i zaroślowymi (plantacje) a polnymi (uprawy warzywnicze) i łąkowymi.

Roślinność ruderalna - zajmuje tradycyjne dla siebie siedliska: przydroża, przychacia, śmietniki i wysypiska śmieci oraz gruzowiska i place budowy. Występują również na obrzeżach sadów, plantacji i upraw warzywniczych. Dominują pospolite w kraju zespoły: z nostrzykami, wrotyczem polnym, babką szerokolistną, łobodą i komosą.

Na wiejskich podwórzach najbardziej charakterystyczne są gatunki nitrofilne z pokrzywą żegawką i ślazem zaniedbanym (*Urtico-Malvetum neglectae*). Na często uczęszczanych ścieżkach i poboczach dróg śródpolnych najczęściej są spotykane gatunki odporne na wydeptywanie (tzw. wydepczyska), a więc złożone z takich gatunków, jak: życica trwała, babka zwyczajna i pięciornik gęsi (*Lolio - Plantaginetum* i *Lolio - Potentilletum anserinae*). Natomiast wzdłuż ścieżek śródłąkowych najczęściej są spotykane fitocenozy zespołu szczawiu kędzierzawego i wyczyńca kolankowego (*Rumici - Alopecuretum*) i mietlicy rozłogowej (*Ronppo-Agrostietum*). Dla obrzeży lasów, starych sadów oraz dróg śródleśnych i przyleśnych charakterystyczne są zbiorowiska okrajkowe, głównie *Toriletum japonicae*, *Urtici-Aegopoolietum*, *Alliario-Chaerophylletum*, *Anthriscetum sylvestris* i *Rubo-Solidaginetum*.

7.4 KLIMAT

Obszar gminy wg podziału klimatycznego Zinkiewiczów należy do bialsko-łukowskiej i lubartowsko-parczewskiej dziedziny klimatycznej. Warunki klimatyczne kształtowane są przez masy powietrza polarno-morskiego oraz polarno-kontynentalnego. Dominują tu wiatry z sektora zachodniego, a ich średnia prędkość wynosi 3,5 m/s. Średnia temperatura powietrza dla omawianego obszaru wynosi 7,3°C, przy czym najcieplejszym miesiącem jest lipiec (średnia temperatura 17,8 °C), a najchłodniejszym styczeń (średnia temperatura to - 4,3 °C). Okres wegetacyjny trwa około 218 dni, a wielkość średnich rocznych sum opadów atmosferycznych nie przekracza 600 mm (z maksimum

opadów notowanych w miesiącach letnich i minimum w zimowych). Obszarem szczególnie uprzywilejowanym pod względem nasłonecznienia jest eksponowana ku południowi krawędź Wysoczyzny Żelechowskiej i Pradoliny Wieprza.

Warunki klimatu lokalnego w obrębie doliny Wieprza są dość specyficzne. W tej wklęsłej rozległej formie terenu dochodzi do częstego zalegania chłodnych mas powietrza, co zwiększa wilgotność. Notuje się tam częstsze w porównaniu do obszarów wysoczyznowych powstawanie mgieł oraz występowanie inwersji termicznej, dlatego też bardziej sprzyjające człowiekowi warunki mikroklimatu występują w odznaczającej się dobrym nasłonecznieniem, i mniejszą wilgotnością powietrza strefie krawędziowej.

8 STAN SANITARNY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

8.1 STAN JAKOŚCI POWIETRZA

Na stan jakości powietrza wpływ ma wiele czynników. Należą do nich:

- rodzaj zanieczyszczeń i ich źródła,
- topoklimat w tym kierunek wiatru,
- ilość i zwartość zabudowy,

Do głównych źródeł emisji podstawowych zanieczyszczeń do powietrza należą:

- dla SO₂ – pojedyncze rozproszone źródła z zakładów produkcyjnych oraz sektor komunalno-bytowy; dominujący udział w zanieczyszczeniu powietrza ma spalanie węgla kamiennego, koksu, olejów opałowych; zużycie tych paliw jest najwyższe w okresie jesienno-zimowym, stąd też zdecydowanie większe zasiarczenie atmosfery odnotowuje się w tym czasie,
- dla NO₂ – transport i komunikacja, w mniejszym stopniu spalanie paliw w zakładach produkcyjnych; w stężeniach dwutlenku azotu decydującą rolę odgrywa emisja ze środków transportu, niewielki procent pochodzi z procesów spalania, co wiąże się głównie ze zmiennością dobową,
- dla CO – transport drogowy, w mniejszym stopniu spalanie paliw w kotłowniach;
- dla pyłu PM₁₀ – głównie energetyka, ciepłownictwo oraz przemysł, dodatkowo unoszenie się pyłu z dróg, dachów, pól uprawnych, emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków szczególnie w okresie grzewczym. W stężeniach pyłu dużą rolę odgrywa także emisja tzw. „niezorganizowana” np. pylenie ze źle zagospodarowanych obszarów pasów drogowych czy źle zabezpieczonych składowisk odpadów.

Źródłami zanieczyszczeń powietrza są zakłady przemysłowe, kotłownie, paleniska domowe, transport, składowiska odpadów i rolnictwo. Większość z nich to zanieczyszczenia energetyczne, powstające przy spalaniu paliw. W obrębie opracowywanej zmiany studium największe zagrożenie na stan jakości powietrza ma sektor komunalno - bytowy głównie poprzez spalanie w celach grzewczych paliw wysokoemisyjnych, a także spalanie odpadów w domowych piecach, które nie wytwarzają wystarczająco wysokiej temperatury do całkowitego spalania odpadów takich jak tekstylia, guma i tworzywa sztuczne. W związku z czym do atmosfery przedostają się szkodliwe substancje w postaci sadzy, węglowodorów aromatycznych, merkaptanów oraz innych szkodliwych dla zdrowia ludzi substancji. Szczególnie widoczne jest na obszarach zwartej zabudowy. Na ograniczenie negatywnego oddziaływania wpływa poprawa jakości stosowanych paliw, w tym np. gazyfikacja.

Drugim źródłem wpływającym na stan powietrza są emisje komunikacyjne – zły stan techniczny pojazdów, przestoje w ruchu spowodowane złą organizacją ruchu lub zbyt małą przepustowością dróg, zły stan nawierzchni dróg i rodzaj paliwa. Występowanie i nasilenie tych czynników powoduje, że na skrzyżowaniach i trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu występuje wysokie zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw (tlenek węgla, tlenek azotu, węglowodory lotne, związki ołowiu). Emisja komunikacyjna jest bardzo nierównomierna - związana ściśle z natężeniem pojazdów i zależy od pory dnia (wzrasta w godzinach szczytu tj. dojazdu do pracy i powrotu do domu) oraz roku (wzrasta w okresie letnim - wzmożony ruch turystyczny). Największy ruch

samochodowy, a co za tym idzie największe zanieczyszczenie liniowe, występuje na drogach o utwardzonej nawierzchni.

Emisje przemysłowe pochodzące z dużych zakładów przemysłowych nie oddziałują na środowisko, jedynie z mniejszych, często prywatnych zakładów rzemieślniczych oraz z rolnictwa. Główną przyczyną tego typu zanieczyszczeń jest przede wszystkim brak lub zły stan technicznych zabezpieczeń oraz przestarzałe procesy technologiczne. Na terenie analizowanym nie ma znaczących emiterów zanieczyszczeń, jednak w dalszym sąsiedztwie zlokalizowane są Zakłady Azotowe Puławy, mogące wpływać na stan powietrza w gminie. Stan warunków aerasanitarnych gminy jest dość zadowalający. Badania monitoringowe stężeń zanieczyszczeń przeprowadzone na terenie strefy lubelskiej, na terenie której znajduje się gmina, w nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych. Spośród stacjonarnych źródeł zanieczyszczenia powietrza zauważalny jest wpływ na bliskie otoczenie niewielkich kotłowni przy szkołach oraz niewielkich obiektach przemysłowych i usługowych, a także niskiej zwartej zabudowy. Największe zagrożenie dla powietrza stwarza jednak transport, zwłaszcza tranzytowy, odbywający się drogami krajowymi (ekspresowymi - S17) oraz krajowymi nr 48; szczególnie uciążliwy jest dla zabudowy rozlokowanej wzdłuż tych dróg i w związku z tym znajdującej się w zasięgu oddziaływania toksycznych składników spalin.

8.2 KLIMAT AKUSTYCZNY

Źródłem uciążliwego hałasu jest ruch komunikacyjny odbywający się drogą ekspresową S17 i krajową nr 48. Biorąc pod uwagę pomiary hałasu przy innych drogach wojewódzkich na Lubelszczyźnie, ocenia się, że wzdłuż obu dróg poziom hałasu drogowego w porze dziennej w linii zabudowy nie przekracza 65 dB. Najbardziej narażone tereny to zabudowa mieszkaniowa (w tym również zagrodowa) położona wzdłuż dróg o największym natężeniu. W obszarze gminy główne zagospodarowanie wzdłuż drogi nr 48 obejmuje tereny nie należące do wrażliwych (tzn. mieszkaniowe, ochrony zdrowia i pomocy społecznej oraz niektóre usługi). Zabudowa kształtuje się przede wszystkim wzdłuż drogi powiatowej, przebiegającej przez miejscowość Ułęż. Droga ekspresowa w kontekście uciążliwości akustycznych ma marginalne znaczenie, ponieważ bardzo mały fragment znajduje się w granicach gminy. Dodatkowo przecina ją w miejscu mocno oddalonym od pozostałych terenów gminy.

Hałas kolejowy nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla obszaru badanego, ponieważ jest on zlokalizowany poza zasięgiem uciążliwości tego rodzaju emisji.

Hałas przemysłowy jest trudny do oszacowania, generalnie w sąsiedztwie terenów produkcyjno-usługowych i obszarów/terenów górniczych eksploatacji powierzchniowej, mogą wystąpić uciążliwości wykraczające poza tereny przemysłowe i górnicze.

Występowanie uciążliwości hałasowych może wystąpić w obszarach dopuszczających lokalizację farm wiatrowych. Pomimo, że wytworzone infradźwięki są niesłyszalne, mogą wpływać na stan człowieka (ból głowy, rozdrażnienie, itp.). Zmiana studium nie wprowadza nowych terenów pod farmy wiatrowe. Tereny dotychczasowe w studium są zlokalizowane w odpowiedniej odległości od miejsc zamieszkania, jak również posiadają wyznaczone strefy uciążliwości. Zmiana studium uzupełnia w tych obszarach możliwość lokowania farm fotowoltaicznych. Jest to rozwiązanie korzystne i kompleksowe. Jako pozytywne należy uznać położenie farmy wiatrakowej w otoczeniu lasów. Stanowią one pewną barierę ochronną przed hałasem dla pozostałych terenów. Gęstość i szorstkość powierzchni koron drzew ogranicza i zmienia kierunki rozprzestrzenianie się dźwięku niż w przypadku otwartej przestrzeni np. upraw rolniczych.

8.3 STAN WÓD

Źródłami zanieczyszczeń zarówno wód powierzchniowych jak i podziemnych są ścieki komunalne i przemysłowe odprowadzane jako zrzuty do rzek oraz jako zanieczyszczenia przenikające do gleb z obszarów nieskanalizowanych na terenach wiejskich i składowiska odpadów, w dalszej kolejności zanieczyszczenia obszarowe (związane ze stosowaniem nawozów i środków ochrony roślin w rolnictwie). Przenikające w głąb zanieczyszczenia stanowią zagrożenie dla jakości głównie wód

gruntowych, ze względu na brak izolacji (warstwy utworów trudno przepuszczalnych) oraz ich zasilanie przez infiltrację. Wody w głębie teoretycznie w mniejszym stopniu narażone są na przenikanie zanieczyszczeń (ze względu na większą miąższość warstw izolacyjnych). Mniejsze znaczenie ma spływ zanieczyszczeń ropopochodnych z nawierzchni drogowych. Na jakość wód największy wpływ mają ścieki komunalne i przemysłowe (z zakładów usługowych). Teren zmiany suikzpn znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 Subniecka warszawska.

WODY POWIERZCHNIOWE

Ocena stanu wód opiera się na określonych wskaźnikach, które kwalifikują stan rzek jako dobry, lub zły **Stan dobry** oznacza stan, w którym wartości biologicznych elementów jakości dla danego typu wód powierzchniowych przy klasyfikacji stanu ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych wskazują na niski poziom zakłóceń wynikający z działalności człowieka, ale odchylenia od wartości biologicznych wskaźników jakości dla tej klasyfikacji występujących w danym typie wód powierzchniowych w warunkach niezakłóconych są niewielkie.

Stan zły oznacza stan, w którym:

- 1) wartości biologicznych elementów jakości przy klasyfikacji stanu ekologicznego części wód powierzchniowych wskazują na poważne zmiany w stosunku do wartości tych elementów jakości występujących w danym typie wód powierzchniowych w warunkach niezakłóconych;
- 2) nie występuje znaczna część populacji występujących w danym typie wód powierzchniowych w warunkach niezakłóconych.

Zgodnie z podziałem dokonany w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” obszar gminy położony jest w obszarze następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

- PLRW 20001724949 nazwanym **Świnka**,
- PLRW 200017249572 nazwanym **Dopływ spod Bazanowa Starego**,
- PLRW 20001924999 nazwanym **Wieprz od Tyśmienicy do ujścia**,
- PLRW 200017249549 **Dopływ ze Stawów koło Sobieszyna**,
- PLRW 20001724969 **Zalesianka**,

Stan wód przedstawia poniższa tabela:

Tab. 1 Stan JCWP na podstawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Jednolita Część Wód Powierzchniowych		Region Wodny	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Nazwa JCWP	Kod JCWP				
Świnka	PLRW20001724949	region wodny Wisły	NAT.	ZŁY	Zagrożona (bio_hm. Fiz, och)
Dopływ spod Bazanowa Starego	PLRW200017249572	region wodny Wisły	NAT.	zły	Zły
Wieprz od Tyśmienicy do ujścia	PLRW 20001924999	region wodny Wisły	NAT.	ZŁY	Zagrożona (bio-hm, bio-fiz, fiz, chem-b, och)
Dopływ ze stawów koło Sobieszyna	PLRW200017249549	region wodny Wisły	NAT.	ZŁY	Zagrożona (bio_hm. Fiz, och)
Zalesianka	PLRW20001724969	region wodny Wisły	NAT.	ZŁY	Zagrożona (bio-hm, bio-fiz, fiz, och)

Jednolite części wód powierzchniowych objęte przede wszystkim są monitoringiem środowiskowym, którego wyniki przedstawiono poniżej:

Tab. 2 Wyniki monitoringu JCWP na podstawie danych WIOŚ w Lublinie

Nazwa JCWP	Kod JCWP	Klasyfikacja wskaźn. i elem. jakości wód			Stan/ potencjał ekologiczny	Stan che- miczny	Stan
		elementy biol.	elementy hydromorf.	elementy fyzyko- chem.			
Świnka	PLRW20001724949	V	I	>2	Zły	poniżej dobry	Zły
Dopływ spod Bazanowa Starego	PLRW200017249572	V	I	>2	Zły	poniżej dobry	Zły
Wieprz od Tyśmienicy do ujścia	PLRW20001924999	IV	I	>2	Słaby	poniżej dobry	Zły
Dopływ ze stawów koło Sobieszyna	PLRW200017249549	b.d.	bd	bd	bd	bd	bd
Zalesianka	PLRW20001724969	V	III	2	Zły	poniżej- dobry	Zły

Należy zwrócić uwagę, są JCWP są zagrożone z kilku powodów. Głównym powodem jest przyjmowanie silnie zanieczyszczonych wód z dopływów w niektórych przypadkach spoza gminy (na północy). Inną, nie mniej ważną przyczyną nie najlepszego stanu wód, nie tylko w rzekach, ale i w wodach stojących, jest nadmierne chemiczne nawożenie gleb i stosowanie chemicznych środków ochrony roślin. Wody opadowe zanieczyszczone związkami chemicznymi niemal bez przeszkód docierają do pozbawionych naturalnych buforów biologicznych koryt rzek potęgując stopień ich zanieczyszczenia. Problemem mogą być nieoczyszczone wody opadowe spływające do rzek z coraz rozleglejszych powierzchni nieprzepuszczalnych. Zgodnie z *Planem gospodarowania na obszarze dorzecza Wisły* określono następujące działania naprawcze dla rzeki Wieprz i rzeki Świnki:

Wieprz – działania naprawcze dla obszarów chronionych, gospodarka ściekowa w obszarach niezurbanizowanych,

Świnka – Poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków, ochrona i odtwarzanie naturalnych procesów hydromorfologicznych w korycie w zakresie spełnienia celów środowiskowych obszarów przyrodniczych.

WODY PODZIEMNE

W obszarze Jednolitych Części Wód Podziemnych oznaczonym kodem europejskim PLGW 200075 leżącym w obszarze dorzecza Wisły nazwanym JCWPd 75. Stan ilościowy i chemiczny dobry, niezagrożone jest ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych. JCW wyznaczona została na mocy art. 7 RDW do poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

8.4 STAN GLEBY I POWIERZCHNI ZIEMI

Gleba jest ważnym elementem środowiska przyrodniczego, w którym mogą gromadzić się znaczne ilości zanieczyszczeń emitowanych do środowiska. Do najważniejszych czynników powodujących degradację powierzchni ziemi, obniżających wartość użytkową gruntów i pogarszających warunki przyrodnicze należą między innymi przekształcenia terenów o naturalnej rzeźbie w wyniku działalności antropogenicznej. Należy zmierzać do zachowania dobrych warunków glebowych, poprzez minimalizację przekształceń tych terenów pod cele nierolnicze oraz eliminację możliwych źródeł zanieczyszczeń. W pierwszej kolejności na potrzeby rozwojowe gminy powinny być przeznaczane gleby najstabsze, położone w zasięgu istniejącej lub planowanej w najbliższym czasie infrastruktury. Osobnym zagadnieniem jest jakość gleb występujących na terenie gminy oraz zagrożenia wynikające z ich degradacji. Do największych zagrożeń należą: rosnąca ilość małych dzikich wysypisk, głównie w lasach oraz niekontrolowana eksploatacja kruszyw. Niemniej największe zagrożenie dla jakości gleb stanowi postępujące zakwaszenie, wzrost ilości azotanów, a ostatnio również zawartość glifosfatu.

Istotne problemy środowiskowe może stwarzać erozja wodna powierzchniowa, która dogodne warunki do rozwoju znajduje w obszarach dolinek denudacyjnych. Nie uwzględniając tego zagrożenia przy niewłaściwe zabiegi agrotechniczne mogą być przyczyną rozwoju procesów erozyjnych bądź

spowodować ich aktywizację. Zagrożenie erozją wodną dotyczy 10 590 ha, w tym erozją słabą – 10 360 ha (85,9% użytków rolnych), erozją umiarkowaną – 188 ha (1,6% użytków rolnych), erozją średnią – 32 ha (0,3%), a erozją silną (0,1%). Zagrożenie erozją umiarkowaną, średnią i silną występuje tylko w obrębie pokrywy lessowej, natomiast erozji słabej podlegają wszystkie pozostałe nieleśne tereny w obszarze pokrywy lessowej oraz większość nieleśnych i pozadolinnych terenów w pozostałej części gminy. Zagrożenie erozją wodną rośnie wraz ze wzrostem nachylenia terenu. W związku z tym najbardziej podatne na nią są tereny przywózowe, na których spadki przekraczają 5%, a nierzadko 10% (w rejonie Kluczkowic nawet 27%).

Erozja wąwozowa występuje wyłącznie na terenach lessowych, przy czym w stopniu słabym – na obszarach o gęstości wąwozów do 0,5 km/km² (tj. na powierzchni 1 728 ha, co stanowi 8,9% obszaru gminy), a w stopniu bardzo silnym – na obszarach o gęstości wąwozów ponad 2,0 km/km² (tj. na powierzchni 1 548 ha, co stanowi 8,0% obszaru gminy). Łączna długość wąwozów wynosi 41,2 km, a głębocznic (wąwozów drogowych) – 7,5 km.

Erozją wietrzną (eoliczną) jest dotknięta przede wszystkim centralna, niemal bezleśna część gminy, gdzie dominują podatne na deflację (wywiewanie) gleby lekkie, piaszczyste, w szczególności równiny piasków przewianych i wydmy, a także przesuszone torfowiska w dolinach rzecznych. Są to tereny narażone na erozję silną, co oznacza, że rocznie wywiewane jest ponad 30 ton gleby z 1 km².

O ile erozja wodna powierzchniowa degraduje w różnym stopniu profil glebowy (w zależności od tego, czy jest to erozja słaba, umiarkowana, średnia czy silna), a erozja wietrzna, przejawiająca się wywiewaniem cząsteczek gleby obniża jej produktywność, to erozja wodna bardzo silna, a zwłaszcza erozja wąwozowa rozczłonkując pokrywą glebową powodują realny ubytek areалу gleb.

Gleby w pasach drogowych dróg wojewódzkich (najbardziej obciążonych ruchem), znajdują się pod wpływem zanieczyszczeń komunikacyjnych (metali ciężkich, chlorków i fenoli). Pomimo, że gleby na terenie gminy pod tym kątem nie były monitorowane w minionych latach, jest wysoce prawdopodobne (a wskazują na to badania prowadzone przy drogach o wiele bardziej obciążonych ruchem komunikacyjnym), że stężenia tych zanieczyszczeń w glebie nie przekraczają dopuszczalnych norm.

Do głównych przejawów degradacji powierzchni ziemi w gminie należą wyrobiska eksploatacyjne i poeksploatacyjne oraz „dzikie” wysypiska śmieci. Istotnym zagrożeniem dla litosfery jest niekontrolowana, chaotyczna eksploatacja kruszywa na potrzeby lokalne. Wydobycie piasku na ogół odbywa się ze złóż nieudokumentowanych i bez koncesji. W części z nich gromadzone są odpady. Kolejne ich inwentaryzacje świadczą o malejącej liczbie wyrobisk, w których są składowane odpady. Nie maleje liczba dzikich wysypisk wprost na gruncie. Degradują krajobraz obniżając jego walory estetyczne i stwarzają duże zagrożenie dla gleb, wód gruntowych i roślinności. Najbardziej zaśmiecone są lasy prywatne, szczególnie ich obrzeża.

Istotnym ograniczeniem dla pozyskania torfów ze złóż są względy ekologiczno - krajobrazowe. Złóża te nie są przeznaczone do eksploatacji zarówno z uwagi na ich stabilizującą rolę w utrzymaniu równowagi w stosunkach wodnych w dolinach rzek, jak i ze względu na położenie na terenie obszaru chronionego krajobrazu.

9 ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI DOKUMENTU

W przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu, zmiany w środowisku będą wiązały się z zagospodarowaniem na podstawie obecnie obowiązującego studium - do czasu opracowania planu ogólnego (do końca roku 2025). Zmiany stanu środowiska są przede wszystkim związane z zmianami na powierzchni ziemi poprzez zajmowanie gruntów do tej pory niezainwestowanych oraz zmianami w przeznaczeniu kierunkowym zagospodarowania w studium. Mają charakter porządkujący i dyscyplinujący zagospodarowanie przestrzenne oraz cele ochrony środowiska w sposób całościowej ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. Jednocześnie zabezpieczają realizację lokalnych i ponadlokalnych interesów publicznych w zakresie zabudowy, lokalizacji inwestycji mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz ochrony środowiska. Nie zostałyby wprowadzone skuteczne zabezpieczenia środowiska chroniące przez negatywnym oddziaływaniem z

jednoczesnym wdrażaniem idei zrównoważonego rozwoju. W przypadku niezrealizowania inwestycji zgodnie z ustaleniami projektu zmiany studium tereny pozostaną w dotychczasowym użytkowaniu.

Zmiany studium dotyczą:

- pojedynczych działek rolnych wyznaczonych w większości na funkcje zabudowy mieszkaniowej - zagrodowej (RM), mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) i mieszanej (RM,ML). Brak realizacji dokumentu będzie podstawą do odmowy wprowadzenia przeznaczenia pod te funkcje w planach miejscowych. Uniemożliwi to dalszy rozwój zapotrzebowania mieszkaniowego gminy, jak również zmiany funkcji w przypadku wygasania gospodarstw (RM) na rzecz zabudowy wyłącznie mieszkaniowej (MN). Wygasanie gospodarstw rolnych jest korzystne dla środowiska ze względu na wycofywanie się z produkcji rolnej związanej z uprawami wymagającymi oprysków, nawożenia i użycia środków ochrony roślin. Zmniejsza to zanieczyszczenie gleb i wód gruntowych azotanami i fosforanami. W trakcie oprysków dochodzi do unoszenia się drobinek z cieczy oprysku zanieczyszczającej powietrze i przemieszczającej się wraz z wiatrem. Brak konieczności oprysku jest pozytywne dla pożytków pszczelich oraz zwierząt charakterystycznych dla agrocenoz, zadrzewień śródpolnych i położonych w sąsiedztwie lasów. Zanieczyszczenia z pól spływają do zbiorników wodnych i rzek, negatywnie wpływając na chemizm wody powodując użyźnianie wód. W przypadku braku realizacji nowej zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej nie będzie zachodzić zajmowanie terenów biologicznie czynnych.
- wyznaczenia nowych terenów usługowych - brak realizacji dokumentu ograniczy rozwój sektora usługowego zgodnie z zapotrzebowaniem mieszkańców i ich dobrobytem z zachowaniem standardów jakości środowiska;
- zmiany zagospodarowania dla realizacji farm fotowoltaicznych – brak realizacji uniemożliwi wykorzystanie potencjału solarnego na proekologiczne rozwiązania infrastruktury technicznej. Ma to wpływ na środowisko w skali nie tylko lokalnej, ale kompleksowo pozytywnie wpływa na stan wszystkich komponentów środowiska. Brak realizacji uniemożliwi zmianę użytkowania kopalni kruszyw na farmę fotowoltaiczną, co jest pozytywnym kierunkiem rekultywacji poeksploatacyjne lub umożliwiając wykorzystanie energii słońca na miejscu w okresie przed rekultywacyjnym.
- infrastruktury technicznej (oczyszczalnia ścieków wraz biogazownią i infrastruktura wod-kan.) – brak realizacji wpływa całościowo niekorzystnie na wszystkie komponenty środowiska z człowiekiem włącznie. Rozwiązania te zapobiegają emisji zanieczyszczeń do środowiska, szczególnie gleby, wód powierzchniowych i podziemnych. Najważniejsze znaczenie dla realizacji infrastruktury będzie mieć oddziaływanie pozytywne na obszary chronione, w tym OCK i N2000 znajdujące się w gminie. Brak realizacji może negatywnie wpłynąć na cele ochrony w tych obszarach.

10 STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Przewidywane znaczące oddziaływanie będzie wiązać się z głównie z gospodarowaniem zasobami środowiska w obrębie działań eksploatacyjnych surowców mineralnych, zasobami wodnymi, zasobami leśnymi oraz zasobami gleb.

Ze względu na bogatą bazę surowców mineralnych: kruszywo naturalne (piaski i żwiry), torf i węgiel brunatny prowadzona będzie dalsza eksploatacja w obszarach oznaczonych zmianą studium jako **PE** i **PEF** w przypadku dopuszczenia realizacji farm fotowoltaicznych. Koncesjonowane wydobywanie surowców i dalsze kierunki rekultywacyjne ograniczają ewentualne negatywne oddziaływanie. Obszary PE i PEF znajdują się **poza obszarami objętymi ochroną** prawną w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, tzn. N2000 i OCK. Niekorzystna byłaby, bez względu na położenie, eksploatacja prowadzona w sposób nieracjonalny, bo z pozostawieniem w złożu części surowca, co byłoby niemożliwe przy planowym, narzuconym koncesją, wydobywaniu. Poza tym, śladem takiej działalności górniczej są niezrekultywowane tereny poeksploatacyjne, zachęcające do nielegalnego składowania na nich odpadów. Baza surowcowa nie mogłaby być w pełni wykorzystana w przypadku

występowania kopalin w granicach obszarów chronionych, a więc tam, gdzie obowiązuje zakaz wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym **torfu**. Złoża i tereny wskazane do dalszej eksploatacji znalazły się natomiast w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 „Subniecka Warszawska”. Zmiana studium sankcjonuje występowanie tego zbiornika i podtrzymuje proponowany zasięg obszaru ochrony wód podziemnych utworzony w celu wzmocnienia zasobów wodnych oraz do ochrony wód pod względem jakościowym i ilościowym (PLGW 20075).

Stwierdza się, iż pobór wód podziemnych nie powoduje takich zakłóceń w krążeniu wody, które prowadziłyby do zachwiania równowagi hydrogeologicznej i tym samym negatywnych konsekwencji dla środowiska. Biorąc pod uwagę istniejące naturalne możliwości retencjonowania wody i stopień pokrycia zapotrzebowania na wodę w rolnictwie, zakres retencji wód powierzchniowych jest wystarczający. Mniej znaczące oddziaływanie w gminie będzie mieć areał użytków rolnych w tym gruntów ornych. Ich powierzchnia zgodnie z danymi GUS wykazuje tendencję spadkową (na podstawie porównawczej danych GUS 2005 r. i Spisu rolnego 2020). Wskaźnik urolnienia gminy należy w skali województwa do stosunkowo niskich. Gleby najłabsze powinny być zalesiane. Jednak najbardziej znaczące oddziaływanie na stan środowiska będzie mieć używanie środków ochrony roślin oraz nawożenia, co skutkuje zagrożeniem dla gleb, wód powierzchniowych i podziemnych. Na przeważającej części obszaru gminy zagospodarowanie terenu jest zgodne z naturalnymi predyspozycjami środowiska. Jest to ta część, na której podstawą rozwoju produkcji rolnej są gleby wysokiej i średniej jakości oraz występuje zgodność drzewostanów z siedliskiem (na ogół na gruntach Skarbu Państwa), utrzymują się naturalne ekosystemy nieleśne związane z siedliskami skrajnie suchymi bądź silnie nawilgotnionymi.

Oddziaływania znaczące przewiduje się na terenach, gdzie wystąpią działania niezgodne z zagospodarowaniem i uwarunkowaniami naturalnymi. Takie zjawiska wystąpią na większości terenów przyleśnych. Są to grunty o niskiej przydatności dla rolnictwa i mimo to użytkowane rolniczo. Zmiana studium nie powoduje tego typu oddziaływań ze względu na głównie usankcjonowanie stanu istniejącego. Należy zwrócić uwagę na fakt utrzymania terenów do terenu do zalesienia w obszarze gminy.

Odrębny problem stanowią doliny rzeczne, przede wszystkim dolina rzeki Wieprz. Ze względu na szeroką form ochrony prawnej (OCK i N2000) dolina tej rzeki należy do SPG chronionego planistycznie. Generalnie zagospodarowanie jest zgodne z uwarunkowaniami środowiskowymi, sporadyczne zmiany siedliskowe (łęgi i olsy) związane z obszarami podtopionymi mogły ulec przekształceniom - ustąpiły one na rzecz ekosystemów łąkowo-pastwiskowych. W tym wypadku można mówić tylko o względnej niezgodności użytkowania terenu z siedliskiem, ponieważ obecność w środowisku łąk i pastwisk przyczynia się w znacznym stopniu do zmian w różnorodności biologicznej. Co więcej zmiana studium w obszarze dolin wprowadza korektę zasięgu wód powodziowych szczególnego zagrożenia (1% i 10%). W tym obszarze będzie obowiązywać szczególny rodzaj zagospodarowania, który będzie zgodny z ochroną przeciwpowodziową, a przede wszystkim będzie ograniczać presję urbanizacyjną na ten obszar. Zmiana studium wprowadza tutaj lokalizację infrastruktury w postaci **oczyszczalni ścieków (ustalenie NO, NU)**. Tego typu obiekt musi być realizowany w sąsiedztwie rzek, a przy prawidłowym jego użytkowaniu, nie powinien zagrażać środowisku i celom ochrony w obszarach chronionych. Takie przedsięwzięcie wymagać będzie procedury oceny oddziaływania na środowisko i wykonania raportu oddziaływania na środowisko, który będzie w stanie oszacować oddziaływania na podstawie dokumentacji projektowej. Należy więc dołożyć szczególnych działań ochronnych i monitoringu podczas eksploatacji oczyszczalni z powodu położenia w obszarach chronionych. Zaletą tego położenia jest lokalizacja oczyszczalni w znacznej odległości od obszarów zamieszkania, co niweluje uciążliwości zapachowe. Jako rozwiązanie można zaproponować szczelność instalacji oraz wykorzystanie nowoczesnych technologii oczyszczania. Po uzgodnieniach dokonano korekty granicy terenu przeznaczonego pod oczyszczalnię. Zmiana ta wynikała z sąsiedztwa chronionych wilgotnych łąk i starorzecza. Korekty dokonano na podstawie danych z Planu zadań ochronnych dla obszaru N2000. Zlikwidowano teren NU, położony przy rzece Wieprz, na południe od proponowanej oczyszczalni. Ważnym, wprowadzonym ustaleniem jest zapis dotyczący ochrony krajobrazu jako wytyczna dla planów miejscowych poprzez stosować roślinność izolacyjną o minimalnej wysokości 2,5 m oraz

szerokości 1,5 m z wykorzystaniem wyłącznie rodzimych gatunków drzew i krzewów, charakterystycznych dla siedlisk rejonu inwestycji lub stosować inne rozwiązania ochrony krajobrazowej w postaci np. zielonych ścian.

W odniesieniu do terenów osadniczych i nie biorąc pod uwagę nieco innego zagadnienia, jakim jest relacja pomiędzy zabudową techniczną a klasą bonitacyjną zajętych przez nią gleb, stwierdza się daleko idące zgodności pomiędzy terenami zurbanizowanymi a terenami o warunkach gruntowo-wodnych korzystnych dla budownictwa. Zmiana studium w niewielkim stopniu zmienia funkcje terenów. Nowe obszary pod zabudowę proponowane są w sąsiedztwie istniejącej już zabudowy, są to głównie tereny RM i MN, które związane są z uzupełnianiem terenów rolniczych. Zapobiega to rozlewaniem zabudowy, co usprawni realizację celu wskazanego w studium - skanalizowanie gminy. **Po pierwszych uzgodnieniach** dokonano korekty terenów zabudowanych, które kolidują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, jak również z lokalizacją cennych siedlisk, które w Planie zadań ochronnych dla N2000 zakwalifikowano jako zagrożone, wskazane przez RDOŚ jako kolizyjne z proponowanym przeznaczeniem (szczególnie w Sarnach).

Najistotniejsze jest występowanie na terenie gminy obszaru Natura 2000, oraz OCK, co oznacza duże prawdopodobieństwo, że w procedurach uwzględniania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko będzie wymagane sporządzenie ocen oddziaływania tych przedsięwzięć na te obszary. Dotyczy to przede wszystkim urządzeń energetyki wiatrowej i oddziaływań z obszarem N2000. Studium podtrzymuje obszar potencjalnej lokalizacji urządzeń energetyki wiatrowej o mocy przekraczającej 100 kW w Podlodowie. W przypadku kolizji tych obszarów z położonym obszarem Natura 2000, realizacja tego typu inwestycji nie będzie możliwa, jeśli wykaże to raport oddziaływania na środowisko wykonany do konkretnego zamierzenia inwestycyjnego. Studium, pomimo wprowadzenia tej lokalizacji, mówi wyraźnie o takiej możliwości jedynie w przypadku braku oddziaływań na obszary Natura 2000. Obszary energetyki wiatrowej częściowo obejmują Obszar Chronionego Krajobrazu, jest to jednak niewielki fragment zazębiający się z strefą oddziaływania wskazaną w studium. Zmiana studium w Podlodowie wprowadza obszar zorganizowanej działalności inwestycyjnej, budowę urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł o mocy powyżej 500kW ze strefami ochronnymi, w tym lokalizację farm fotowoltaicznych **(UI/E, U, PS)**. Jako funkcja dopuszczona może pojawić się tu rozwój usług, produkcji, magazynów i działalności związanej z logistyką. Jest to usankcjonowane, obowiązujące zagospodarowanie a zmiana studium wprowadza dodatkowe regulacje.

11 OCHRONA ŚRODOWISKA Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI DOKUMENTU, W TYM DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE PRAWNEJ

11.1 OBIEKTY PODLEGAJĄCE OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody system obszarów chronionych tworzą: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, Natura 2000, jak również pozostałe obszarowe formy ochrony jak: użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Do obszarowych elementów nie należą stanowiska dokumentacyjne i pomniki przyrody. Gmina Ulęż znajduje się w systemie obszarów chronionych, ponieważ jej części znajdują się na terenie **N2000 „Dolny Wieprz”, OCK „Pradolina Wieprza”, użytków ekologicznych oraz projektowanych: użytku ekologicznego i rezerwatu**. Dane dotyczące obszarów i obiektów chronionych przedstawiono w poniższej tabeli:

Tab. 1 Zasoby gminy Ulęż w obszary i obiekty prawnie chronione (dane GUS na rok 2022)

obszary prawnie chronione ogółem	ha	4 780,00
obszary chronionego krajobrazu razem	ha	4 780,00
rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu	ha	36,55
użytki ekologiczne	ha	36,55

udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	%	57,3
powierzchnia obszarów prawnie chronionych na 1 mieszkańca	m ²	16 807,3
powierzchnia obszarów prawnie chronionych powołanych przez gminę na 1 mieszkańca	m ²	128,5
udział powierzchni obszarów prawnie chronionych powołanych przez gminę w powierzchni ogółem	%	0,44
liczba pomników przyrody na 100 km ²	szt.	36,0
pomniki przyrody ogółem	szt.	30

Największą powierzchnię zajmuje Obszar Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza”. W Sarnach, Żabiance, Ułężu, Sobieszynie oraz w dolinie Świnki na Brzozowej, Wólce Sobieszynskiej i Podlodowie znajdują się duże kompleksy stawów, które stanowią prawie 7 % powierzchni gminy. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Uleź zajmują 1993,3 ha co stanowi 23,4% obszaru gminy - większe kompleksy leśne znajdują się w północno-wschodniej części gminy.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza” ustanowiony został na podstawie Rozporządzenia Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Pradolina Wieprza". Obszar ten obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokojenia potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Swoim zasięgiem obejmuje kilka gmin, m.in. gminę Uleź, w jej granicach znajduje się jego centralna część o powierzchni ok. 4900 ha (co stanowi ok. 58,6% powierzchni gminy). Rozporządzenie w sprawie ustanowienia obszaru chronionego krajobrazu zawiera ustalenia dotyczące ochrony czynnej ekosystemów obszaru oraz wprowadza zakazy. Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów OCK:

- zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodno-błotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochronę funkcji obszarów źródłkowych o dużych zdolnościach retencyjnych, zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód;
- zachowanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej właściwej dla danego typu ekosystemu, głównie poprzez zachowanie lub przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów;
- uwzględnianie potrzeb ochrony przyrody w gospodarce człowieka, w tym w gospodarce rolnej, leśnej, wodnej, rybackiej i turystyce;
- ochrona i kształtowanie zadrzewień, ze szczególnym uwzględnieniem zadrzewień nadwodnych i śródpolnych;
- ochrona specyficznych cech krajobrazu Pradoliny Wieprza, w tym meandrów rzeki, starorzeczy, naturalnych form rzeźby terenu;
- odtwarzanie siedlisk dziko występujących gatunków roślin, grzybów oraz zwierząt, w tym dążenie do przywrócenia tradycyjnego sposobu użytkowania łąk (koszenie, spasanie);
- tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków;
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w sposób umożliwiający zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz wartości kulturowych, w szczególności przez: ochronę otwartej przestrzeni przed nadmierną zabudową, zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych, kształtowanie zalesień w sposób optymalny dla ochrony różnorodności biologicznej i walorów krajobrazowych, ochronę punktów, osi i przedpoli widokowych, usuwanie lub przesłanianie antropogenicznych elementów dysharmonijnych w krajobrazie;
- dążenie do rewitalizacji zespołów zabudowy, w tym układów zabytkowych, propagowanie tradycyjnych cech architektury;

- eliminowanie lub ograniczanie źródeł zagrożeń, w szczególności powietrza, wód i gleb, poprzez usuwanie zanieczyszczeń antropogenicznych, kształtowanie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej, promowanie sposobów gospodarowania gruntami, ograniczających erozję gleb.

Na Obszarze tym zakazuje się:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor i legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r.- Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz.627, z późn.zm.) - nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru.
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych - nie dotyczy prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu - nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywania kopalni przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej - nie dotyczy obiektów lokalizowanych w obszarach wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin lub w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gmin lub w ciągach istniejącej zabudowy;

Obszar Natura 2000 „Dolny Wieprz” obejmuje rozległą, płaską dolinę rzeczną z bogatym mikroreliefem (piaszczyste wzniesienie i muliste obniżenia). Obszar ten położony jest na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza”. Koryto rzeki Wieprz zachowało tu naturalny, silnie meandrujący charakter. Towarzyszą mu liczne starorzecza i zastoiska. Do doliny głównej uchodzi kilka małych dolin rzecznych (m.in. Zalesianki i Świnki). W dolinie Wieprza położonych jest kilka kompleksów stawów. W dnie doliny dominują rozległe, ekstensywnie użytkowane łąki o zmiennym uwilgotnieniu. Lokalnie występują płaty łągów i zakrzaczeń wierzbowych oraz płaty muraw napiaskowych. W południowo-zachodniej części ostoi znajduje się kompleks leśny (bory świeże, olsy) z zespołem wydm i położonym między nimi, wybitnie cennym przyrodniczo, zbiornikiem wodnym - Jezioro Piskory (na terenie gminy Ryki), do którego reintrodukowano marsylię czterolistną. Naturalna dolina Wieprza, z licznymi meandrami i starorzeczami - najlepszy przykład seminaturalnego krajobrazu dużej doliny rzecznej w tej części Polski. Jest ważną ostoją siedlisk podmokłych i okresowo zalewanych łąk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stwierdzono występowanie 7 rodzajów siedlisk przyrodniczych z tego załącznika, zajmujących łącznie 37% obszaru. W ostoi znajduje się jedyne istniejące w Polsce, stanowisko zastępcze marsylii czterolistnej *Marsilea quadrifolia*. Roślina została tu

wprowadzona w latach 1995-2000. Ponadto występuje tu 7 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy. Jest to też ważną ostoją ptaków wodno - błotnych. Rozległy, otwarty teren ma bardzo duże walory krajobrazowe. Głównym zagrożeniem dla ostoi jest zanieczyszczenie wody i planowana regulacja koryta rzeki Wieprz. Ustawowo w obszarze Natura 2000 zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Użytki ekologiczne - zlokalizowane w Leśnictwie Sobieszyn

- śródleśne torfowisko o powierzchni 6,55 ha w oddziałach 18g i 23a;
- śródleśne torfowisko o powierzchni 17,97 ha w oddziałach 47g i 53b;
- śródleśna łąka o powierzchni 1,98 ha w oddziałach 58j;
- śródleśne torfowisko o powierzchni 0,67 ha w oddziale 47d;
- śródleśne torfowisko o powierzchni 8,30 ha w oddziałach 51c, 51d, 57b;
- śródleśna łąka o powierzchni 1,01 ha w oddziale 58c.

Zasady ochrony użytków ekologicznych regulują przepisy ustawy o ochronie przyrody.

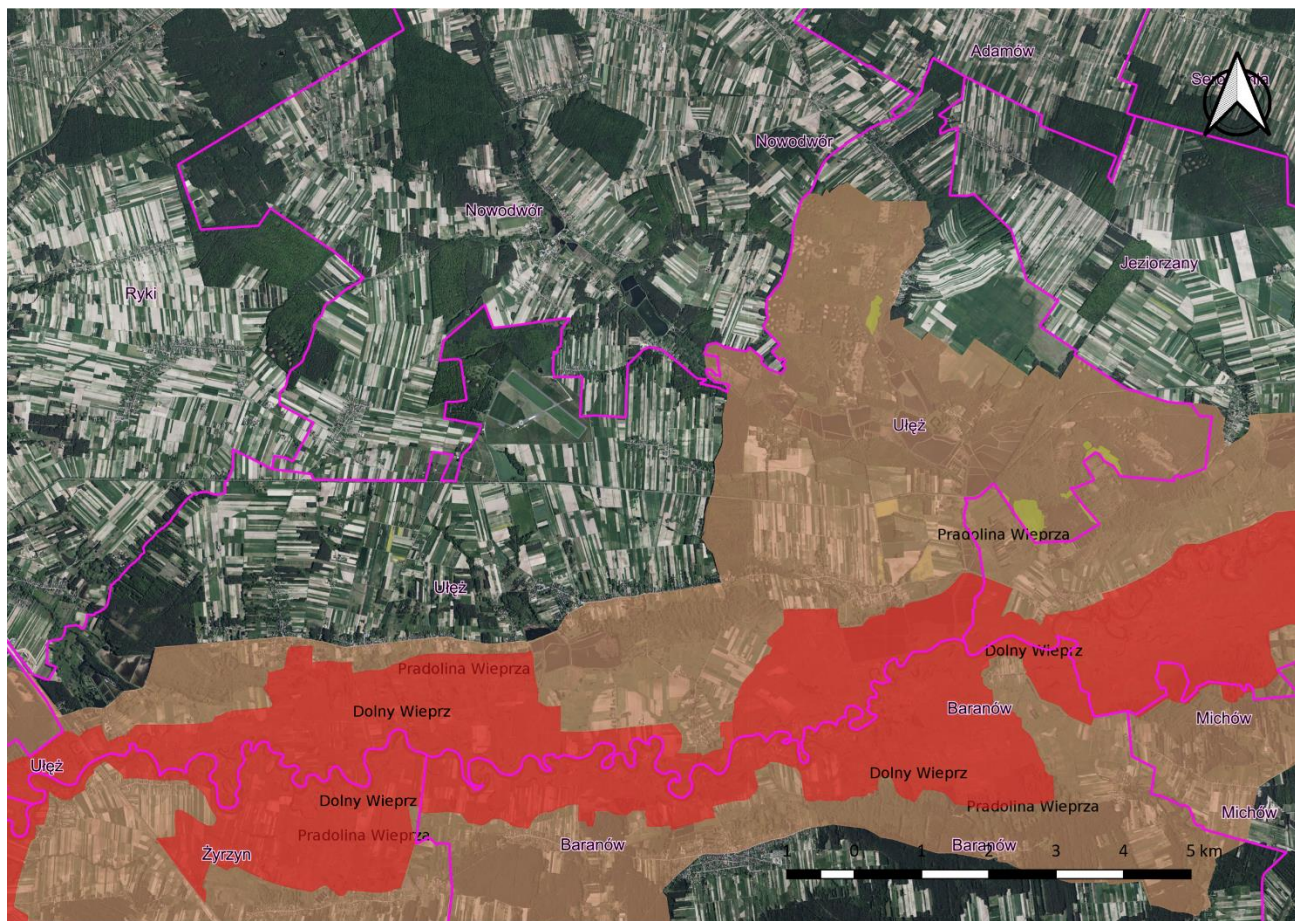
Objektami podlegającymi ochronie z mocy ustawy są **pomniki przyrody**. Jako elementy cenne w strukturze przyrodniczej należy zwrócić uwagę na ich ochronę. W gminie do pomników przyrody należą:

- dąb szypułkowy (obw. pnia 620 cm) - tzw. Dąb Sobieskiego w Sobieszynie,
- dąb szypułkowy (obw. pnia 575 cm) w Wólce Sobieszynskiej przy drodze Sobieszyn – Niedźwiedź,
- dąb szypułkowy (obw. pnia 261 cm) - tzw. Dąb Niepodległości w Sobieszynie,
- lipa drobnolistna (obw. pnia 302 cm) w zabytkowym zespole parkowym zajmowanym przez Zespół Szkół Rolniczych w Sobieszynie (lokalizacja zwana dalej Sobieszyn Brzozowa),
- dąb szypułkowy (obw. pnia 240 cm) w Sobieszynie Brzozowej;
- wiąz szypułkowy (obw. pnia 340 cm) w Sobieszynie Brzozowej;
- wiąz szypułkowy (obw. pnia 310 cm) w Sobieszynie Brzozowej;
- dąb szypułkowy (obw. pnia 310 cm) w Sobieszynie Brzozowej;
- dąb szypułkowy (obw. pnia 280 cm) w Sobieszynie Brzozowej;
- dąb szypułkowy (obw. pnia 270 cm) w Sobieszynie Brzozowej;
- sosna zwyczajna (obw. pnia 330 cm) w Sobieszynie Brzozowej;
- dąb szypułkowy (obw. pnia 445 cm) w Sobieszynie Brzozowej;
- lipa drobnolistna (obw. pnia 345 cm) w Sobieszynie Brzozowej;
- modrzew europejski (obw. pnia 260 cm) w Sobieszynie Brzozowej;
- dąb szypułkowy (obw. pnia 330 cm) w Sobieszynie Brzozowej;
- żywotnik zwyczajny (obw. pnia 160 cm) w Sobieszynie Brzozowej;
- dębów szypułkowych (obw. pni 136 - 280 cm) w Sobieszynie Brzozowej;
- żywotnik zachodni (obw. pnia 162 cm) na terenie parafii rzymsko-katolickiej w Sobieszynie;
- klon pospolity (obw. pnia 435 cm) w parku w Ułężu;
- wiąz szypułkowy (obw. pnia 400 cm) w parku w Ułężu;
- lipa drobnolistna (obw. pnia 354 cm) w parku w Ułężu;
- wiąz szypułkowy (obw. pnia 377 cm) w parku w Ułężu;
- wiąz szypułkowy (obw. pnia 471 cm) w parku w Ułężu;
- jesion wyniosły (obw. pnia 326 cm) w parku w Ułężu;
- wiąz szypułkowy (obw. pnia 470 cm) w parku w Ułężu;
- buk pospolity (obw. pnia 230 cm) w parku w Ułężu;
- buk pospolity (obw. pnia 435 cm) w parku w Ułężu;
- klon pospolity (obw. pnia 344 cm) w parku w Ułężu;
- klon pospolity (obw. pnia 320 cm) w parku w Ułężu;
- klon pospolity (obw. pnia 290 cm) w pozostałościach dawnego parku w Sarnach.

Obowiązuje zakaz wycinania drzew, uszkodzania, umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków: zanieczyszczenia terenu i rozpalania ognia w pobliżu drzew, budowy urządzeń technicznych i telekomunikacyjnych w pobliżu drzew.

Projektowane formy ochrony przyrody:

- użytek ekologiczny stawy w Ulężu wraz z parkiem podworskim.
- rezerwat faunistyczny żółwia błotnego, obejmujący ochroną obszar występowania żółwia błotnego przylegający od strony północnej do terenu Zespołu Szkół Rolniczych w Sobieszynie Brzozowej;
- pomniki przyrody:
  - dąb szypułkowy (o obw. pnia 300 cm) nad stawem w Podlodowie,
  - dąb szypułkowy (o obw. pnia 295 cm) nad stawem w Podlodowie,
  - grupa 9 dębów szypułkowych (o obw. pni od 280 do 420 cm) w parku w Podlodowie,
  - lipa drobnolistna (zrost 5 pni o obw. 145 - 405 cm) w parku w Podlodowie,
  - grochodrzew (o obw. pnia 340 cm) w parku w Podlodowie,
  - grochodrzew (o obw. pnia 315 cm) w parku w Podlodowie,
  - grochodrzew (o obw. pnia 430 cm) w parku w Podlodowie,
  - aleja 35 lip drobnolistnych (o obw. pni 180 cm - 390 cm) między stawami a dawną jednostką wojskową w Podlodowie,
  - żywotnik zachodni (o obw. pnia 82 cm) w Sobieszynie przy kościele,
  - wiąz górski (o obw. pnia 350 cm) na skrzyżowaniu dróg w lesie na północ od kościoła w Sobieszynie,
  - jesion wyniosły (o obw. pnia 300 cm) w Kolonii Sobieszyn,
  - topola osika (o obw. pnia 440 cm) przy skrzyżowaniu drogi nr 822 i drogi Sobieszyn - Lendo Ruskie w Kolonii Sobieszyn,
  - dąb szypułkowy (o obw. pnia 350 cm) na grobli między stawami przy drodze do Lenda Ruskiego,
  - aleja ok. 80 lip drobnolistnych (o obw. pni 300 - 380 cm) przy wysypisku w Kolonii Sobieszyn,
  - lipa drobnolistna (o obw. pnia 310 cm) w Sobieszynie Brzozowej,
  - topola czarna (o obw. pnia 410 cm) w Sobieszynie Brzozowej,
  - żywotnik zachodni (o obw. pnia 120 cm) w Sobieszynie Brzozowej,
  - trzy dęby bezszypułkowe (o obw. pni 220, 180 i 230 cm) w Sobieszynie Brzozowej,
  - dwa modrzewie europejskie (o obw. pni 205 i 195 cm) w Sobieszynie Brzozowej,
  - czeremcha zachodnia (o obw. pnia 210 cm) w Sobieszynie Brzozowej

Ryc. 6 Lokalizacja N2000 "Dolny Wieprz" (kolor czerwony), OCK "Pradolina Wieprza (pomarańczowy) i użytków ekologicznych (jasnozielony) - źródło GDOS

Problematyka ochrony środowiska z punktu widzenia realizacji dokumentu studium wyrażona jest w kierunkach zagospodarowania wskazanych w studium. Należy zwrócić uwagę, że ustalenia zmiany studium w kontekście rozpoznania i ochrony przyrody podtrzymują projektowane obszary do ochrony prawnej. Zatem projekt zmiany dokumentu planistycznego nie zmienia obiektów i obszarów proponowanych do objęcia ochroną. Zostały one opisane w dalszych rozdziałach prognozy.

11.2 POZOSTAŁE ELEMENTY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO

Zgodnie z założeniami **Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-PL** stanowiącej fragment Europejskiej Sieci Ekologicznej (ECONET), która ma obejmować i łączyć ze sobą obszary kluczowe dla europejskiego dziedzictwa przyrodniczego, obszar Lubelszczyzny zajmuje ważne miejsce, ponieważ na jej terytorium znajdują się rozległe ekologiczne obszary węzłowe (w tym istniejący i projektowany rezerwat biosfery), a także przecinają ją korytarze ekologiczne wskazywane do rangi międzynarodowej. Jednym z ekologicznych obszarów węzłowych jest Dolina Środkowej Wisły o kodzie 23M (Liro 1998). Obszar ten posiada rangę międzynarodową i obejmuje szeroką strefę doliny Wisły z przylegającymi do niej parkami krajobrazowymi. Parki wraz z międzywalem Wisły stanowią biocentrum tego obszaru węzłowego, a ich otuliny, a także zalewowe i nadzalewowe równiny holocenijskie w obrębie doliny Wisły tworzą tzw. strefę buforową. Oba wymienione elementy ECONET-PL znajdują się na terenie gminy. Do biocentrum należy zajmujący jej południowo-zachodnią część Wrzelowiecki Park Krajobrazowy, a do strefy buforowej – otulina Parku oraz skrajnie zachodnia część gminy obejmująca równiny zalewowe utworzone przez akumulację rzeczny Wisły.

Następnym ważnym elementem systemu przyrodniczego jest sieć **NATURA 2000** obejmująca Specjalne Obszary Ochrony (SOO), wytypowane w oparciu o dyrektywę siedliskową.

Powyższe elementy systemu przyrodniczego powinna charakteryzować spójność, co przedkłada się na prawidłowe funkcjonowanie tegoż systemu. Spójność ta będzie zapewniona poprzez zidentyfikowane i chronione korytarze ekologiczne łączące obszary NATURA 2000. Korytarze te muszą być przeniesione

do dokumentów planistycznych niższej rangi, również do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Jeden z takich **korytarzy** o nazwie **Południowo-Centralny** i charakterze leśno-polnym przebiega po wschodniej stronie doliny Wisły. Korytarz ten jest głównym elementem regionalnej (wojewódzkiej) sieci ekologicznej w zachodniej części Lubelszczyzny. Sieć tę tworzą ostoje przyrody (biocentra) wraz z chroniącymi je strefami buforowymi, a także, poza krajowym, regionalne korytarze ekologiczne, zapewniające spójność tej sieci wewnątrz regionu. Korytarz ekologiczny – dolina rzeki Wieprz - łączy się z tym korytarzem poza granicą gminy. W regionalnej sieci **dolina Wieprza** uznawana jest za dolinny korytarz ekologiczny, a towarzyszące po jej północnej i południowej stronie **lasy**, a także inne **pasma leśne** rozciągające się **na styku zlewni Świnki i Zalesianki** stanowią część leśno-polnych korytarzy będących trasami migracji dużych ssaków.

Gmina znajduje się w południowej części **Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215**, należącego do regionalnego systemu ochrony wód oraz w obrębie jednolitych części wód podziemnych (**JCWPD**) o eurokodzie **PLGW 200075** (nr jednostki 75). Wody, ze względu na brak izolacji węgłbnych kredowych poziomów wodonośnych posiadają duże zagrożenie zanieczyszczeniem kredowych poziomów wodonośnych i traktowane są jako tzw. obszary wymagające szczególnych działań ochronnych jako Obszary Wysokiej Ochrony.

Obszar gminy Ułęż położony jest w **Ekologicznym Systemie Obszarów Chronionych województwa lubelskiego** i objęty jest wielkoprzestrzennymi i indywidualnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu. **System Przyrodniczy Gminy** jest formą ochrony planistycznej, która ma na celu stworzenie właściwych warunków dla funkcjonowania przyrody, uaktywnienie procesów odpornościowych środowiska, zapewnienie związków funkcjonalnych pomiędzy ekosystemami naturalnymi i zbliżonymi do naturalnych a otwartymi terenami rolnymi. System przyrodniczy gminy wspomaga i wiąże tereny wykazujące ciągłość przestrzenną i wymagające ochrony, stanowi również obszary zasilania ekologicznego dla pozostałych terenów, znajdujących się poza systemem.

System Przyrodniczy Gminy (SPG) Ułęż składa się z następujących elementów tworzących spójną całość:

- *Leśne węzły ekologiczne* – kompleks w zachodniej części gminy porośnięty przez sosny i dęby (od N) i olchy na S, graniczący ze stawami, między miejscowością Sarny, a Korzeniów oraz las zlokalizowany w okolicy Brzozowej i na zachód od Sobieszyna, ze zbiorowiskami Dębu i sosny na północ od drogi krajowej oraz olchą na południe od drogi, a także ciągnący się pasem, sąsiadującym ze stawami rozczłonkowany kompleks wschodni od Dębowej Góry, Sobieszyna i Podlodowa doliną Świnki do Lenda Ruskiego (na terenie gminy Nowodwór), z przewagą sosny z domieszką dębu i grabu,
- *Korytarz ekologiczny doliny rzeki Wieprz* – o randze regionalnej – na terenie gminy związany z doliną rzeki Wieprz, o przebiegu równoleżnikowym,
- *Korytarze ekologiczne doliny rzeki Świnki i Zalesianki* łączące się z główną doliną (rzeką Wieprz), dna dolin rzecznych jako obszary przeznaczone do pełnienia funkcji przyrodniczych jako wiodących,
- *Sięgacze ekologiczne* - dolinki erozyjno-denudacyjne o funkcji lokalnej stanowiące miejsce spływu wód opadowych i roztopowych, funkcjonalnie spełniają rolę zbliżoną do korytarzy ekologicznych, lecz w mniejszym zakresie komunikacji. Są to przeważnie tereny antropogenne, przebiegają przez tereny uprawiane rolniczo. Wyodrębnione są w oparciu o suche doliny, wąwozy i obniżenia terenowe. Łączą ze sobą tereny o większym potencjale ekologicznym. Często ich funkcje łącznikowe są przerwane w wyniku wprowadzenia zabudowy. Konieczne jest wzmocnienie sięgaczy ekologicznych poprzez wprowadzenie zadrzewień śródpolnych i przydrożnych. Sięgacze ekologiczne stanowią o spójności Systemu Przyrodniczego Gminy,
- *Obszary pozostałe*. Tereny położone poza Systemem Przyrodniczym Gminy w większości są to obszary wierzchowinowe ponad dna dolin i zagłębień bezodpływowych. To teren

użytkowany rolniczo oraz decydujące o funkcji osadniczej w gminie. Jest to obszar o wyraźnie obniżonych walorach ekologicznych, które gdzieś naturalnie wzrastają poprzez obszary śródpolnych zagłębień łąk, niewielkich kompleksów leśnych, grup drzew lub mikroretencji. Pomimo, iż tereny te znalazły się poza formą ochrony planistycznej jak należy traktować SPG, nie oznacza to dowolności w zagospodarowaniu przestrzennym, gdyż istnieją i funkcjonują ściśle związki funkcjonalne terenów gminy. Obszary w obrębie tego systemu oddziałują na tereny sąsiednie.

Proponowane kierunki zagospodarowania przestrzennego powinny uwzględniać sieć lokalnych powiązań ekologicznych. Te lokalne powiązania ekologiczne tworzyć będą zalesienia, zadrzewienia, prace rekultywacyjne. Nowe zagospodarowanie powinno zapobiegać tworzeniu się nowych barier ekologicznych ograniczających drożność powiązań.

POWIĄZANIA OBSZARÓW CENNYCH PRZYRODNICZO

Obszary (powiązania z obszarami cennymi przyrodniczo znajdującymi się w otoczeniu) o dużej aktywności ekologicznej, tworzące system przyrodniczy gminy o układzie pasmowo-wyspowym (korytarze ekologiczne dolinne i leśne – trasy migracyjne gatunków, węzły ekologiczne - miejsca rozrodu i regularnego przebywania gatunków) w układzie makroprzestrzennym powiązane są z:

- obszarem specjalnej ochrony NATURA 2000 PLB060006 – Lasy Parczewskie
- obszarem specjalnej ochrony NATURA 2000 PLB 060004 – Dolina Tyśmienicy;
- Tyśmienickim Obszarem Chronionego Krajobrazu, a poprzez niego z Parczewskim Parkiem Krajobrazowym, Parkiem Krajobrazowym Pojezierze Łęczyńskie, Poleskim Parkiem Narodowym i przez Park Krajobrazowy Lasy Włodawskie oraz Sobiborski Park Krajobrazowy z Doliną Bugu;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Pradolina Wieprza łączy się też bezpośrednio z Nadwiślańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu, a pośrednio z Obszarem Chronionego Krajobrazu Kozi Bór, a przez niego z Kozłowieckim Parkiem Krajobrazowym na południowym-wschodzie oraz Adamowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu i Obszarem Chronionego Krajobrazu Annówka na północy.

POWIĄZANIA BIOCENOTYCZNE

Środowisko przyrodnicze gminy Ulęż powiązane jest funkcjonalnie z otaczającymi gminę szczególnie cennymi obszarami ekologicznymi:

- poprzez ekosystemy wodno-łąkowe, torfowiskowe i leśne doliny Wieprza z ekosystemami naturalnymi dorzecza Wieprza, a sama dolina z doliną Wisły (23M-międzynarodowy obszar węzłowy), a na wschodzie z doliną Tyśmienicy i Lasami Parczewskimi;
- poprzez dolinę Świnki i Zalesianki z kompleksami leśnymi leśnego korytarza o kierunku N-S, wzbogaconym zbiornikami otwartymi;

POWIĄZANIA HYDROGEOLOGICZNE I HYDROLOGICZNE

Środowisko przyrodnicze gminy powiązane jest funkcjonalnie z otaczającymi gminę obszarami ekologicznymi szczególnie cennymi:

- poprzez system wód podziemnych z obszarami znajdującymi się w granicach GZWP Nr 215) oraz sąsiednimi;
- poprzez system wód powierzchniowych z dorzeczem Wieprza.

Najważniejsze ogniwo systemu przyrodniczego gminy stanowi Obszar Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza” oraz Obszar Natura 2000 „Dolny Wieprz”. **Nowe zagospodarowanie terenu nie wpłynie na zmianę funkcjonowania tego systemu** obszarów chronionych. Ustalenia projektu zmiany studium nie spowodują żadnych kolizji z Obszarem Chronionego Krajobrazu, ponieważ projekt zmiany studium dostosował zagospodarowanie obszaru gminy do przepisów Rozporządzenia w sprawie utworzenia obszaru chronionego krajobrazu, dlatego należy sądzić, iż na terenie objętym projektem zmiany studium nie będą występować istotne

problemy środowiska. Projekt zmiany studium kształtuje nową zabudowę w sposób umożliwiający zachowanie walorów krajobrazowych i przyrodniczych oraz wartości kulturowych w szczególności poprzez: ochronę otwartej przestrzeni przed nadmierną zabudową, zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych, ochronę punktów osi i przedpoli widokowych, usuwanie lub przesłanianie antropogenicznych elementów dysharmonijnych w krajobrazie.

12 OCHRONA ŚRODOWISKA NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym mają swoje odzwierciedlenie prawie polskim i tworzonych na podstawie tego prawa dokumentów. Polska jako kraj należący do Unii Europejskiej ma obowiązek przestrzegania przepisów prawa wspólnotowego. Szczególne znaczenie posiada ustanowienie obszarów Natura 2000, jednakże w terenach objętych zmianami planistycznymi obszary Natura 2000 nie występują. Ochrona środowiska kieruje się zasadą zrównoważonego i jest obowiązkiem m.in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.

W roku 2001 została uchwalona przez Sejm II Polityka Ekologiczna Państwa jako dokument kierunkowy dla ówczasie przyszłych Programów Ochrony Środowiska szczebli wojewódzkich, powiatowych i gminnych, w której sformułowano cele polityki ekologicznej w zakresie racjonalizacji zużycia wody, zmniejszenia materiałochłonności i odpadów produkcji, zmniejszenia energochłonności, ochrony gleb, racjonalnej eksploatacji lasów, ochrony kopaliny, jakości powietrza, hałasu, bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego, nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, różnorodności biologicznej, krajobrazu.

Niezależnie od planów, programów i strategii krajowych dokumentami obowiązującymi dla całego terytorium kraju są ustawy i rozporządzenia.

12.1 OCHRONA PRZYRODY

Najważniejsze cele ochrony przyrody o wymiarze ponadlokalnym dotyczą obszarów Natura 2000, OCK, użytków ekologicznych i pozostałych dolin rzecznych.

Obszary Natura 2000, zostały wyznaczone w celu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty. Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób negatywnie oddziaływać na cele ochrony tych obszarów, w szczególności mogących:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- wpływać negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W przypadku nadrzędnego interesu publicznego i braku rozwiązań alternatywnych, realizacja inwestycji mogącej znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszarów Natura 2000 jest możliwa na tych obszarach, przy zapewnieniu kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000. Na obszarze zmiany suikzp taka sytuacja nie zachodzi. Występująca ostoja zwierząt, uzasadnia konieczność zbadania czy zmiany nie naruszają przepisów **Konwencji Bońskiej – o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt** i **Konwencji Berneńskiej – o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk**. Celem **Konwencji Bońskiej** jest ochrona gatunków wędrownych zwierząt (tj. całej populacji gatunku dzikich zwierząt) lub jej geograficznie wyodrębnionych części, gdy znaczna liczba osobników tego gatunku podejmuje w sposób cykliczny wędrówkę i przekracza jedną lub kilka granic państwowych) na całym obszarze ich występowania. Największym zagrożeniem dla zwierząt wędrujących jest utrata siedlisk niezbędnych do tego, aby mogły one przeżyć na różnych etapach ich wędrówki. Szczególnie istotne są ustalenia Konwencji dotyczące:

- ochrony, o ile to jest możliwe i właściwe, odtworzenie tych siedlisk gatunku, które są ważne dla zapobieżenia groźby jego zagłady,
- zapobiegania, usuwania, kompensowania lub minimalizowania, w zależności od potrzeb, niekorzystnego oddziaływania lub przeszkód poważnie utrudniających bądź uniemożliwiających wędrówkę gatunków.

Rozwiązania projektu zmiany suikzpn nie są związane i nie oddziałują na występowanie siedliska chronione i gatunki chronione (marsylia czterolistna). **Wycofano bowiem (po Etapie) propozycję zainwestowania terenów, które wyznaczono jako zagrożone dla siedlisk i gatunków.** Stwierdza się więc, że cele ochrony zostały zachowane.

12.2 OCHRONA KRAJOBRAZU

Cele ochrony krajobrazu na poziomie międzynarodowym wyraża ratyfikowana przez Polskę **Europejska Konwencja Krajobrazowa**. Celem Konwencji jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu.

Zapisy zmiany dokumentu nie są sprzeczne z tą konwencją, nie wpływają na zmiany w zagospodarowaniu, nie wpływają na obszary poza ochroną prawną. **Korekta projektu po etapie uzgodnień wprowadziła dodatkowe zapisy ochronne w przypadku realizacji studium jako planów miejscowych.** Zgodnie z tym zapisem należy stosować roślinność izolacyjną o minimalnej wysokości 2,5 m oraz szerokości 1,5 m z wykorzystaniem wyłącznie rodzimych gatunków drzew i krzewów, charakterystycznych dla siedlisk rejonu inwestycji lub stosować inne rozwiązania ochrony krajobrazowej w postaci np. zielonych ścian w przypadku realizacji niezbędnych inwestycji. Nastąpiło więc wzmocnienie założeń konwencji.

12.3 OCHRONA ZASOBÓW LEŚNYCH

Grunty leśne podlegają ochronie prawnej przez zmianą sposobu użytkowania na podstawie **ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych**. Przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne możliwe jest przy budowie, rozbudowie lub modernizacji obiektów związanych z działalnością przemysłową, a także innych obiektów budowlanych, przy zastosowaniu rozwiązań, ograniczających skutki ujemnego oddziaływania na grunty. W przypadku niezbędnych odlesień na gruntach Skarbu Państwa, wymagana jest zgoda ministra właściwego do spraw środowiska lub upoważnionej przez niego osoby na zmianę przeznaczenia tych gruntów lub zgoda Wojewody, o ile taka potrzeba dotyczy lasów prywatnych. Lasy podlegają przepisom **ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach**. Generalnie obowiązujące studium zakłada dolesienia na całym obszarze gminy. Po etapie uzgodnień częściowo zrezygnowano z rozwiązań OZE na terenach lasów w Podlodówce oraz wyznaczono tereny zalesień. W ten sposób wzmocniono ochronę gruntów leśnych.

12.4 OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH

Główne zbiorniki wód podziemnych oraz zlewnie wód powierzchniowych, chronione są prawnie poprzez obejmowanie ich statusem obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych. Ochrona wód według **ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska** polega na zapewnieniu ich jak najlepszej jakości, w tym utrzymywanie ilości wody na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej, w szczególności przez utrzymywanie jakości wód powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach oraz doprowadzanie jakości wód co najmniej do wymaganego przepisami poziomu, gdy nie jest on osiągnięty.

Wody podziemne i obszary ich zasilania podlegają ochronie, polegającej w szczególności na zmniejszaniu ryzyka zanieczyszczenia tych wód poprzez ograniczenie oddziaływania na obszarach ich zasilania oraz utrzymywaniu równowagi zasobów tych wód.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości,

a także ze względu na ochronę zasobów wodnych, *ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne* przewiduje możliwość ustanowienia stref ochronnych ujęć wody oraz obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, w których obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wody w celu ochrony zasobów tych wód przez degradacją.

Obszar gminy znajduje się w zasięgu części GZWP nr 215. W związku z brakiem odpowiedniej izolacji oraz wzmoczoną eksploatacją wód podziemnych, dla obszarów szczególnie narażonych na degradację wód podziemnych, zwłaszcza utworów kredowych. Na podstawie ustawy *Prawo wodne* dopuszcza się wprowadzenie do zasad zagospodarowania przestrzennego i użytkowania terenów, zakazów wznoszenia obiektów budowlanych oraz wykonywania robót lub innych czynności, które mogą spowodować trwałe zanieczyszczenie gruntów lub wód, a w szczególności lokalizowania inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Projekt zmiany suikzp, sankcjonuje zapisy o charakterze ogólnym, które obowiązywałyby na całym obszarze ochronnym tego zbiornika z naciskiem na ograniczenia w zapisach planistycznych. Jednocześnie obowiązują przepisy odrębne, wynikające z położenia obszaru zmiany studium w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215. Należałoby rozważyć i przeanalizować zasadność wprowadzenia stref wysokiej ochrony (**OWO**) i stref normalnej ochrony (**ONO**).

Ustalenia planistyczne nie wpływają negatywnie na osiągnięcie wskazanych celów środowiskowych. Obowiązują przepisy odrębne wynikające z położenia analizowanego obszaru w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 2015 Subniecka warszawska.

Na obszarach ochrony pośredniej ujęć wody na podstawie ustawy *Prawo wodne* może być zabronione lub ograniczone wykonywanie robót oraz innych czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia. Na terenie objętym zmianą nie ustanowiono tego rodzaju stref i nie przewiduje się ich utworzenia. Jednym z narzędzi mającym na celu usprawnienie procesu osiągania celów środowiskowych jest realizacja ustaleń *Planu zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*, który jest podstawowym dokumentem w zakresie gospodarowania wodami na tym obszarze. Głównym celem było osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód do 2015 roku, co wynika z *Ramowej Dyrektywy Wodnej*, zapisy której transponowane zostały do prawodawstwa krajowego, m. in. do *ustawy Prawo wodne*. Osiągnięciu dobrego stanu wszystkich wód mają służyć cele środowiskowe. **Celem środowiskowym dla jednolitych części wód powierzchniowych jest ochrona, poprawa oraz przywracanie stanu jednolitych części wód powierzchniowych, aby osiągnąć dobry stan tych wód.**

Wśród celów środowiskowych dla wód podziemnych wymienia się: zapobieganie doływowi lub ograniczenie doływu zanieczyszczeń do wód podziemnych; zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych; zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych oraz wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Na obszarze objętym projektem zidentyfikowano jednolite części wód podziemnych zgodnie z podziałem dokonany w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*, dla których istnieje ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych. Założenia zmiany dokumentu planistycznego nie wywołują ryzyka wymienionego wyżej, jednakże istnieje ryzyko niedotrzymania celów w terenach podtrzymanie funkcji rolniczej oraz występowanie obszarów nieskanalizowanych. Jednym z celów studium jest skanalizowanie całej gminy. **Po etapie uzgodnień wprowadzono dodatkowe zapisy:**

- dotyczący utrzymania w stanie dobrym jednolitych części wód powierzchniowych (rzeka Wieprz) w celu zapewnienia prawidłowych warunków życia dla przedmiotu ochrony Natura 2000 (w tym warunków życia dla wydry, kumaka, piskorza i bolenia) poprzez realizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (gminna oczyszczalnia ścieków),
- zmiany ukształtowania terenu poprzez podnoszenie (nawożenie mas ziemnych) - zmiana ukształtowania terenu w szczególności poprzez podnoszenie rzędnych terenu w znacznej mierze zmniejsza obszary zalewowe rzeki, co przyczynia się do zwiększenia zagrożenia powodziowego dla terenów sąsiednich.

12.5 POZOSTAŁE AKTY PRAWNE I DOKUMENTY POWIĄZANE Z PROJEKTEM

Wśród ogromnej ilości obowiązujących dokumentów prawnych, dotyczących problemów ochrony środowiska jako całości i jej elementów jak wody, powietrza, gleb itd. należy wymienić:

- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008,
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.,
- Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.,
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawa Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r.,
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach,
- Ustawa z dnia z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu,
- Ustawa z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska z dnia 21 grudnia 2005 r.,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków,
- Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu,
- Dyrektywa 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Ramowa Dyrektywa Wodna - dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej,
- Dyrektywa powodziowa - DYREKTYWA 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. - w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim,
- Dyrektywa 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko,
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony naturalnych siedlisk oraz dzikich zwierząt i roślin,
- Dyrektywa Rady 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikiego ptactwa,

- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem Działań na lata 2007 – 2013 – Uchwała 270/2007 Rady Ministrów z 26 października 2007,
- Konwencja o różnorodności biologicznej z 1992 r. Rio de Janeiro,

Oprócz grupy wymienionych powyżej dokumentów istnieje ogromna ilość przepisów odnoszących się pośrednio do ochrony środowiska. Na szczeblu województwa podstawowym dokumentem dotyczącym problematyki ochrony środowiska jest **Program ochrony środowiska dla Województwa Lubelskiego** oraz **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły**.

Na szczeblu najniższym są dokumenty, polityki i programy gminne (Strategia Rozwoju Gminy, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta, Program ochrony środowiska, Studium gospodarki odpadami, itp.)

13 ODDZIAŁYWANIA NA OBSZAR I INTEGRALNOŚĆ NATURA 2000 ORAZ NA ŚRODOWISKO

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za kształt lokalnego ładu przestrzennego. Wiążącym dokumentem polityki przestrzennej gminy jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zadaniem studium jest określenie polityki przestrzennej dla obszaru gminy z wyłączeniem obszaru miasta oraz ustalenie ramowych zasad zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do aktualnych uwarunkowań i potrzeb rozwoju.

Zadaniem studium jest określenie polityki przestrzennej dla obszaru gminy, w granicach administracyjnych. Zasady zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do aktualnych uwarunkowań i potrzeb rozwoju wymagają nowych ukierunkowań. Zapisy projektu zmiany studium wymagać będą wprowadzenia zmian obejmujących:

- weryfikację niektórych kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów,
- weryfikację kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej i produkcyjno-usługowej oraz wskazanie terenów wyłączonych spod zabudowy,
- weryfikację obszarów i zasad ochrony środowiska i wartości przyrodniczych,
- weryfikację obszarów i zasad ochrony krajobrazu kulturowego i zabytków oraz wskazanie obiektów stanowiących dobra kultury współczesnej,
- weryfikację projektowanej sieci transportowej i kierunków rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury technicznej,
- wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego,
- weryfikację obszarów wymagających sporządzenia planów miejscowych, z uwzględnieniem miejsc, w których konieczna jest zmiana przeznaczenia gruntów z rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- określenie kierunków i zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- aktualizację obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Studium wskazuje następujące główne uwarunkowania i kierunki rozwoju w oparciu o dokumenty i opracowania planistyczne:

- Część terenu gminy zaliczona jest do regionalnej i krajowej sieci ekologicznej. Dotyczy to szczególnie części gminy znajdującej się na terenach OCK „Pradolina Wieprza” i Natura 2000 „Dolny Wieprz”.
- Należy więc utrzymać wysokie wymagania w zakresie zagospodarowania przestrzennego tego terenu gminy, a dla pozostałego wskazana jest również wzmożona ochrona terenów, w tym – nierozspraszanie zabudowy mieszkaniowo-usługowej i koncentracja stref usługowych.
- Użytkowanie całego terenu gminy powinno być zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony hydrosfery.

- Na obszarze gminy występują liczne formy ochrony przyrody i krajobrazu.
- Niezbędna jest ochrona kulturowych walorów gminy z jednoczesnym zabezpieczeniem i wyeksponowaniem obiektów prawnie chronionych,
- Należy wdrożyć możliwości realizacji OZE w postaci farm fotowoltaicznych, co daje możliwości ograniczenia zużycia energii produkowanej konwencjonalnie oraz przystosowania do adaptacji do zmian klimatu.
- Należy wskazać tereny rozwojowe gminy. Preferowana jest działalność gospodarcza z zachowaniem walorów przyrodniczo-kulturowych i rygorów ekologicznych,
- Preferowana jest zróżnicowana struktura przedsiębiorczości mieszkańców, szczególnie z zakresu rolnictwa ekologicznego, przetwórstwa rolno-spożywczego z wykorzystaniem lokalnych płodów rolnych, rozwój usług dla rolnictwa i giełd produktów rolniczych.
- Dla wypoczynku pobytowego i weekendowego należy wykorzystać atuty środowiska przyrodniczego i kulturowego. W tym celu dopuszcza się w gminie rozwój osadnictwa rekreacyjnego z zachowaniem istniejących ciągów osadniczych, wytyczeniem szlaków pieszych i ścieżek rowerowych. Rekreacyjne funkcje gminy należy wzmacniać rozwojem agroturystyki,
- W planach rozwoju należy uwzględniać silne związki lokalne i wzajemne oddziaływania i powiązania funkcjonalno-przestrzenne gminy z gminami sąsiednimi.

13.1 ODDZIAŁYWANIE NA PRZEDMIOT OCHRONY NATURA 2000

Projekt zmian suikzp będzie oddziaływać pozytywnie na obszar Natura 2000 W obszarach Natura 2000 zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób negatywnie oddziaływać na cele ochrony tych obszarów, w szczególności mogących:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- wpływać negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Obszar N2000 „Dolny Wieprz” o powierzchni całkowitej 8182,3 ha. wyznaczony w celu trwałej ochrony: siedlisk przyrodniczych, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków. Zmiana studium wprowadza w rejonie doliny rzeki kierunkowe zagospodarowanie w terenach NO,NU oraz UT,US. Punktowo wprowadzono również niewielkie tereny mieszkaniowe jak uzupełnienie zabudowy wzdłuż ulic: 103048L, 119280L oraz 119299L.

Zmiana studium podtrzymuje możliwość lokalizacji urządzeń elektrowni wiatrowych w dalszym sąsiedztwie obszarów Natura 2000 pod warunkiem braku oddziaływania instalacji na ten obszar.

Oddziaływanie na siedliska i gatunki

W obszarze objętym projektem suikzp ingerencja antropogeniczna w obszar Natura 2000 przejawia się występowaniem zabudowy o różnej funkcji jak i wszelkiego rodzaju działalności gospodarczej. Działania w obszarze zmiany suikzp mogą jedynie pośrednio wpływać na siedliska i gatunki. Gabaryty zabudowy **nie stwarzają zagrożeń** dla przedmiotu ochrony, czyli na następujące siedliska i gatunki:

3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion,
 3270 - Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością Chenopodion rubri p.p. i Bidention p.p.

6120 - Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (Koelerion glaucae),

6430 - Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium),

6510 - Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris),

7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,

91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae) i olsy źródłiskowe.

Gatunki flory: marsylia czterolistna – *Marsilea quadrifolia*,

Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Charakterystyczną cechą różnorodności biologicznej przedmiotowej ostoi siedliskowej jest wstępowanie silnie kontrastowych w stosunku do siebie siedlisk, tzn. z jednej strony siedlisk wodnych (stawów) i od wody zależnych (różnego typu torfowisk i łąk o różnym stopniu uwilgocenia), a z drugiej strony siedlisk suchych (ciepłolubnych muraw napiaskowych) czy też terenów zalesionych. Konsekwencją zróżnicowania siedlisk jest różnorodność gatunków zwierząt. Wiadomo, że na styku różnych siedlisk, biocenoz czy ekosystemów, w strefie ekotonowej jest największa różnorodność gatunków, ponieważ występują gatunki zarówno jednego ekosystemu jak i drugiego ekosystemu (jak i kolejnych). W analizowanym obszarze występują pozytywne oddziaływania na bioróżnorodność, zachowując tereny te wolne od nowej zabudowy

Oddziaływanie na faunę

Oddziaływanie na faunę, do której należą poniższe 4 gatunki wymienione załączniku, takie jak:

- boleń - *Aspius aspius*
- kumak nizinny- *Bombina bombina*
- piskorz - *Misgurnus fossilis*
- wydra - *Lutra lutra*

polega na uszczuplaniu terenów niezabudowanych, terenów upraw polowych poprzez wprowadzanie tam możliwości zabudowy. Takie działania zmniejszają terytorium życia jak i miejsce zdobywania pokarmu zwierząt, jednakże są to zmiany minimalne powierzchniowo i nie wiążą się z rozległymi barierami ekologicznymi. Proponowana zabudowa uzupełnia istniejącą już zabudowę przede wszystkim wzdłuż dróg.

Oddziaływanie na integralność obszaru 2000

Integralność obszaru polega na zachowaniu obszaru w stanie kompletnym, właściwym stanie ochrony. Ewentualne zmiany w strukturze i funkcji tego obszaru, które będą niekorzystne z punktu widzenia ochrony siedlisk i gatunków, oznaczałyby naruszenie integralności obszaru. Takie zagrożenie nie wystąpi. Na integralność największy wpływ będą mieć bariery ekologiczne głównie liniowe i powierzchniowe, jak i rozwiązania niwelacji barier. W ustaleniach planistycznych ma to wyraz w postaci zapisów w SPG - zakazu realizacji liniowych obiektów kubaturowych i urządzeń, w szczególności na nasypach, sytuowanych poprzecznie w stosunku do korytarzy i budowy ogrodzeń na cokołach, jak również nakaz realizacji przepustów i przejść dla małych zwierząt pod drogami.

13.2 SZCZEGÓŁOWA PROGNOZA WPŁYWU USTALEŃ PLANISTYCZNYCH

Projekt zmiany studium obejmuje aktualizację uwarunkowań i wprowadza zmiany w kierunkach rozwoju struktury przestrzennej gminy. Zmiana studium dotyczy pojedynczych działek rolnych wyznaczonych w większości na funkcje zabudowy mieszkaniowej - zagrodowej (**RM**), mieszkaniowej jednorodzinnej (**MN**) i mieszanej (**RM,ML**). Ponadto zmiany dotyczą wyznaczenia **nowych terenów usługowych, farm fotowoltaicznych oraz infrastruktury technicznej** (oczyszczalnia ścieków wraz biogazownią i infrastruktura wod-kan.), **terenów zamkniętych, terenów zalesień i lasów**. Obszary zmian studium objęły ok. **263,8 ha**, nie wliczając zmian wynikających z wyznaczenia dodatkowych terenów zamkniętych – TZ (149 ha ogółem), zalesień (53,45 ha), lasów (dodatkowe 15 ha po korekcie po etapie uzgodnień – zamiast OZE w pierwszej wersji projektu). **Analizy wykazały zmniejszenie terenów inwestycyjnych w projekcie po etapie uzgodnień o ok. 22 ha.**

Udział zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w terenach zabudowy wiejskiej jest ograniczony z uwagi na charakter terenów rolniczych i występuje głównie w ośrodku gminnym – Ułężu. Zapotrzebowanie na nowe tereny mieszkaniowe w ramach zmiany wynika z

przeprowadzonej analizy poszczególnych działek wnioskowanych pod zabudowę. Poszerzenie terenów budowlanych pod zabudowę mieszkaniową (głównie zagrodową) dotyczy pojedynczych działek (lub ich części), zlokalizowanych w sąsiedztwie istniejącej zabudowy lub sąsiedztwie zabudowy wyznaczonej w planach miejscowych. Taki kształtowanie zmian w kierunkach rozwojowych gminy Ułęż przed niekorzystnymi skutkami rozproszenia zabudowy i wynika z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 4 w/w ustawy, w sytuacji braku dostatecznej ilości terenów przeznaczonych pod dany rodzaj zabudowy, sytuowanie nowej zabudowy następuje w pierwszej kolejności na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach jednostki osadniczej.

Dla części miejscowości wyznaczono na wniosek właścicieli nowe tereny rozwojowe i tereny przekształceń funkcjonalnych przeznaczenia ustalonego w planie miejscowym, na podstawie aktualnych możliwości obsługi komunikacyjnej i infrastrukturalnej. We wszystkich miejscowościach poza Lendem Ruskim (miejscowość nie objęta zmianami funkcjonalno-przestrzennymi) oraz Podlodowem (gdzie wprowadzono obszar rekreacji indywidualnej (uwzględnienie istniejących przyosiedlowych ogródków działkowych) nastąpi przyrost powierzchni/działek budowlanych pod budownictwo mieszkaniowe RM lub MN. Inne korekty w studium dotyczą obszaru dawnego lotniska w Ułężu, dotychczas przeznaczonego w studium i planie miejscowym na działalność usługową oraz usług sportu (ok. 166 ha), które ma zostać kierunkowo przeznaczone pod dużą farmę fotowoltaiczną (z dopuszczeniem dotychczasowej funkcji usługowej). Ponadto w studium wyznacza się nowe, niezbędne tereny infrastruktury technicznej w tym oczyszczalnię ścieków z powiązaną biogazownią i infrastrukturą wod-kan.). Zmiany obszarowe pod zabudowę w projekcie są następujące:

- Białki Dolne – MN o 0,5 ha (wzrost), RM o 11 ha (wzrost), U o 0,7 ha, EF o 12ha, IT o 2,3 ha, UT,US o 1,0 ha (Osmolice);
- Białki Górne – RM o 3,5 ha, EF o 7,5 ha;
- Drążgów – RM o 0,3 ha;
- Kolonia Miłosze – RM o 0,6 ha (wzrost), EF o 7,5 ha(wzrost);
- Korzeniów – RM o 1,8 ha (wzrost);
- Podlodów – ROD o 1,4 ha, IT o 0,5ha;
- Podlodówka – RM o 0,1 ha (poszerzenie), P,EF o 10,4 ha (z R);
- Sarny – RM o 1,4 ha (wzrost), U o 0,05 ha (z US),
- Sobieszyn – RM o 2 ha, TZ o 48 ha (z PS);
- Ułęż – MN o 5,8 ha (z obszaru PS), zmiana funkcji z MN na: U (4,2 ha), RM (0,6 ha). Zwiększenie RM o 2,1 ha, RM/U i UP o 11 ha, U o 2,9 ha, zmiana funkcji z U i US na P,EF z możliwością na U o 166 ha. Pod rekultywację przeznaczono 1,2 ha z terenów UP,U na US. Tereny P,EF o 181 ha z czego 166 ha na P,EF z możliwością U;
- Zosin – RM o 2,1 ha, RM,ML o 6ha;
- Żabianka – MN o 0,5 ha, RM o 0,6 ha (wzrost), EF- 8 ha, na zalesienie z obszaru PS wskazano 0,5 ha.

Po etapie uzgodnień zmiana studium obejmuje (ogółem):

33,5 ha terenów zabudowy mieszkaniowej - MN, RM, ML i ROD (w tym 31,9 ha nowych terenów inwestycyjnych + 1,4 ha ROD),

15,6 ha terenów zabudowy usługowej (w tym 11,4 ha nowych terenów inwestycyjnych),

166,7 ha terenów działalności gospodarczej i infrastruktury – w tym 54,6 ha nowych terenów inwestycyjnych pod P,EF (fotowoltaikę) przy jednoczesnym zmniejszeniu o ok. 48 ha terenów rezerwowanych pod produkcję i zaplecze techniczne w Sobieszynie w związku z ustanowieniem terenów zamkniętych - wojskowych) oraz 2,8 ha pod IT (oczyszczalnia ścieków i infrastruktura ściekowa).

Analizując powyższe zmiany zakres dokonanych korekt w obowiązującym studium w zakresie przeznaczenia terenów pod zainwestowanie będzie w przyszłości skutkowało zmianą sposobu użytkowania części gruntów. Efektem tego będzie:

- zwiększenie powierzchni gruntów rolnych zabudowanych;
- zwiększenie powierzchni gruntów leśnych;
- zwiększenie powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (tereny mieszkaniowe, usługowe);
- zwiększenie terenów pod infrastrukturę techniczną (rozwój fotowoltaiki, biogazownie, oczyszczalnia, infrastruktura drogowa).

Zmiana studium określa cele dalszego rozwoju gminy i działania kierunkowe w osiągnięciu tych celów. Największe z nich to:

W zakresie standardów życia i obsługi – uruchomienie i zmiany przeznaczenia terenów w celu zachęty inwestowania przez potencjalnych inwestorów w obszarach: UI/U, UT, PEF,P, symbolem UI/E,U,U,US,P,S oraz symbolem U,P,PEF w rejonie i sąsiedztwie d. lotniska w Ułężu (z dopuszczeniem realizacji farm fotowoltaicznych); terenów usługowo-produkcyjnych w południowej części ośrodka gminnego - Ułęż (teren gminnej spółdzielni produkcyjnej).

W zakresie komunikacji – zmiany dotyczą korekty modelu obsługi komunikacji spowodowane zrealizowaną **drogą ekspresową S17** po południowo-zachodniej stronie dawnej drogi krajowej nr 17 w nowym przebiegu wskazanym na rysunku studium. Szerokość terenu pod przebieg drogi ekspresowej S17 w liniach rozgraniczających nie powinna być mniejsza od istniejącej obecnie granicy pasa drogowego tej drogi co wynika z przepisów techniczno-budowlanych dot. dróg publicznych.

Zmiana studium wprowadziła korektę rezerwy terenowej pod rozbudowę **drogi nr 48** z ustaleniami zagospodarowania w tych obszarach, głównie poprzez wykluczenie obiektów nie związanych z potrzebami ruchu drogowego.

W zakresie gospodarki wodno – ściekowej ustala dla obsługi istniejących i planowanych skoncentrowanych zespołów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej na obszarze gminy Ułęż przewiduje się realizację jednego zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej posiadającego gminną (główną) oczyszczalnię ścieków, zlokalizowaną w Białkach Dolnych, poza terenami zabudowy mieszkaniowej. Lokalizację gminnej oczyszczalni ścieków oznaczono na rysunku studium symbolami NO, NU. Dodatkowo w celu zagospodarowania osadów ściekowych przy jednoczesnym odzysku energii elektrycznej i cieplnej dopuszcza się realizację biogazowni powiązanej z gminną oczyszczalnią ścieków. Ponadto z uwagi na ograniczenia związane z magazynowaniem i transportem osadów ściekowych, możliwość realizacji biogazowni przyczyni się do zoptymalizowania kosztów zagospodarowania tego odpadu. Na terenach położonych poza zasięgiem obsługi zbiorczego systemu kanalizacyjnego oraz z rozproszoną zabudową siedliskową, przewiduje się lokalne systemy kanalizacji sanitarnej wyposażone w mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie lub zbiorniki bezodpływowe.

W zakresie elektroenergetyki – w przypadku budowy stacji transformatorowych GPZ 110/15 kV, nie wskazanych na rysunku Studium, dopuszcza się realizację takich inwestycji poza terenami zabudowy mieszkaniowej o ile jest to niezbędne dla obsługi terenów gminy (związanych z produkcją energii z OZE) i spełnieniu wymogów obowiązujących przepisów szczególnych. Przewiduje się lokalizację biogazowni w Sobieszynie na terenie dawnego składowiska odpadów o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW jak również w celu zagospodarowania osadów ściekowych przy jednoczesnym odzysku energii elektrycznej i cieplnej dopuszcza się realizację biogazowni o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, związanej funkcjonalnie z gminną oczyszczalnią ścieków, planowaną w Białkach Dolnych, poza terenami zabudowy mieszkaniowej. Zmiana studium przewiduje również realizację biogazowni rolniczych, na zasadach określonych w przepisach odrębnych o mocy elektrycznej do 500 kW. Największe zmiany dotyczą kwestii OZE. Itak:

- w **Podlodówce** przewiduje się rozmieszczenie urządzeń produkcji energii odnawialnej o mocy większej niż 500 kW;
- w **Kolonii Miłosze** określono moc zainstalowaną powyżej 500 kW w obszarach P,EF;
- w **Ułężu** na obszarze dawnego lotniska, oznaczonym symbolami UI/E,U,US,P,S oraz UI/E,U,UT,P,S przewiduje się rozmieszczenie urządzeń produkcji energii z odnawialnych źródeł o mocy zainstalowanej większej niż 500kW w postaci fotowoltaiki oraz dopuszcza się usługi, (w tym w wydzielonych częściach usługi specjalne i usługi turystyki), produkcję, magazyny i działalność związaną z logistyką;
- na pozostałych terenach nie wymienionych powyżej, oznaczonych na rysunku studium jako PEF wyznaczono obszary, na których mogą być rozmieszczone urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW. w postaci fotowoltaiki.

W zakresie zgodności Studium i Gminnego programu rewitalizacji dla Gminy Uleź - Zgodnie z opracowanym Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Uleź na lata 2023-2030, wyznaczone zostały obszary zdegradowane, obejmujące sołectwa **Uleź, Sobieszyn i Żabianka**, z których wydzielono obszary do rewitalizacji. W myśl ustawy o rewitalizacji obszar zdegradowany to obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym.

W zakresie terenów zamkniętych - w miejscowości Sobieszyn występują ustanowione w 2023 r. tereny zamknięte (wojskowe), będące w zarządzie Ministerstwa Obrony Narodowej. Powierzchnia wyznaczonych terenów zamkniętych (w miejsce dotychczas określonych w studium terenów rolniczych bez prawa zabudowy oraz terenów rezerwowanych pod produkcję i zaplecze techniczne) wynosi ok. **149 ha**. Studium nie określa dla nich przeznaczenia, ze względu na obowiązujące w stosunku do nich przepisy odrębne, jedynie określono ich granice na rysunku studium.

Pozostałe ustalenia studium nie podlegają korektom. Zmiana studium nie dotyczy zmian w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz w zakresie ochrony środowiska i krajobrazu. Studium sankcjonuje obowiązujące ustalenia, zatem w prognozie nie będą one analizowane.

Tab. 2 Analiza zmian w odniesieniu do komponentów środowiska

Zmiany studium	Wpływ studium na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego
<p>W zakresie standardów życia i obsługi</p> <p>UI/U, UT, PEF, P,EF P UI/E, U, US, P,S U,P w</p> <p>sąsiedztwie d. lotniska w Ułężu (z dopuszczeniem realizacji farm fotowoltaicznych); terenów usługowo-produkcyjnych w południowej części ośrodka gminnego - Uleź (teren gminnej spółdzielni produkcyjnej).</p>	<p>RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA - bezpośrednie zubożenie istniejącej bioróżnorodności może następować podczas wdrażania rozwoju bazy ekonomicznej w postaci wprowadzania nowych obiektów budowlanych. Zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej będzie negatywnym oddziaływaniem pośrednim i długoterminowym wpływającym na zmniejszenie bioróżnorodności.</p> <p>LUDZIE – pozytywnym, stałym i długotrwałym oddziaływaniem na ludzi ze względu na wzrost standardów jakości życia.</p> <p>ZWIERZĘTA I ROŚLINY - krótkotrwałym oddziaływaniem negatywnym, będą roboty budowlane w wyniku dopuszczenia realizacji zabudowy i uciążliwości akustyczne z nimi związane w trakcie realizacji celu rozwoju bazy ekonomicznej.</p> <p>WODA – o ile wdrożenie innowacyjności wiązać się będzie również z wdrażaniem nowoczesnych, ulepszonych systemów ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, a także podejmowanie właściwych decyzji na etapie rządzenia (dobre rządzenie) cel ten może mieć pozytywne oddziaływanie na środowisko.</p> <p>POWIETRZE - zastosowanie nowoczesnych technologii w zakładach, może poprawić stan higieny atmosfery.</p> <p>POWIERZCHNIA ZIEMI – niekorzystne, krótkotrwałe oddziaływanie będzie związane z realizacją nowej zabudowy. Zmiany powierzchni ziemi będą związane z budową fundamentów nowych obiektów oraz zwiększeniem powierzchni utwardzonych kosztem powierzchni biologicznie czynnych.</p> <p>KRAJOBRAZ – korzystny wpływ na krajobraz będzie wywierało zastosowanie się do dotychczasowych, określonych w studium warunków dotyczących kształtowania i usytuowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu. Największe zmiany w krajobrazie związane ze zmianą studium dotyczą farm fotowoltaicznych.</p> <p>KLIMAT – negatywnym oddziaływaniem pośrednim i długoterminowym będzie zmniejszenie terenów biologicznie czynnych, co w minimalnym stopniu wpłynie na wzrost temperatury</p>

<p>W zakresie elektroenergetyki</p>	<p>powietrza i spadek jego wilgotności. Wdrożenie inwestycji OZE jest pozytywne w aspekcie klimatu, odchodząc od konwencjonalnego wytwarzania energii.</p> <p>HAŁAS – zmiany mogą powodować przekroczenia standardów, aczkolwiek przepisy szczególnie określają standardy dopuszczalnych poziomów hałasu w proponowanych funkcjach.</p> <p>ZASOBY NATURALNE – oddziaływanie może mieć pozytywny (w przypadku rekultywacji) i negatywny skutek w wyniku intensywnego pozyskiwania zasobów naturalnych. Wymagana rekultywacja zminimalizuje skutki eksploataowania zasobów.</p> <p>ZABYTKI – oddziaływanie neutralne, zmiana studium sankcjonuje ustalenia dotychczasowe.</p> <p>DOBRA MATERIALNE – dobre rządzenie, rozwój bazy ekonomicznej oraz konkurencyjność będzie wywierało pozytywny wpływ na zaspakajanie potrzeb mieszkańców, ustalenia projektu zmiany studium mają za zadanie stwarzać warunki rozwoju, a więc pośrednio przyczyniają się do namnażania dóbr materialnych.</p>
<p>W zakresie komunikacji Zachowanie rezerwy terenowej</p>	<p>RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA – oddziaływanie negatywne w przypadku pozyskiwania niezabudowanych terenów w celu zaspokajania rezerw terenowych obsługi drogowej.</p> <p>LUDZIE – pozytywne, stałe oddziaływanie ze względu na wzrost standardów warunków życia mieszkańców w tym możliwości rozwoju nowych terenów inwestycyjnych i dostępu do usług</p> <p>Negatywny wpływ może mieć emisja zanieczyszczeń powstających w wyniku spalania paliw oraz uciążliwości akustyczne (hałas i wibracje).</p> <p>ZWIERZĘTA I ROŚLINY - negatywnym oddziaływaniem długoterminowym, będą: zanieczyszczenia emitowane w wyniku eksploatacji dróg oraz hałas powodujący przepłaszanie zwierząt. Drogi stanowią bariery ekologiczne w migracji zwierząt.</p> <p>WODA – negatywnym oddziaływaniem długoterminowym będzie zwiększenie powierzchni nieprzepuszczalnych, w związku z rozbudową i modernizacją dróg, co prowadzić będzie do odwadniania i przesuszania terenu. Negatywne oddziaływanie związane będzie również z możliwością przedostawania się substancji ropopochodnych do wód, w przypadku wystąpienia wypadków i kolizji drogowych oraz możliwością zanieczyszczenia wód gruntowych chlorkami sodu w wyniku infiltracji opadów atmosferycznych podczas sezonu zimowego.</p> <p>POWIETRZE – negatywnym, skumulowanym oddziaływaniem długoterminowym, będzie zanieczyszczenie powietrza tlenkami azotu i tlenkami węgla, pochodzącymi ze spalania paliw.</p> <p>HAŁAS – zwiększenie emisji hałasu, w przypadku drogi S17 zabezpieczeniem są ekrany akustyczne, w przypadku drogi krajowej nr 48 nie stwierdzono na etapie zmiany studium wdrażania terenów wrażliwych (mieszkalnictwo, niektóre usługi)</p> <p>POWIERZCHNIA ZIEMI – negatywny wpływ będzie wywierać zwiększająca się powierzchnia utwardzona i nieprzepuszczalna w wyniku realizacji inwestycji drogowych. W związku z powyższym roboty drogowe związane z rozbudową i modernizacją będą niekorzystnie oddziaływać na powierzchnię ziemi, poprzez zmniejszanie powierzchni biologicznie czynnej, na rzecz powierzchni nieprzepuszczalnej. Bezpośrednie krótko- i długoterminowe oddziaływanie negatywne związane jest także z ryzykiem przedostawania się substancji ropopochodnych oraz innych substancji szkodliwych w przypadku wystąpienia wypadków i kolizji drogowych oraz posypywanie jedni solą drogową w okresie zimowym, prowadzące do znacznego zasolenia gruntu.</p> <p>KRAJOBRAZ – negatywny długoterminowy wpływ może mieć ewentualna fragmentacja krajobrazu.</p> <p>KLIMAT – negatywnym oddziaływaniem pośrednim i długoterminowym będzie zmniejszenie terenów biologicznie czynnych, co w minimalnym stopniu wpłynie na wzrost temperatury powietrza i spadek jego wilgotności.</p> <p>ZASOBY NATURALNE – nie dotyczy</p> <p>ZABYTKI – nie dotyczy</p> <p>DOBRA MATERIALNE – pozytywnym, stałym oddziaływaniem na dobra materialne jest rozwój infrastruktury, utrzymywanie jej w dobrym stanie, co wpływa również na wartość poszczególnych nieruchomości, możliwości inwestowania i komfort życia mieszkańców.</p>
<p>W zakresie gospodarki wodno - kanalizacyjnej</p>	<p>RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA – długoterminowe, pośrednie i bezpośrednie oddziaływanie korzystne ze względu na wzrost świadomości mieszkańców na wartość otaczającego środowiska przyrodniczego oraz zmniejszeniu się emisji zanieczyszczeń do gruntu. Zmiany w gruncie powodują konsekwencje zubożania różnorodności, zmiany siedlisk i zanikanie miejsc życia organizmów. Szczególnie pozytywne jest wprowadzenie terenów oczyszczalni z biogazownią, która ograniczy zły stan wód wpływających na bioróżnorodność wód płynących.</p> <p>LUDZIE – pozytywnym, stałym i długotrwałym oddziaływaniem na ludzi ze względu na wzrost standardów jakości życia i świadomości społecznej.</p> <p>ZWIERZĘTA I ROŚLINY - długoterminowe, pośrednie i bezpośrednie oddziaływanie korzystne ze względu na wzrost świadomości mieszkańców na wartość otaczającego środowiska przyrodniczego.</p> <p>WODA – pozytywne oddziaływanie na środowisko, ograniczanie zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych.</p> <p>POWIERZCHNIA ZIEMI – długoterminowe, pośrednie i bezpośrednie oddziaływanie korzystne ze względu na ograniczanie zanieczyszczenia gruntów.</p> <p>KRAJOBRAZ – oddziaływanie neutralne,</p> <p>KLIMAT –długoterminowe, pośrednie i bezpośrednie oddziaływanie korzystne związane z adaptacją do zmian klimatu.</p> <p>ZASOBY NATURALNE – oddziaływanie neutralne,</p> <p>ZABYTKI – oddziaływanie neutralne,</p> <p>DOBRA MATERIALNE – oddziaływanie pozytywne</p>

Obszary zdegradowane	<p>RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA – oddziaływanie neutralne ze względu na charakter działań w obszarach zurbanizowanych,</p> <p>LUDZIE – pozytywnym, stałym i długotrwałym oddziaływaniem na ludzi ze względu na wzrost standardów jakości życia, dodatkowe miejsca pracy, pomoc dla mieszkańców w różnych dziedzinach życia.</p> <p>ZWIERZĘTA I ROŚLINY – oddziaływanie neutralne,</p> <p>WODA – oddziaływanie neutralne</p> <p>POWIERZCHNIA ZIEMI – niekorzystne jedynie w powiązaniu z realizacją nowej zabudowy Zmiany powierzchni ziemi będą związane z budową fundamentów nowych obiektów oraz zwiększeniem powierzchni utwardzonych kosztem powierzchni biologicznie czynnych.</p> <p>KRAJOBRAZ – korzystny wpływ na krajobraz będzie wywierało zastosowanie się do określonych w projekcie zmiany studium warunków dotyczących kształtowania i usytuowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu.</p> <p>KLIMAT – brak długoterminowego i negatywnego oddziaływania.</p> <p>ZASOBY NATURALNE – brak oddziaływań,</p> <p>ZABYTKI – oddziaływanie pozytywne, np. pozyskiwanie funduszy z turystyki na utrzymanie obiektów.</p> <p>DOBRA MATERIALNE – pozytywne czasowe i długoterminowe, wzrost ilości miejsc pracy co pośrednio przyczynia się do namnażania dóbr materialnych.</p>
-----------------------------	--

Tab. 3 Analiza kierunków ochrony środowiska i jego zasobów w projekcie zmiany studium

Rodzaj zasobów środowiska	Działania proponowane w studium	Wpływ ustaleń studium
powietrze	<ul style="list-style-type: none"> · ograniczenia spalania w kotłowniach i paleniskach domowych paliw stałych emitujących do atmosfery szkodliwe gazy i pyły. · zastępować paliwami ekologicznymi lub emitującymi mniej zanieczyszczeń takimi jak np. gaz ziemny. · możliwość wykorzystania energii wiatrowej i energii słońca · możliwość wykorzystania energii cieplnej pozyskiwanej z elektrociepłowni biogazowych (biogazowni rolniczych). 	Oddziaływanie pozytywne, długoterminowe, bezpośrednie i pośrednie.
Klimat akustyczny	przestrzeganie minimalnych dopuszczalnych odległości, określonych w ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, w sytuowaniu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego przy drogach.	Oddziaływanie pozytywne, długoterminowe, bezpośrednie i pośrednie.
Wody powierzchniowe i podziemne	<ul style="list-style-type: none"> · rozwiązanie problemów gospodarki wodno–ściekowej, skierowania ścieków sanitarnych i przemysłowych do nowoczesnych, prawidłowo funkcjonujących oczyszczalni, a także ograniczenie negatywnego wpływu rolnictwa na wody powierzchniowe szczególnie w zakresie stosowania nawozów i środków ochrony roślin. · Ochrona dolin rzecznych, wzrost retencji, zachowanie zieleni SPG · Wprowadzenie korekty zasięgu granicy obszarów zagrożenia powodziowego 1% i 10% · Wskazanie utrzymania w stanie dobrym jednolitych części wód powierzchniowych (rzeka Wieprz) w celu zapewnienia prawidłowych warunków życia dla przedmiotu ochrony Natura 2000 (w tym warunków życia dla wydry, kumaka, piskorza i bolenia) poprzez realizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (gminna oczyszczalnia ścieków). 	Pozytywne, bezpośrednie długoterminowe, skumulowane, Wprowadzenie zakazów i nakazów w celu zachowania jakości wód
Gleby	zasoby gleb o najwyższych wartościach produkcyjnych tj. sklasyfikowane w przedziale od I do III klasy bonitacyjnej oraz gleby organiczne związane z dolinami rzek i obniżeniami terenu podlegają ochronie przed zmianą przeznaczenia terenu na cele nierolnicze zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Studium ogranicza możliwości zmiany ich użytkowania na nierolnicze i zaleca rolnicze użytkowanie oraz zachowanie wysokiej kultury rolnej. Wskazane jest również utrzymywanie zadrzewień śródpolnych, które odgrywają bardzo istotną rolę w funkcjonowaniu agroekosystemów, wpływając korzystnie na ich zdolności produkcyjne.	Pozytywne, długoterminowe, skumulowane, Zadrzewienia śródpolne tworzą łączniki pomiędzy płatami i dużymi korytarzami ekologicznymi.
Zasoby surowców mineralnych	Zakaz podejmowania eksploatacji tych złóż, których wydobywanie prowadziłoby do drastycznych zakłóceń w funkcjonowaniu środowiska i dewastacji krajobrazu (dotyczy złóż torfów oraz złóż kruszyw pod lasami), prowadzenia eksploatacji ściśle z warunkami koncesji, określającymi zasady racjonalnej gospodarki złożem.	Pozytywne ustalenie zakazu eksploatacji złóż powodujących zakłócenia w środowisku. Zakłócenia takie mają nieodwracalny skutek na szereg systemów ekologicznych.
Obszar Chronionego Krajobrazu	Zgodność zasad, nakazów i ograniczeń wynikających z rozporządzenia Wprowadzenie dodatkowych kierunków działań dla planów miejscowych poprzez zmniejszanie ich ewentualnego oddziaływania	Pozytywne, długoterminowe, skumulowane,

Rodzaj zasobów środowiska	Działania proponowane w studium	Wpływ ustaleń studium
„Pradolina Wieprza”	widokowego na krajobraz poprzez zastosowanie roślinności izolacyjnej o minimalnej wysokości 2,5 m oraz szerokości 1,5 m z wykorzystaniem wyłącznie rodzimych gatunków drzew i krzewów, charakterystycznych dla siedlisk rejonu inwestycji lub zastosowanie innych rozwiązań ochrony krajobrazowej w postaci np. zielonych ścian. Zmiana ukształtowania terenu w szczególności poprzez podnoszenie rzędnych terenu w znacznej mierze zmniejsza obszary zalewowe rzeki, co przyczynia się do zwiększenia zagrożenia powodziowego dla terenów sąsiednich.	Usankcjonowanie przepisów ustanowionych Rozporządzeniem Wojewody z dnia 16 lutego 2006 roku w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza”
Natura 2000 „Dolny Wieprz”	zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób negatywnie oddziaływać na cele ochrony tych obszarów, w szczególności mogących: <ul style="list-style-type: none"> • pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000; • wpływać negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, • pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. Wprowadzenie zapisów o utrzymaniu w stanie dobrym jednolitych części wód powierzchniowych (rzeka Wieprz) w celu zapewnienia prawidłowych warunków życia dla przedmiotu ochrony Natura 2000 (wydry, kumaka, piskorza i bolenia) poprzez realizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (gminna oczyszczalnia ścieków)	Pozytywne, długoterminowe, skumulowane, bezpośrednie Ochrona siedlisk i gatunków roślin i zwierząt.
Użytki ekologiczne	Usankcjonowanie istniejących i projektowanych użytków ekologicznych chroniąc źródła torfowiska i mokradła.	Pozytywne, długoterminowe bezpośrednie i pośrednie

Tab. 4 Występowanie różnych rodzajów oddziaływań ustaleń planistycznych na środowisko

WYSTĘPUJE	W minimalnym stopniu bez wpływu na stan środowiska	v
	W stopniu wpływającym na stan środowiska	vv
NIE WYSTĘPUJE		-

SYMBOL FUNKCJI	Rodzaje oddziaływania							
	bezpośrednie	pośrednie	skumulowane	krótko - terminowe	średnio - terminowe	długo - terminowe	Stale	chwilowe
RM, MN, RM/ML, ML	v	v	v	v	v	v	v	v
ZP	vv	vv	vv	v	v	vv	vv	v
U,US,UP, NO, NU	v	v	v	v	v	v	v	v
P,EF, PEF	vv	-	v	v	v	vv	vv	v
UT U/UT UI/U,	v	v	v	vv	v	v	v	-

Tab. 5 Waloryzacja oddziaływań ustaleń planistycznych zmiany studium

pozytywne	zalesienia, granica wód powodziowych 1% i 10%, gospodarka wodno-kanalizacyjna (NO, NU), ZP
obojętne (brak oddziaływań)	RM, MN, RM/ML, ML
negatywne słabe	drogi
negatywne umiarkowane	PEF, P,EF

Negatywne znaczą	Do zniwelowania za pomocą ustaleń planistycznych – całkowicie	brak
	Do zniwelowania za pomocą ustaleń planistycznych – do stopnia minimalnego	brak
	Bez możliwości zniwelowania za pomocą ustaleń planistycznych	brak

13.3 WPŁYW NA CELE ŚRODOWISKOWE DLA JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH, OKREŚLONYCH W „PLANIE GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA WISŁY”

Skażenia środowiska gruntowo-wodnego w wyniku realizacji ustaleń projektu zmiany studium jest zminimalizowany. Studium nakazuje kompleksowe rozwiązania problemów gospodarki wodno-ściekowej, skierowania ścieków sanitarnych i przemysłowych do nowoczesnych, prawidłowo funkcjonujących oczyszczalni, a także ograniczenie negatywnego wpływu rolnictwa na wody powierzchniowe szczególnie w zakresie stosowania nawozów i środków ochrony roślin.

Zmiana studium dotyczy realizacji celów środowiskowych, poprzez wskazanie dla obsługi istniejących i planowanych skoncentrowanych zespołów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej na obszarze gminy Ulęż realizacji jednego zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej posiadającego gminną (główną) oczyszczalnię ścieków, zlokalizowaną w Białkach Dolnych, poza terenami zabudowy mieszkaniowej. Lokalizację gminnej oczyszczalni ścieków oznaczono na rysunku studium symbolami NO, NU. Dodatkowo w celu zagospodarowania osadów ściekowych przy jednoczesnym odzysku energii elektrycznej i ciepłej dopuszcza się realizację biogazowni powiązanej z gminną oczyszczalnią ścieków. Ponadto z uwagi na ograniczenia związane z magazynowaniem i transportem osadów ściekowych, możliwość realizacji biogazowni przyczyni się do zoptymalizowania kosztów zagospodarowania tego odpadu. Na terenach położonych poza zasięgiem obsługi zbiorczego systemu kanalizacyjnego oraz z rozproszoną zabudową siedliskową, przewiduje się lokalne systemy kanalizacji sanitarnej wyposażone w mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie lub zbiorniki bezodpływowe.

Ochronę zasobów wód powierzchniowych w gminie gwarantują:

- obowiązek ochrony dolin rzecznych poprzez zakaz takiego ich zagospodarowania, które mogłoby osłabić ich zdolności retencyjne,
- zakaz eksploatacji surowców w korytach rzecznych,
- zakaz usuwania zieleni łąkowej – z wyjątkiem przypadków służących ochronnie przed powodzią,
- obowiązek ochrony systemów melioracyjnych z dopuszczeniem możliwości rozbudowy tych jego elementów, które służą nawodnieniom, rekonstrukcji i rozbudowie systemów przetamowań,
- obowiązek ochrony zbiorników wód powierzchniowych wraz z roślinnością i fauną z tymi zbiornikami związaną,
- obowiązek ochrony wszystkich mokradeł, w tym zwłaszcza torfowisk, ze względu na ich wyjątkowe znaczenie w stabilizowaniu równowagi hydrologicznej,
- przeznaczenie do objęcia systemami kanalizacji zbiorczej bądź indywidualnej terenów zabudowy mieszkaniowej.

W przypadku zaistnienia awarii i innych zagrożeń najbardziej prawdopodobne są zagrożenia transportowe, spowodowane wypadkami drogowymi na drogach. W mniejszym stopniu zagrożenie mogą stanowić rozszczelnienia instalacji, przewodów, rurociągów przesyłowych.

Nowe ustalenia planistyczne ograniczają działania polegające na nielegalnych zrzutach czy ponadnormatywnej emisji, odnosząc się do standardów jakości środowiska i konieczności wykonania odpowiedniej infrastruktury. Negatywny wpływ na jednolite części wód może mieć ustalenie planistyczne dotyczące odprowadzenia ścieków gospodarczo – bytowych do zbiorników bezodpływowych – brak systemu kanalizacji sanitarnej jest zawsze zagrożeniem dla wód gruntowych.

Jeśli chodzi o pobór wód i eksploatację wód w przypadku realizacji ustaleń należy spodziewać się niewielkiego wzrostu poboru w stosunku do obecnego użytkowania.

Jednym z celów środowiskowych dla gminy jest zachowanie przedmiotu ochrony w postaci użytków ekologicznych obejmujących bagna torfowe, mułowiska, namuliska, podmokliska oraz torfowiska niskie. Powierzchnia do ochrony obejmuje 1,0129 ha. Jak wynika z dokumentu *Planu gospodarowania...* na dziś nie jest możliwa ocena realizacji celów.

Ustalenia planistyczne muszą być zgodne z założeniami innych programów i strategii odnoszących się do kwestii rozwoju oraz wymogów ochrony środowiska narzuconych w tych dokumentach. Reasumując, nie stwierdzono rozbieżności pomiędzy dokumentami wyższego rzędu a projektem zmiany studium.

13.4 ODDZIAŁYWANIE USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM NA KLIMAT

Zarówno w obszarze projektu zmiany suikzpj, jak i poza nim stwierdzono występowanie czynników wpływających na klimat. Są to:

- uwarunkowania terenowe - rzeźba terenu, pokrycie terenu – na wierzchołkach występują dobre warunki solarne i przewietrzania. W obniżeniach terenowych występuje zjawisko inwersji, zastoju powietrza i zanieczyszczeń;
- transport – wzmożenie ruchu komunikacyjnego jest przyczyną emisji zanieczyszczeń, szczególnie gazów cieplarnianych. Dane pokazują, że dziesięć lat temu transport odpowiadał za około 10% całego ocieplenia antropogenicznego netto, na szczycie listy znalazł się dwutlenek węgla (CO₂), a za nim troposferyczny ozon (O₃);
- zaopatrzenie w ciepło – spalanie paliw wysokoemisyjnych w indywidualnych kotłach;
- emitory punktowe – zakłady przemysłowe;
- stan drożności i wielkość systemu przyrodniczego miasta, szczególnie dolin rzecznych jako głównego systemu przewietrzania miasta;
- wielkość pokrycia siedliskami umożliwiającymi wychwytywanie CO₂
- uwzględnienie standardów środowiska w zakresie poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń, substancji w powietrzu.

Poprawa klimatu opiera się o SPG. Szczególnie ważna jest ochrona ekologicznej drożności przestrzennej dolin rzek Wieprza, Świnki, Zalesianki, Dopytywu ze stawów koło Sobieszyna oraz dolinek denudacyjnych. Istotne jest stworzenie korzystnych warunków dla tranzytu ekologicznego a w przypadku istnienia barier ekologicznych zastosowanie rozwiązań technicznych i biologicznych ułatwiających ich przenikanie.

Lokalizacja terenów usługowych przy drodze krajowej nr 48 jest jak najbardziej pożądana, ale może wpływać na powstanie oddziaływań skumulowanych (droga i zakłady),

W kontekście klimatu należy uznać za pozytywne ustalenie rozszerzenia rozwoju odnawialnych źródeł energii w farmy fotowoltaiczne, które w projektowanych obszarach mogą być realizowane.

Ogólne zapisy studium, ze względu na uwarunkowania przestrzenne i wynikające z tego ograniczenia w zaopatrywaniu w ciepło systemowe, zakłada utrzymanie na obszarze gminy istniejącego indywidualnego systemu zaopatrzenia w ciepło. Zaleca się jednak eliminację uciążliwych palenisk węglowych i stosowanie do celów grzewczych i bytowych gazu ziemnego lub lekkiego oleju opałowego, a także pozyskiwanie ciepła z odnawialnych źródeł energii co niewątpliwie podnosi możliwości adaptacji do zmian klimatu.

Zmiana przeznaczenia daje możliwość rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii. Na terenie gminy możliwa do wykorzystania jest energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego i biomasy. Możliwości rozwoju energetyki opartej o odnawialne źródła energii zależą od ich lokalnych zasobów oraz od ograniczeń wynikających z konieczności ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i warunków życia człowieka. Obszary przeznaczone pod lokalizację dużych elektrowni wiatrowych zostały wskazane na rysunku studium. Na pozostałym obszarze możliwe jest realizowanie małych i mikroelektrowni wiatrowych. Obszary przeznaczone pod lokalizację dużych elektrowni wiatrowych zostały wskazane na rysunku studium i leżą poza obszarem objętym zmianą. Na

pozostałym obszarze możliwe jest realizowanie małych i mikroelektrowni wiatrowych. Budowę biogazowni dopuszcza się na terenach produkcyjno-usługowych, a także przy gospodarstwach rolnych i ogrodniczych (małe instalacje) pod warunkiem zachowania zgodności z przepisami o ochronie przyrody. Korzystne z punktu widzenia klimatycznego jest przeznaczenie dużej ilości terenów pod zalesienie. Zalesianie wpływa na wiele aspektów które pośrednio przyczyniają się poprawie topoklimatu, np.: wilgotność powietrza, zacienianie, obniżanie temperatury, zatrzymywanie silnych wiatrów, utrzymywanie wody w gruncie i zapobieganie sptywom nawalnym wód opadowych.

13.5 ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU ZMIANY STUDIUM NA LUDZI

Ludzie stanowią jeden z elementów środowiska. Człowiek może odbierać negatywne, jak i pozytywne oddziaływania z otoczenia. Sam również jest źródłem oddziaływań i wpływa na kształt, stan i jakość środowiska. Działalność człowieka zawsze wiąże się z antropopresją o różnym nasileniu. Człowiek jako twórca krajobrazu kulturowego podejmując decyzje wpływa również sam na siebie. Oddziaływanie na ludzi może przebiegać **bezpośrednio** jak i **pośrednio**, w sposób **pozytywny**, bądź **negatywny**, **długoterminowo** i **chwilowo** oraz w sposób **materialny** i **niematerialny**. W poniższej tabeli zestawiono możliwe oddziaływania projektu zmiany studium.

Tab. 6 Najważniejsze oddziaływania projektu zmiany na ludzi

rodzaj oddziaływania	skutek
bezpośredni	hałas w zakładzie przemysłowym lub usługowym, w którym przebywają ludzie, zmiana w krajobrazie dotychczas niezainwestowanego, wzrost ruchu kołowego – hałas i wibracje.
pośredni	zanieczyszczenia wód, gleby i powietrza wpływające na zdrowie ludzi, powodujące schodzenia, które mogą pojawić się po kilku latach, eliminacja zanieczyszczeń środkami ochrony roślin i nawozami.
pozytywny	realizacja OZE w postaci niskoemisyjnych źródeł ciepła i energii, zmniejszenie stężeń pyłów PM _{2,5} i PM ₁₀ , benzo(a)pirenu i innych związków, wyznaczenie stref ochronnych z zakazem stałego przebywania ludzi od elementów infrastruktury technicznej, wzrost standardu życia poprzez rozwój infrastruktury i usług, miejsca pracy, eliminacja zanieczyszczeń środkami ochrony roślin i nawozami kontakty społeczne.
negatywny	niekontrolowane wycieki z szamb, zbiorników i instalacji przemysłowych, instalacji samochodowych, zanieczyszczające wody podziemne i gleby, możliwe niekontrolowane zanieczyszczenia powietrza powodujące różne schorzenia, uciążliwości zapachowe z zakładów przemysłowych i usługowych, zmiana krajobrazu z półnaturalnego na zurbanizowany, stres,
długoterminowy	estetyczne – zmiana krajobrazu, poprawa warunków życia poprzez rozwijającą się infrastrukturę, zaspokajanie długoterminowych potrzeb, zmiana krajobrazu z półnaturalnego na zurbanizowany ochrona krajobrazu i wrażeń widokowych poprzez zieleni izolacyjną
chwilowy	uciążliwości hałasowe, wibracje, zapylenie podczas realizacji (budowy) zamierzenia inwestycyjnego, awarie, zaspokajanie chwilowych potrzeb

skumulowane	oddziaływanie dróg oraz nowych zakładów, oddziaływanie różnych form zagospodarowania na różne komponenty środowiska
materialny	wzrost wartości gruntu, nowe miejsca pracy, wzrost standardu życia
niematerialny	oddziaływanie na zdrowie w tym stres

14 ZAPOBIEGANIE I KOMPENSACJA PRZYRODNICZA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Projekt zmiany studium sankcjonuje dotychczasowe ustalenia dotyczące ochrony i kompensacji przyrodniczej, które obowiązują w całym obszarze gminy (w tym w terenach objętych zmianą). Ustalenia studium proponują:

1. Rozwiązania w zakresie ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu:
  - przeznaczenie do ochrony nowych obszarów cennych przyrodniczo w postaci projektowanego rezerwatu, projektowanych użytków ekologicznych i wskazanych do objęcia ochroną prawną drzew jako Pomniki Przyrody;
  - wydzielenie obszaru pod zieleń ogólnodostępną z rekreacją - symbolem ZP;
  - nakaz odprowadzenia ścieków bytowo – gospodarczych do sieci kanalizacji;
  - nakaz się stosowania do celów grzewczych stosowanie paliw niskoemisyjnych;
  - obowiązek ochrony wszystkich mokradł, w tym zwłaszcza torfowisk, ze względu na ich wyjątkowe znaczenie w stabilizowaniu równowagi hydrologicznej;
  - obowiązek ochrony dolin rzecznych poprzez zakaz takiego ich zagospodarowania, które mogłoby osłabić ich zdolności retencyjne;
  - obowiązek ochrony naturalnych i sztucznych zbiorników wód powierzchniowych wraz z roślinnością i fauną z tymi zbiornikami związaną,
  - zakaz eksploatacji surowców w korytach rzecznych,
  - w przypadku realizacji niezbędnych inwestycji np. celu publicznego, aby zmniejszyć ich ewentualne oddziaływanie widokowe na krajobraz należy stosować roślinność izolacyjną o minimalnej wysokości 2,5 m oraz szerokości 1,5 m z wykorzystaniem wyłącznie rodzimych gatunków drzew i krzewów, charakterystycznych dla siedlisk rejonu inwestycji lub stosować inne rozwiązania ochrony krajobrazowej w postaci np. zielonych ścian w planach miejscowych;
  - wdrożenie elementów OZE – lokalizacji i zasad realizacji i użytkowania;
  - wdrożenie działań zmierzających do dobrego stanu wód (JCWPw i JCWPd) oraz stanu siedlisk w rejonie dolin rzecznych, szczególnie doliny rzeki Wieprz, jako miejsc bytowania piskorza, bolenia wydry i kumaka nizinnego;
  - zapisy dotyczące zmiany ukształtowania terenu poprzez podnoszenie (nawożenie mas ziemnych).
2. Rozwiązania w zakresie infrastruktury technicznej:
  - zaopatrzenie w energię elektryczną w oparciu o istniejącą i projektowaną sieć elektroenergetyczną, w tym umożliwienie realizacji OZE,
  - zakaz gromadzenia ścieków bytowych w nieuszczelnionych szambach i dołach chłonnych,
  - rozwój gospodarki wodno-ściekowej poprzez plany rozwoju kanalizacji i budowie drugiej w gminie oczyszczalni ścieków;
  - zasilenie w wodę z istniejących i projektowanych miejskich sieci wodociągowych;
  - zaopatrzenie w ciepło z indywidualnych źródeł ciepła w oparciu o paliwa niskoemisyjne;
3. Rozwiązania poprzez kształtowanie zabudowy i jej funkcji:
  - wykluczenie lokalizacji funkcji przemysłowej i składowej w obszarach najcenniejszych,

- zmiany form użytkowania obiektów, poprzez wprowadzenie nowych funkcji zgodnie z zapotrzebowaniem gminy;
  - wykluczenie zabudowy na stałe przebywanie ludzi w wyznaczonych w studium strefach.
4. Rozwiązania eliminujące i ograniczające negatywne oddziaływania na środowisko:
- wydzielenie obszaru pod zieleń ogólnodostępną z rekreacją ozn. symbolem ZP
  - wyznaczenie obszarów pod alternatywne źródła energii w tym pod farmy fotowoltaiczne i farmy wiatrowe;
  - zakaz lokalizacji funkcji przemysłowej i składowej w określonych obszarach;
  - zakaz tymczasowego zagospodarowania i użytkowania terenu;
  - zalecenie stosowania mediów grzewczych oraz rozwiązań technicznych minimalizujących tzw. „niską emisję” zanieczyszczeń do powietrza poprzez stosowanie niskoemisyjnych paliw,
  - zakaz wprowadzania działań i inwestycji oddziałujących negatywnie na środowisko w tym na obszary Natura 2000;
  - zakazie podejmowania eksploatacji tych złóż, których wydobywanie prowadziłyby do drastycznych zakłóceń w funkcjonowaniu środowiska i dewastacji krajobrazu (dotyczy złóż torfów oraz złóż kruszyw pod lasami);
  - w przypadku realizacji niezbędnych inwestycji np. celu publicznego, aby zmniejszyć ich ewentualne oddziaływanie widokowe na krajobraz należy stosować roślinność izolacyjną o minimalnej wysokości 2,5 m oraz szerokości 1,5 m z wykorzystaniem wyłącznie rodzimych gatunków drzew i krzewów, charakterystycznych dla siedlisk rejonu inwestycji lub stosować inne rozwiązania ochrony krajobrazowej w postaci np. zielonych ścian w planach miejscowych;
  - wyznaczenie stref ochronnych od elementów infrastruktury technicznej i zakaz realizacji obiektów na stały pobyt ludzi;
  - nakazie prowadzenia eksploatacji ściśle z warunkami koncesji, określającymi zasady racjonalnej gospodarki złożem.

15 PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Rozwiązania zaproponowane w projekcie zmiany studium są wynikiem analiz wielu propozycji rozwiązań podczas procesu projektowania. Po analizie wariantowej jest wybierany ten wariant projektu, który spełnia optymalne rozwiązania. Dlatego też przedstawiony projekt potraktowany został jako rozwiązanie optymalne. W trakcie rozwiązań wariantowych rozważano lokalizację farm fotowoltaicznych. W wariantowaniu do I uzgodnień brano pod uwagę wprowadzenie funkcji wyłącznie w Podlodowie, jednakże w drugim wariantcie zaproponowano dodatkowe dopuszczenie tego kierunku zagospodarowania w obszarach wydobywania piasków w Żabiance. Po etapie uzgodnień wprowadzono korekty. Łącznie zmniejszono tereny inwestycyjne o 22,1 ha względem poprzedniego wariantu. Dotyczyły one głównie miejscowości: Sarny, Białki Dolne, Sobieszyn i Podlodówka.

16 WSKAZANIE TRUDNOŚCI PRZY OPRACOWANIU PROGNOZY

Podczas wykonywania prognozy trudności wynikają jedynie z braku możliwości szacowania rodzaju działalności, które mogłyby ewentualnie oddziaływać na środowisko. Ponadto zmiana studium obejmuje wybiórcze obszary, a zmiany polegają głównie na aktualizacji zagospodarowania. Studium jest dokumentem strategicznym, wyznaczającym kierunki dalszego rozwoju. Nie jest to dokument tak precyzyjny jak plany miejscowe, gdzie do analiz jest więcej danych. Niemniej ogólne kierunki rozwoju dają szansę przeprowadzenia prognoz oddziaływania ich na środowisko. Po etapie uzgodnień wprowadzono dodatkowe tereny zamknięte (na wniosek MON), a ustalenie oddziaływań na tych terenach jest dość trudne do oszacowania ze względu na tajny charakter informacji o ich użytkowaniu.

17 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza prognoza została wykonana do projektu zmiany studium na podstawie Uchwały Nr LI/280/23 Rady Gminy Ułęż z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ułęż. **Jest to druga wersja prognozy (po etapie uzgodnień)**, wynikająca z przeprowadzanych uzgodnień i wprowadzanych korekt do projektu studium. Zmiany te dotyczą przede wszystkim korekt odnośnie: planowanej oczyszczalni wraz z biogazownią i infrastrukturą w Białkach Dolnych, terenów wojskowych w Sobieszynie, infrastruktury OZE (Sarny, Podlodówka), terenów zalesień i lasów (zgodnie z ewidencją) w Podlodówce, terenów zabudowy zagrodowej w Sarnach, terenów usługowych (UT i US) w Osmolicach oraz infrastruktury drogowej wynikające ze zrealizowania drogi S17. Ogółem zmiana studium obejmuje około **498 ha**. Po etapie uzgodnień zmniejszono ilość terenów inwestycyjnych o 22,1 ha co jest pozytywne dla środowiska przyrodniczego. Największa zmiana dotyczyła wprowadzonych dodatkowo terenów zamkniętych w Sobieszynie. Zwiększono ich powierzchnię z 85 ha do 149 ha. Dodatkowo wydzielono obszary zalesień 53,45 ha w Podlodówce jak również zrezygnowano z OZE (15 ha) na rzecz lasów (zgodnie z ewidencją gruntów). W Sarnach zmniejszono tereny RM o ok. 0,7 ha i pod fotowoltaikę o ok. 2,1 ha. Zmniejszono również ilość terenów inwestycyjnych w Białkach Dolnych w ramach obszaru: NU - całkowita rezygnacja (0,5 ha), UT,US z 2 ha do 1 ha, obszaru NO,NU z 5 ha do 2,3 ha (teren projektowanej oczyszczalni). Korekty wynikają z uzgodnień z instytucjami, a korekta dotyczy aktualizacji zasięgu zabudowy względem terenów zalewowych (szczególnego zagrożenia powodzią) oraz występowania zinwentaryzowanych siedlisk wykazanych w Planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Dolny Wieprz” jako zagrożone.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium została opracowana zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r., *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Obejmuje w swym zakresie problematykę wskazaną przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

Informacje zawarte w prognozie dotyczą podstawy do wykonania prognozy jakim jest przystąpienie do sporządzenia projektu zmiany studium. Obejmuje metodykę sporządzania, na podstawie materiałów wyjściowych, opisu charakterystyki obszaru opracowania oraz ustalenie wpływu zaproponowanych funkcji na stan środowiska w przypadku zrealizowania i niezrealizowania ustaleń planistycznych.

Prognoza przedstawia stan środowiska przyrodniczego na podstawie opracowań wyjściowych oraz charakterystykę środowiska przyrodniczego obejmującą poszczególne komponenty środowiska takie jak: budowa geologiczna, rzeźba, klimat, fauna i flora. W prognozie zostały przedstawione ustalenia zaproponowane w projekcie zmiany studium.

W prognozie określono rodzaje oddziaływań zapisów planistycznych dotyczących wprowadzonych zmian. Za korzystne dla stanu środowiska uznano określenie nakazów, zakazów i sposobów zagospodarowania obszaru gminy. Ewentualne uciążliwości będą mieć charakter krótkoterminowy ze względu na zmiany w niewielkich obszarach.

Na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody na terenie gminy ochroną są objęte:

Obszar Natura 2000 „Dolny Wieprz” obejmuje rozległą, płaską dolinę rzeczną z bogatym mikroreliefem (piaszczyste wzniesienie i muliste obniżenia). Obszar ten położony jest na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza”. Koryto rzeki Wieprz zachowało tu naturalny, silnie meandrujący charakter. Towarzyszą mu liczne starorzecza i zastoiska. Do doliny głównej uchodzi kilka małych dolin rzecznych (m.in. Zalesianki i Świnki). W dolinie Wieprza położonych jest kilka kompleksów stawów. W dnie doliny dominują rozległe, ekstensywnie użytkowane łąki o zmiennym uwilgotnieniu. Lokalnie występują płaty łągów i zakrzaczeń wierzbowych oraz płaty muraw napiaskowych. W południowo-zachodniej części ostoi znajduje się kompleks leśny (bory świeże, olsy) z

zespołem wydm i położonym między nimi, wybitnie cennym przyrodniczo, zbiornikiem wodnym - Jezioro Piskory (na terenie gminy Ryki), do którego reintrodukowano marsylię czterolistną. Naturalna dolina Wieprza, z licznymi meandrami i starorzeczami - najlepszy przykład seminaturalnego krajobrazu dużej doliny rzecznej w tej części Polski. Jest ważną ostoją siedlisk podmokłych i okresowo zalewanych łąk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stwierdzono występowanie 7 rodzajów siedlisk przyrodniczych z tego załącznika, zajmujących łącznie 37% obszaru. W ostoi znajduje się jedyne istniejące w Polsce, stanowisko zastępcze marsylii czterolistnej *Marsilea quadrifolia*. Roślina została tu wprowadzona w latach 1995-2000. Ponadto występuje tu 7 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy. Jest to też ważną ostoją ptaków wodno - błotnych. Rozległy, otwarty teren ma bardzo duże walory krajobrazowe. Głównym zagrożeniem dla ostoi jest zanieczyszczenie wody i planowana regulacja koryta rzeki Wieprz. Ustawowo w obszarze Natura 2000 zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza” ustanowiony został na podstawie Rozporządzenia Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Pradolina Wieprza". Obszar ten obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokojenia potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Swoim zasięgiem obejmuje kilka gmin, m.in. gminę Ułęż, w jej granicach znajduje się jego centralna część o powierzchni ok. 4900 ha (co stanowi ok. 58,6% powierzchni gminy). Rozporządzenie w sprawie ustanowienia obszaru chronionego krajobrazu zawiera ustalenia dotyczące ochrony czynnej ekosystemów obszaru oraz wprowadza zakazy.

Użytki ekologiczne - zlokalizowane w Leśnictwie Sobieszyn

- śródleśne torfowisko o powierzchni 6,55 ha w oddziałach 18g i 23a;
- śródleśne torfowisko o powierzchni 17,97 ha w oddziałach 47g i 53b;
- śródleśna łąka o powierzchni 1,98 ha w oddziałach 58j;
- śródleśne torfowisko o powierzchni 0,67 ha w oddziale 47d;
- śródleśne torfowisko o powierzchni 8,30 ha w oddziałach 51c, 51d, 57b;
- śródleśna łąka o powierzchni 1,01 ha w oddziale 58c.

oraz Pomniki przyrody.

Zmiana studium sankcjonuje projektowane formy ochrony przyrody:

- użytek ekologiczny stawy w Ułężu wraz z parkiem podworskim.
- rezerwat faunistyczny żółwia błotnego, obejmujący ochroną obszar występowania żółwia błotnego przylegający od strony północnej do terenu Zespołu Szkół Rolniczych w Sobieszynie Brzozowej;
- pomniki przyrody:
  - dąb szypułkowy (o obw. pnia 300 cm) nad stawem w Podlodowie,
  - dąb szypułkowy (o obw. pnia 295 cm) nad stawem w Podlodowie,
  - grupa 9 dębów szypułkowych (o obw. pni od 280 do 420 cm) w parku w Podlodowie,
  - lipa drobnolistna (zrost 5 pni o obw. 145 - 405 cm) w parku w Podlodowie,
  - grochodrzew (o obw. pnia 340 cm) w parku w Podlodowie,
  - grochodrzew (o obw. pnia 315 cm) w parku w Podlodowie,
  - grochodrzew (o obw. pnia 430 cm) w parku w Podlodowie,
  - aleja 35 lip drobnolistnych (o obw. pni 180 cm - 390 cm) między stawami a dawną jednostką woj-skową w Podlodowie,
  - żywotnik zachodni (o obw. pnia 82 cm) w Sobieszynie przy kościele,
  - wiąz górski (o obw. pnia 350 cm) na skrzyżowaniu dróg w lesie na północ od kościoła w Sobieszynie,
  - jesion wyniosły (o obw. pnia 300 cm) w Kolonii Sobieszyn,
  - topola osika (o obw. pnia 440 cm) przy skrzyżowaniu drogi nr 822 i drogi Sobieszyn -Lendo Ruskie w Kolonii Sobieszyn,

- dąb szypułkowy (o obw. pnia 350 cm) na grobli między stawami przy drodze do Lenda Ruskiego,
- aleja ok. 80 lip drobnolistnych (o obw. pni 300 - 380 cm) przy wysypisku w Kolonii Sobieszyn,
- lipa drobnolistna (o obw. pnia 310 cm) w Sobieszynie Brzozowej,
- topola czarna (o obw. pnia 410 cm) w Sobieszynie Brzozowej,
- żywotnik zachodni (o obw. pnia 120 cm) w Sobieszynie Brzozowej,
- trzy dęby bezszypułkowe (o obw. pni 220,180 i 230 cm) w Sobieszynie Brzozowej,
- dwa modrzewie europejskie (o obw. pni 205 i 195 cm) w Sobieszynie Brzozowej,
- czeremcha zachodnia (o obw. pnia 210 cm) w Sobieszynie Brzozowej

Zmiana studium dotyczy również działań zmierzających do rozwoju i ożywienia gospodarki, poprzez wyznaczenie nowych terenów pod rozwój usług i przedsiębiorczości. Dzięki nowym inwestycjom może wytworzyć się potencjał przedsiębiorczości oraz źródło zasilania budżetu gminy Ułęż. Inwestycje mogą sprawić, iż nastąpi poprawa dostępności do usług.

Zmiana studium wdraża ustalenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Ułęż w tym wyznacza obszary zdegradowane w ramach obszarów rewitalizacji. Działania te oprócz ożywienia gospodarczego poprawiającego sytuację gospodarczą, ma na celu poprawienie sytuacji społeczno – ekonomicznej mieszkańców.

Celem zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ułęż jest aktualizacja jego ustaleń w dostosowaniu do nowych zamierzeń inwestycyjnych, z uwzględnieniem istniejącego stanu zagospodarowania, dotychczasowego przeznaczenia oraz obowiązujących przepisów prawa, w szczególności przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Możliwości rozwojowe określono na podstawie uaktualnionych uwarunkowań demograficznych, ekonomicznych, przyrodniczych, dotyczących zasobów krajobrazu kulturowego gminy i zabytków, stanu sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę. Uwarunkowania infrastruktury drogowej wymagały **aktualizacji w części dotyczącej zrealizowanej drogi krajowej nr 17** (droga ekspresowa S17 zaliczona do sieci dróg międzynarodowych, jako droga nr E 372).

W szczególności w niniejszej zmianie studium zweryfikowane zostały **kierunki rozwoju systemów gospodarki ściekowej**. Jednym z głównych zadań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury technicznej, stojących przed samorządem Gminy Ułęż, wpływającym na dalszą możliwość rozwoju gminy i poprawę ochrony środowiska przyrodniczego jest budowa sieci kanalizacyjnej z systemem oczyszczania ścieków. W studium ponadto ustalono nowe **kierunki rozwojowe terenów** przeznaczonych pod zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodzinną, letniskową oraz usługi (w tym usługi turystyki np. w Osmolicach nad Wieprzem i urządzenia obsługi komunikacji przy szosie kockiej).

Wskazano także nowe obszary rozmieszczenia urządzeń **wytwarzających energię z odnawialnych źródeł** o mocy zainstalowanej powyżej 500 kW, nowe tereny na rozwój przedsiębiorczości na terenie oraz w sąsiedztwie d. lotniska w Ułężu (z dopuszczeniem rozmieszczenia tam urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł o mocy zainstalowanej powyżej 500 kW). Z obszaru rezerw mieszkaniowych zlokalizowanych na północy ośrodka gminnego – Ułęża – wydzielono obszar pod **usługi publiczne i komercyjne**, w celu zapewnienia możliwości realizacji infrastruktury społecznej i usług podstawowych, nowopowstającego osiedla mieszkaniowego, które także poszerzono w kierunku zachodnim w miejsce wcześniej rezerwowanych terenów pod produkcję, a także wydzielono obszar pod zielenią ogólnodostępną z rekreacją ozn. symbolem ZP oraz w sąsiedztwie wskazano obszar pod rekultywację. Zaktualizowano także kierunki rozwojowe na terenie spółdzielni produkcyjnej w południowej części ośrodka gminnego (pod usługowo-produkcyjne i w części zachodniej mieszkaniowe).

Ustalenia studium zaktualizowano ponadto o nowo ustanowione **tereny zamknięte (MON)** w Sobieszynie w miejsce terenów wcześniej rezerwowanych pod produkcję i zaplecze techniczne oraz tereny rolne bez prawa zabudowy. Ponadto zabezpieczono **rekreację indywidualną** istniejący teren ogródków działkowych na osiedlu w Podłodowie.

Szczegółowa prognoza oddziaływania na środowisko poszczególnych ustaleń planistycznych wskazuje zmianę (pozytywną, negatywną, obojętną) jaka nastąpi po wprowadzeniu ustaleń planistycznych, a także wpływ na środowisko przyrodnicze w aspekcie poszczególnych komponentów. Nowe zagospodarowanie terenu nie powoduje przekroczeń **klimatu akustycznego**.

Oddziaływanie na **wody** może nastąpić w sytuacji, zanieczyszczenia wód wyciekami z instalacji, nieszczelnymi szambami, podczas prac budowlanych lub w przypadku nieszczelności podłoża na terenach inwestycji. Będzie to oddziaływanie krótkoterminowe, bezpośrednie i lokalne i nie będzie znacząco negatywnym oddziaływaniem na środowisko.

Oddziaływanie na **powierzchnię ziemi i gleby** może przebiegać podczas etapu realizacyjnego, lub poprzez użytkowanie bez zachowania standardów jakości środowiska, co zmiana studium wyklucza. Oddziaływanie na **powietrze** jest zależne przede wszystkim od indywidualnych źródeł ogrzewania, a zmiana studium nakazuje wdrażanie rozwiązania ograniczającego niską emisję zanieczyszczeń. Nie przewiduje się wystąpienia skumulowanych ani też znaczących oddziaływań projektowanych inwestycji na terenie gminy Ułęż na środowisko, które byłyby wynikiem realizacji ustaleń zmiany dokumentu planistycznego.

Reasumując, projekt zmiany studium w sposób zrównoważony wykorzystuje możliwości rozwojowe gminy, a rozwój osadnictwa przebiegać będzie z poszanowaniem walorów przyrodniczych występujących na terenie gminy jak i w najbliższym sąsiedztwie. Projekt nie zawiera również rozbieżności pomiędzy ustaleniami zmiany studium, a celami środowiskowymi zawartymi w *Planie gospodarowania wodami na obszarach w dorzeczu Wisły*. W pozostałych aspektach również nie stwierdza się negatywnego oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium, a propozycja zapisów planistycznych stanowi ochronę terenu gminy i optymalne wykorzystanie obszaru, zarówno dla środowiska przyrodniczego jak i dla zdrowia i życia mieszkańców.

Lublin, dn. 01 września 2023 r.

OŚWIADCZENIE AUTORA

dokumentu pt.: ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY UŁĘŻ - PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (uchwała o przystąpieniu nr LI/280/23 z dnia 29 marca 2023 r.)

1. Oświadczam, że zgodnie z art. 74a ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* posiadam niezbędne kwalifikacje do wykonania wyżej wymienionego dokumentu w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
2. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

podpis autora

